

Nr. 12 – 2005
Side 1857 – 1948

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 12
Utgitt 2. november 2005

Innhold

	Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet	
2005	
Sept.	26. Deleg. av utøvelsen av statens partsstilling i prosesser på Skattedirektoratets område (Nr. 1093) 1896
Sept.	30. Delvis ikrafttr. av lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstoloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner) (Nr. 1099) 1904
Okt.	7. Deleg. av myndighet til Utdannings- og forskningsdepartementet etter lov om universiteter og høyskoler § 4–9 åttende ledd. (Nr. 1107)..... 1911
Okt.	7. Ikrafttr. av lov 10. juni 2005 nr. 45 om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover (Nr. 1115) 1915
Forskrifter	
2005	
Sept.	26. Forskrift om bruk av system for sikkerhetsvurdering og sikkerhetsoppfølgingsplaner innen flysikringstjenesten (BSL A 1–10) (Nr. 1074)..... 1868
Juni	14. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer (Nr. 1085)..... 1874
Sept.	9. Forskrift om eksamen for Krigsskolen (Nr. 1087)..... 1884
Sept.	13. Forskrift om graden philosophiae doctor (Ph.D.) ved Høgskolen i Oslo (Nr. 1088) 1888
Sept.	20. Forskrift om eksamensreglement for praktisk-teologisk utdanning ved Det praktisk-teologiske seminar (Nr. 1090)..... 1894
Sept.	27. Forskrift om elsikkerhet i elektronisk kommunikasjonsnett (Nr. 1094) 1897
Aug.	29. Forskrift om krav til bachelorgrad ved Diakonissehjemmets Høgskole (Nr. 1095)..... 1901
Okt.	4. Forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler (Nr. 1103)..... 1905
Okt.	7. Forskrift om hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4–10 (Nr. 1109) 1911
Sept.	30. Forskrift om at passlovens § 6 annet ledd og § 6a også skal omfatte diplomatpass, spesialpass og tjenestepass mv. (Nr. 1113)..... 1913
Okt.	10. Forskrift om opptak til universiteter og høyskoler (Nr. 1191)..... 1919
Okt.	10. Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4–7 til § 4–10 (Nr. 1192)..... 1933
Okt.	10. Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene (Nr. 1193)..... 1934
Okt.	11. Forskrift om midlertidig fritak fra overproduksjonsavgift på melk i 2005 (Nr. 1195)..... 1939
Okt.	11. Forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv. (Nr. 1196) 1939
Okt.	13. Forskrift om kontroll med børsnoterte utstederforetaks finansielle rapportering (Nr. 1198)... 1944
Okt.	13. Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med aviær influensa i Russland (Nr. 1199) 1946
Okt.	13. Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av aviær influensa i Tyrkia (Nr. 1201)..... 1948
Endringsforskrifter	
2005	
Aug.	24. Endr. i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) (Nr. 1063)..... 1857
Sept.	12. Endr. i forskrifter som følge av gjennomføring av direktiv 2002/99/EF i norsk rett (Nr. 1064) 1857
Sept.	15. Endr. i forskrift fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1065)..... 1865
Sept.	16. Endr. i forskrift om forbrukernes kollektive interesser (Nr. 1066) 1865
Sept.	16. Endr. i forskrifter om Markedsrådets og Forbrukerrådets behandling av forbrukerkjøpstvister mv. (Nr. 1067)..... 1865
Sept.	19. Endr. i forskrift om kvoter i jakt på kystseel i 2005 (Nr. 1068)..... 1866
Sept.	21. Endr. i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte skoleåret 2005–2006 (Nr. 1069) 1866
April	20. Endr. i forskrift om endring i forskrift om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon (Nr. 1071) 1867
Sept.	20. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2005 (Nr. 1072)..... 1867

Sept.	22.	Endr. i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) (Nr. 1073)	1868
Sept.	26.	Endr. i forskrift fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1075).....	1873
Aug.	29.	Endr. i forskrift om kontrolltiltak for restmengder av visse stoffer i animalske næringsmidler, produksjonsdyr og fisk for å sikre helsemessig trygge næringsmidler (Nr. 1086)	1884
Sept.	14.	Endr. i forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Agder (Nr. 1089)	1893
Sept.	22.	Endr. i forskrift om særavgifter (Nr. 1091).....	1896
Sept.	23.	Endr. i forskrift om angreskjema (Nr. 1092).....	1896
Sept.	29.	Endr. i forskrift om aromaer mv til næringsmidler (Nr. 1097)	1902
Sept.	30.	Endr. i forskrift om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger. (Nr. 1098)	1902
Sept.	21.	Endr. i forskrift om grader ved Kunsthøgskolen i Bergen (Nr. 1100)	1904
Sept.	26.	Endr. i forskrift om fastsetting av kvotefaktor i fisket etter makrell i 2005 (Nr. 1101)	1904
Okt.	3.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1102)	1905
Okt.	5.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2005 (Nr. 1104)	1909
Okt.	5.	Endr. i forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler (Nr. 1105).....	1910
Okt.	5.	Endr. i forskrift om legemiddelklassifisering (legemiddellisten, unntakslisten og urtelisten) (Nr. 1106)	1911
Sept.	30.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2005 (Nr. 1112)	1912
Okt.	7.	Endr. i forskrift om regionale verneombud for bygge- og anleggsvirksomhet (Nr. 1118)	1915
Okt.	7.	Endr. i forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften) (Nr. 1119).....	1916
Okt.	10.	Endr. i forskrift om tildeling, endring og bortfall av konsesjoner og lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) og forskrift om godkjenning av etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og registrering av pryddammer (Nr. 1120).....	1916
Sept.	20.	Endr. i forskrift om pass (passforskriften) (Nr. 1188).....	1917
Okt.	6.	Endr. i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften) (Nr. 1189).....	1918
Okt.	10.	Endr. i forskrift om arbeidsmarkedstiltak (Nr. 1194).....	1936
Okt.	11.	Endr. i forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) (Nr. 1197).....	1944
Okt.	13.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra en rekke tredjeland i forbindelse med utbrudd av aviær influensa (Nr. 1200)	1947

Diverse

2005

Sept.	21.	Endr. i bestemmelse om hvilke tingretter som i egenskap av lokal arbeidsrett skal behandle tvister om oppsigelse og avskjed etter arbeidsmiljøloven. Del. av myndighet. (Nr. 1070).....	1866
Okt.	7.	Opph. av forskrift om politiattest ved opptak til høgre utdanning (Nr. 1108)	1911
Okt.	7.	Opph. av kongelig resolusjon om skikkethetsvurdering for enkelte utdanninger (Nr. 1110) ..	1912
Okt.	7.	Opph. av vedtak om hjemmel for at private høyskoler skal omfattes av § 42b i lov om universiteter og høyskoler (skikkethetsvurdering) (Nr. 1111)	1912
Okt.	5.	Instruks for fylkesmann og kommune ved utstedelse av autorisasjon for håndtering og bruk av plantevernmidler (Nr. 1114)	1913
Okt.	7.	Vedtak om Finansdepartementets råd for investeringsstrategi og forholdet til offentlighetsloven (Nr. 1116).....	1915
Okt.	7.	Vedtak om etablering av koordineringsorgan for forvaltningens bruk av sikkerhetstjenester og -produkter ved elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (Nr. 1117).....	1915
Okt.	7.	Opph. av forskrift om administrasjonstilskott til avløysarlag (Nr. 1190)	1918

Rettelser

Forskrift 15. september 2005 nr. 1096 om endring i forskrift 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.....	1948
---	------

Oversikt over rettelsener	3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer mv.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 2. november 2005**Nr. 12**

---

24. aug. Nr. 1063 2005

Forskrift om endring i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften).

Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 24. august 2005 med hjemmel i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 59, jf. delegeringsvedtak 29. april 2005 nr. 378. Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrift 21. desember 1990 nr. 1028 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 197a annet ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd gjelder ikke

- a) søknad som gjelder barn under 18 år,
- b) søknad fra utlending som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen om oppholdstillatelse etter § 174 – § 189a eller fornyelse av slik tillatelse,
- c) søknad om fornyelse av tillatelse til utlending som er innvilget asyl eller som er vernet mot utsendelse etter lovens § 15 første ledd eller
- d) søknad som gjelder ektefelle eller samboer og forsørget barn av utlending tilknyttet diplomatiske eller lønte konsulære stasjoner (representasjoner) i riket, når slikt unntak følger av Norges folkerettslige forpliktelser. Unntaket gjelder også ektefelle eller samboer og forsørget barn av utlending som er hjelpepersonale ved slik stasjon.

Vedlegg 11 første kolon skal lyde:

Innehavere av følgende diplomat-, tjeneste- og spesialpass er unntatt fra visumplikt, jf. § 163 første ledd:

II

Endringene trer i kraft 3. oktober 2005.

12. sept. Nr. 1064 2005

Forskrift om endring i forskrifter som følge av gjennomføring av direktiv 2002/99/EF i norsk rett.

Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet 12. september 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd, § 10 annet ledd, § 12, § 15, § 16 annet ledd, § 19 tredje ledd og § 33, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 2002/99/EF). Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrift 14. oktober 2003 nr. 1239 om dyrehelsemessige vilkår ved omsetning og import av akvakulturdyr og akvakulturprodukter gjøres følgende endring:

EØS-henvisningen i forskriftens hjemmelsfelt skal lyde:

Jf. EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 91/67/EØF, direktiv 2002/99/EF, vedtak 2003/804/EF, vedtak 2003/858/EF, vedtak 2004/319/EF, vedtak 2004/453/EF, vedtak 2004/454/EF, vedtak 2004/609/EF, vedtak 2004/623/EF).

II

I forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland

EØS-henvisningen i forskriftens hjemmelsfelt skal lyde:

Jf. EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 2002/99/EF, vedtak 94/984/EF, vedtak 96/695/EF, vedtak 97/183/EF, vedtak 2000/159/EF, vedtak 2000/585/EF og vedtak 2000/609/EF)

§ 1 skal lyde:

Formålet med denne forskriften er å forebygge spredning av smittsomme dyresykdommer.

§ 2 første ledd skal lyde:

Denne forskriften gjelder dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

§ 3 nr. 9 skal lyde:

9) *Tredjeland*: land som ikke er medlem av Den europeiske union (EU) eller gjennom EØS-avtalen har inngått avtale med EU om handel med ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt.

Kapittel II overskriften skal lyde:

Kapittel II. Importbetingelser

§ 4 skal lyde:

Ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt skal oppfylle bestemmelsene i

- 1) forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt,
- 2) forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av viltkjøtt, eller
- 3) forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt.

§ 5 og § 6 oppheves.

Nåværende § 7 blir ny § 5 og skal lyde:

§ 5. Merking

Ferskt kjøtt som importeres skal ha stempelmerke som angitt i

- 1) forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt,
- 2) forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av viltkjøtt, eller
- 3) forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt.

Stempelmerket skal påføres slaktet eller dets emballasje.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Helse- og hygiensertifikat

Med hver forsendelse av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt, skal det følge et helse- og hygiensertifikat utstedt av offentlig veterinær på et standardformular utarbeidet eller godkjent av Mattilsynet.¹

¹ Forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum.

Kapittel III overskriften oppheves.

Nåværende § 10 blir § 6 og skal lyde:

§ 6. Godkjente tredjeland

Det er bare tillatt å importere kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra godkjente tredjeland, eller regioner av slike land. Liste over godkjente tredjeland og godkjente regioner, fremgår av vedlegg til denne forskriften.

Nåværende § 11 blir § 7 og skal lyde:

§ 7. Godkjente virksomheter

Det er bare tillatt å importere kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra godkjente virksomheter. Liste over godkjente virksomheter fås ved henvendelse til Mattilsynet.

Nåværende § 12 blir § 10 og skal lyde:

§ 10. *Krav til helsestatus*

Ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt skal

- 1) komme fra tredjeland eller regioner av slike land som er fri for aviær influensa og Newcastle disease, som definert av OIE i den internasjonale dyrehelsekoden, og
- 2) ikke stamme fra fugl som er slaktet for å bekjempe eller utrydde sjukdom som fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt er mottakelige for.

Ferskt kjøtt av fjørfe og oppdrettsfugl skal stamme fra dyr som

- 1) har oppholdt seg i et godkjent tredjeland eller regioner av slike land siden klekking eller fra de var daggamle kyllinger, eller hvis det dreier seg om kjøtt av strutsefugler, stamme fra dyr som har oppholdt seg i et godkjent tredjeland eller regioner av slike land siden klekking eller minimum de siste 3 måneder før slakting,
- 2) kommer fra en driftsenhet som ikke er underlagt restriksjoner i forbindelse med sykdom som fjørfe og oppdrettsfugl er mottakelige for, og som ligger i sentrum av et område med radius på minst 10 kilometer hvor det ikke har vært utbrudd av aviær influensa eller Newcastle disease i løpet av de siste 30 dager,
- 3) ikke har blitt vaksinert mot Newcastle disease med levende vaksiner i løpet av de siste 30 dager før slakting,
- 4) ikke har vært i kontakt med dyr smittet av aviær influensa eller Newcastle disease under transport til slakteriet,
- 5) er slaktet på et slakteri hvor det ikke er registrert tilfeller av Newcastle disease eller aviær influensa på slaktetidspunktet, og
- 6) er slaktet, skåret ned eller lagret på slakteri, nedskjæringsanlegg eller lager som ikke er mistenkt infisert med Newcastle diseasevirus eller aviær influensavirus.

Ferskt kjøtt av fuglevilt skal stamme fra dyr i en region eller jaktområde som ikke er underlagt dyrehelsemessige restriksjoner. Kjøttet skal være behandlet i et anlegg som ligger i en region eller et område som ikke er underlagt dyrehelsemessige restriksjoner.

Nåværende § 13 blir § 11 og paragrafens overskrift skal lyde:

§ 11. *Tilleggskrav ved import fra visse tredjeland*

Nåværende kapittel IV blir kapittel III.

Nåværende § 14 blir § 12 og skal lyde:

§ 12. *Tilsyn og kontroll ved import*

Mattilsynet fører tilsyn og fatter nødvendig vedtak for å gjennomføre bestemmelser gitt i og i medhold av denne forskriften.

Ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt skal ved import kontrolleres i henhold til forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland.

§ 15 oppheves.

Nåværende § 16 blir § 13.

Nåværende § 17 blir § 14 og skal lyde:

Mattilsynet kan på kort varsel og uten erstatningsansvar overfor importør, stoppe import av kjøtt fra fjørfe, oppdrettsfugl eller fuglevilt dersom spesielle forhold vedrørende avsenderlandets dyrehelsesituasjon eller andre forhold skulle tilsi dette.

Nåværende § 18 og § 19 blir § 15 og § 16.

I forskriftens vedlegg skal linjene for Kypros, Den tsjekkiske republikk, Ungarn, Litauen, Polen, Slovenia og Slovakia strykes fra tabellen.

III

I forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av ferskt kjøtt og kjøttprodukter gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland

EØS-henvisningen i forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Jf. EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 72/462/EØF, direktiv 92/118/EØF, direktiv 2002/99/EF, vedtak 79/542/EØF (endret ved vedtak 2000/623/EF), vedtak 93/402/EØF (endret ved vedtak 2002/908/EF), vedtak 98/371/EF (endret ved vedtak 2000/19/EF og vedtak 2002/940/EF), vedtak 1999/283/EF (endret ved vedtak 2001/601/EF og vedtak 2002/646/EF), vedtak 2000/585/EF (endret ved vedtak 2001/640/EF), vedtak 2000/159/EF (endret ved vedtak 2001/487/EF og vedtak 2003/16/EF), vedtak 97/222/EF (endret ved vedtak 2000/338/EF og vedtak 2002/464/EF)).

§ 1 skal lyde:

Formålet med forskriften er å forebygge spredning av smittsomme dyresykdommer ved import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.

§ 2 første ledd skal lyde:

Denne forskriften gjelder dyrehelsemessige betingelser ved import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.

Kapittel II overskriften skal lyde:

Kapittel II. Importbetingelser

Nåværende § 4 blir ny § 5 og skal lyde:

§ 5. Merking

Ferskt kjøtt skal ha stempelmerke som angitt i forskrift 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og omsetning mv. av ferskt kjøtt,

- 1) forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt, eller
- 2) forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av viltkjøtt.

Kjøttprodukter skal ha stempelmerke som angitt i forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud mv. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse.

Stempelmerket skal være påført kjøttet eller kjøttets/kjøttproduktets emballasje.

Nåværende § 5 blir ny § 6 og skal lyde:

§ 6. Helse- og hygienesertifikat

Med hver forsendelse av ferskt kjøtt og kjøttprodukter, skal det følge et helse- og hygienesertifikat utstedt av offentlig veterinær på et standardformular utarbeidet eller godkjent av Mattilsynet.

Kapittel III overskriften oppheves.

Nåværende § 6 blir ny § 4 og skal lyde:

§ 4. Krav til hygiene

Ferskt kjøtt skal oppfylle bestemmelsene i

- 1) forskrift 18. februar 1994 nr. 137 om hygiene mv i slakterier, nedskjæringsvirksomheter og kjøle- og fryselager for ferskt kjøtt,
- 2) forskrift 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og omsetning mv. av ferskt kjøtt,
- 3) forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt, eller
- 4) forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av viltkjøtt.

Kjøttprodukter skal oppfylle bestemmelsene i forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse.

§ 7, § 8, § 9, § 10 og § 11 oppheves.

Nåværende § 12 blir § 7 og skal lyde:

§ 7. Ferskt kjøtt

Ferskt kjøtt skal

- 1) stamme fra dyr som de siste 3 måneder og i tilfelle med tamkanin 6 uker, før slakting, eller siden fødselen har oppholdt seg i et godkjent tredjeland eller en godkjent region i et tredjeland. Lister over godkjente tredjeland og godkjente regioner i tredjeland fremgår av vedlegg I og II til denne forskriften,
- 2) komme fra godkjent virksomhet. Liste over godkjente virksomheter fås ved henvendelse til Mattilsynet,
- 3) komme fra land som de siste 12 månedene har vært fri for kvegpest, afrikansk svinepest, ondartet smittsom griselammelse og klassisk svinepest,
- 4) komme fra land som de siste 12 månedene ikke har utført, og i tilfelle med klassisk svinepest i tillegg ikke har godkjent, vaksinasjon mot sykdommer nevnt under nr. 3,
- 5) stamme fra dyr som ikke har hatt noen form for tuberkulose eller som etter slakting ikke har fått påvist noen form for tuberkulose,
- 6) stamme fra dyr som kommer fra en driftsenhet eller region som ikke er pålagt restriksjoner som følge av utbrudd av munn- og klovsyke, klassisk svinepest, smittsomt blæreutslett hos gris eller ondartet smittsom griselammelse, og
- 7) komme fra slakterier hvor det ikke har vært registrert tilfeller av munn- og klovsyke, klassisk svinepest, smittsomt blæreutslett hos gris eller ondartet smittsom griselammelse.

Ferskt kjøtt av sau, geit og svin skal i tillegg til bestemmelsene i første ledd stamme fra dyr som kommer fra en driftsenhet som ikke er omfattet av restriksjoner som følge av utbrudd av brucellose hos svin, sau eller geit.

Ferskt kjøtt av villlevende vilt skal i tillegg til bestemmelsene i første ledd

- 1) stamme fra felte dyr som ved kontroll utført av offentlig veterinær ikke har vist synlige tegn på anomalier eller annen dødsårsak enn jakt, og
- 2) komme fra en region som ikke er pålagt restriksjoner som følge av dyrehelsemessige forhold.

Ferskt kjøtt av oppdrettsvilt og kanin skal i tillegg til bestemmelsene i første ledd stamme fra dyr som kommer fra en driftsenhet eller en region som ikke er pålagt restriksjoner på grunn av dyrehelsemessige forhold.

Ferskt kjøtt av ville klovdyr, inkludert villsvin, skal i tillegg til bestemmelsene i første og tredje ledd

- 1) stamme fra dyr som er felt minst 20 km fra grensen mot et ikke godkjent tredjeland eller en ikke godkjent region i tredjeland, og
- 2) komme fra et oppsamlingssted og/eller en godkjent virksomhet som ligger i en region som ikke er omfattet av dyrehelsemessige restriksjoner.

Ferskt kjøtt av oppdrettsvilt av klovdyr, inkludert oppdrettsvillsvin, skal i tillegg til bestemmelsene i første og fjerde ledd

- 1) stamme fra dyr som har blitt holdt atskilt fra ville klovdyr siden fødselen, og
- 2) komme fra en driftsenhet som de siste seks uker ikke er omfattet av restriksjoner som følge av utbrudd av brucellose.

Ferskt kjøtt av oppdrettsvilt av klovdyr, unntatt oppdrettsvillsvin, behøver ikke oppfylle vilkåret i sjette ledd nr. 1 dersom kjøttet er utbeinet og uten slakteavfall.

Kapittel IV overskriften oppheves.

§ 13, § 14, § 15 og § 16 oppheves.

Nåværende § 17 blir § 8 og skal lyde:

§ 8. Kjøttprodukter

Kjøttprodukter skal

- 1) komme fra et godkjent tredjeland eller en godkjent region i et tredjeland. Lister over godkjente tredjeland og godkjente regioner i tredjeland fremgår av vedlegg III til denne forskriften, og
- 2) komme fra en godkjent virksomhet. Liste over godkjente virksomheter fås ved henvendelse til Mattilsynet.

Kjøttprodukter skal i tillegg til bestemmelsene i første ledd være fremstilt av eller med ferskt kjøtt

- 1) som fyller vilkårene i § 4 første ledd og § 7, eller
- 2) som kommer fra et EØS-land, og
  - a) tilfredsstillende kravene i forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige vilkår for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum,
  - b) er sendt, under kontroll av veterinær, til bearbeidingsbedriften enten direkte eller via mellomlagring i et godkjent kjølelager, og
  - c) før bearbeiding er kontrollert av offentlig veterinær for å sikre at kjøttet fremdeles er egnet for bearbeiding etter gjeldende bestemmelser om hygiene mv. som nevnt i § 4 første ledd.

Kjøttprodukter skal i tillegg til bestemmelsene i første og annet ledd,

- 1) i tilfeller med kjøttprodukter som stammer fra en enkelt dyreart, bestå av kjøtt og/eller kjøttprodukter som har gjennomgått en behandling for den enkelte dyreart som angitt i vedlegg III,
- 2) i tilfeller med kjøttprodukter som stammer fra kjøtt fra mer enn en dyreart og etter blanding av kjøtt fra de ulike dyreartene, ha gjennomgått en behandling som er minst like omfattende som den av behandlingsmåtene i vedlegg III som er den mest omfattende for dyreslagene som inngår i produktet, eller
- 3) i tilfeller med kjøttprodukter som stammer fra kjøtt fra mer enn en dyreart hvor hver av kjøttartene som inngår i produktet tidligere har gjennomgått en behandling i henhold til vedlegg III, ha vært behandlet på en måte som er tilfredsstillende for det enkelte dyreslag i henhold til vedlegg III.

Nåværende kapittel V blir kapittel III.

Nåværende § 18 blir § 9 og skal lyde:

§ 9. Tilsyn og kontroll ved import

Mattilsynet fører tilsyn og fatter nødvendig vedtak for å gjennomføre bestemmelser gitt i og i medhold av denne forskriften.

Ferskt kjøtt og kjøttprodukter skal ved import kontrolleres i henhold til forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland.

§ 19 oppheves.

Nåværende § 20 blir § 10.

Nåværende § 21 blir § 11 og skal lyde:

§ 11. Sikkerhetsbestemmelser

Mattilsynet kan på kort varsel, og uten erstatningsplikt overfor importør, stoppe import av kjøtt og kjøttprodukter dersom spesielle forhold vedrørende avsenderlandets dyrehelsesituasjon eller andre forhold skulle tilsi dette.

Nåværende § 22 og § 23 blir § 12 og § 13.

I vedlegg I skal linjene for Kypros, Den tsjekkiske republikk, Estland, Ungarn, Litauen, Latvia, Malta, Polen, Slovenia og Den slovakiske republikken strykes fra tabellen. I tillegg skal nr. 16 i forklaringen til tabellen strykes.

I vedlegg II skal linjene for Kypros, Den tsjekkiske republikk, Estland, Ungarn, Litauen, Latvia, Polen, Slovenia og Den slovakiske republikken strykes fra tabellen. I tillegg skal nr. 6 og nr. 9 i forklaringen til tabellen strykes.

I vedlegg III skal linjene for Kypros, Den tsjekkiske republikk, Estland, Ungarn, Litauen, Latvia, Malta, Polen, Slovenia og Den slovakiske republikken strykes fra tabellen. I tillegg skal bokstav d i anmerkningene til tabellen strykes.

IV

I forskrift 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og omsetning mv. av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter gjøres følgende endring:

§ 3 tredje ledd oppheves.

V

I forskrift 23. desember 1998 nr. 1470 om krav til kvernet kjøtt og tilberedt kjøtt og hygiene ved produksjon m.v. gjøres følgende endringer:

§ 10 nr. 3 skal lyde:

3. være produsert av ferskt kjøtt som oppfyller forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

§ 17 nr. 3 skal lyde:

3. være produsert av ferskt kjøtt som oppfyller forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

§ 29 nr. 1 skal lyde:

1. er fremstilt ved virksomhet som ligger i et område eller en sone med dyrehelserestriksjoner.

§ 30 nr. 1 skal lyde:

1. Produktene skal komme fra tredjeland eller en region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land som er tatt inn i gjeldende forskrifter om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.¹

¹ Forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland, og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

VI

I forskrift 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og omsetning mv. av ferskt kjøtt gjøres følgende endringer:

§ 6 nr. 1 skal lyde:

1. oppfylle krav til dyrehelsemessige forhold i forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum,

§ 16b nr. 1 skal lyde:

1. kommer fra en virksomhet i et område eller sone med dyrehelserestriksjoner,

Fotnote 1 til § 16b oppheves.

§ 16e nr. 1 skal lyde:

1. komme fra tredjeland eller en region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land i forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser ved import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.

VII

I forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt gjøres følgende endringer:

§ 43a nr. 1 skal lyde:

1. avsendes fra et slakteri som ligger i et område eller en sone med dyrehelserestriksjoner.

Fotnote 1 til § 43a skal oppheves.

§ 66a nr. 1 skal lyde:

1. komme fra tredjeland eller en region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land som er tatt inn i forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

VIII

I forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning mv. av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt gjøres følgende endringer:

§ 3a nr. 1 skal lyde:

1. oppfylle krav til dyrehelsemessige forhold i forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum,

§ 10d nr. 1 skal lyde:

1. komme fra tredjeland eller en region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land som er tatt inn i forskrifter om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.¹
- 1 Forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland, og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

IX

I forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av viltkjøtt gjøres følgende endringer:

§ 3a nr. 1 skal lyde:

1. stamme fra lovlig felt vilt og oppfylle kravene i forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum,

§ 33a nr. 1 skal lyde:

1. kommer fra et behandlingsanlegg i et område eller en sone med dyrehelserestriksjoner.

Fotnote 1 til § 33a oppheves.

§ 35h nr. 1 skal lyde:

1. komme fra tredjeland eller en region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land som er tatt inn i forskrifter om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.¹
- 1 Forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland, og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

X

I forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse gjøres følgende endringer:

§ 59a nr. 1 skal lyde:

1. komme fra tredjeland eller region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land som er tatt inn i forskriftene om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.¹
- 1 Forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland, og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland

XI

I forskrift 30. desember 2002 nr. 1842 om særskilte beskyttelsestiltak ved privat import av kjøtt, kjøttprodukter, melk og melkeprodukter fra land utenfor EØS-området gjøres følgende endring:

Fotnote 1 i § 2 skal lyde:

- 1 Forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland og forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

XII

I forskrift 18. oktober 2002 nr. 1180 om fra hvilke tredjeland det kan importeres egg, eggprodukter, snegler, froskelår, gelatin, honning, melk og melkebaserte produkter samt visse kjøttprodukter gjøres følgende endringer:

§ 3 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Kjøttprodukter av kanin og pelskledd oppdrettsvilt kan bare importeres fra tredjeland oppført i vedlegg III til forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland.

Kjøttprodukter av fjærkledd oppdrettsvilt kan bare importeres fra tredjeland som det kan importeres ferskt kjøtt av samme art fra, oppført i vedlegget til forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland.

XIII

I forskrift 23. desember 1998 nr. 1471 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av næringsmidler og av produkter av animalsk opprinnelse innen EØS, og av ikke-animalske næringsmidler fra tredjeland gjøres følgende endringer:

Fotnote 1 og 2 i § 3 skal lyde:

- 1 Forskrift 8. juli 2003 nr. 931 om honning, forskrift 18. august 1994 nr. 833 for produksjon mv. av eggprodukter, forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse, forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt, forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv ved produksjon og omsetning av viltkjøtt, forskrift 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og omsetning av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter m.v., kvalitetsforskrift 14. juni 1996 nr. 667 for fisk og fiskevarer, forskrift 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og omsetning m.v. av ferskt kjøtt, forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning mv. av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt, forskrift 23. desember 1998 nr. 1470 om krav til kvernet kjøtt og tilberedt kjøtt og hygiene ved produksjon m.v., forskrift 14. oktober 2003 nr. 1239 om dyrehelsemessige vilkår ved omsetning og import av akvakulturdyr og akvakulturprodukter og forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige vilkår for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum.
- 2 Forskrift 13. august 1999 nr. 1074 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av visse animalske produkter og animalsk avfall, forskrift 21. februar 2001 nr. 170 om import og eksport av biavlprodukter og brukt bimateriell, forskrift 26. mars 1999 nr. 416 om fiskemel, fiskeolje mv. og forskrift 7. november 2002 nr. 1290 om förvarer.

XIV

I forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland gjøres følgende endringer:

Fotnote 1 og 2 i § 3 skal lyde:

- 1 Forskrift 8. juli 2003 nr. 931 om honning, forskrift 18. august 1994 nr. 833 for produksjon mv. av eggprodukter, forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse, forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt, forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv ved produksjon og omsetning av viltkjøtt, forskrift 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og omsetning av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter m.v., kvalitetsforskrift 14. juni 1996 nr. 667 for fisk og fiskevarer, forskrift 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og omsetning m.v. av ferskt kjøtt, forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning mv. av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt, forskrift 23. desember 1998 nr. 1470 om krav til kvernet kjøtt og tilberedt kjøtt og hygiene ved produksjon m.v., forskrift 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt fra tredjeland, forskrift 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter fra tredjeland, forskrift 21. februar 2001 nr. 170 om import og eksport av biavlprodukter og brukt bimateriell, forskrift 14. oktober 2003 nr. 1239 om dyrehelsemessige vilkår ved omsetning og import av akvakulturdyr og akvakulturprodukter og forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige vilkår for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum.
- 2 Forskrift 13. august 1999 nr. 1074 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av visse animalske produkter og animalsk avfall, forskrift 21. februar 2001 nr. 170 om import og eksport av biavlprodukter og brukt bimateriell, forskrift 26. mars 1999 nr. 416 om fiskemel, fiskeolje mv. og forskrift 7. november 2002 nr. 1290 om förvarer.

XV

Endringene trer i kraft straks.

15. sept. Nr. 1065 2005**Forskrift om endring i forskrift fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 15. september 2005 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 7–3 og § 7–11, jf. delegeringsvedtak 3. juli 1992 nr. 497, og forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 § 7–11. Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrift 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

§ 7–3–1 annet ledd skal lyde:

(2) Retten til å bli lignet etter skatteloven § 7–3 kan falle bort selv om prosentkravet i skatteloven § 7–3 tredje ledd er oppfylt, dersom boligselskapets hovedformål ikke er å gi andelshaverne bolig eller fritidsbolig i hus eiet av selskapet. Dette gjelder blant annet når en større andel av leilighetene fremleies, eller hvor leilighetene leies ut over lengre tidsrom.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntekståret 2005.

16. sept. Nr. 1066 2005**Forskrift om endring i forskrift om forbrukernes kollektive interesser.**

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 16. september 2005 med hjemmel i lov 16. juni 1972 nr. 47 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår (markedsføringsloven) § 9 e. Jf. EØS-avtalen vedlegg IX nr. 30d (direktiv 2002/65/EF) og vedlegg XIX nr. 7d (direktiv 98/27/EF) endret ved direktiv 2002/65/EF). Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrift 20. desember 2001 nr. 1586 om forbrukernes kollektive interesser gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningen i hjemmelsfeltet skal lyde:

Jf. EØS-avtalen vedlegg IX nr. 30d (direktiv 2002/65/EF), vedlegg XI nr. 5h (direktiv 2000/31/EF artikkel 18) og vedlegg XIX nr. 7d (direktiv 98/27/EF endret ved direktiv 2002/65/EF) og nr. 7e (direktiv 1999/44/EF artikkel 10).

§ 1 nytt nr. 12 skal lyde:

12. Bestemmelser i angrerettloven (lov 21. desember 2000 nr. 105) som gjennomfører direktiv 2002/65/EF om fjernsalg av finansielle tjenester.

II

Endringene trer i kraft 1. oktober 2005.

16. sept. Nr. 1067 2005**Forskrift om endring i forskrifter om Markedsrådets og Forbrukerrådets behandling av forbrukerkjøpstvister mv.**

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 16. september 2005 med hjemmel i lov 28. april 1978 nr. 18 om behandling av forbrukertvister § 3, § 5 og § 14. Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrifter 22. desember 1978 nr. 4 om Markedsrådets og Forbrukerrådets behandling av forbrukerkjøpstvister mv. gjøres følgende endringer:

I forskriftens tittel endres «forbrukerkjøpstvister» til «forbrukertvister».

I kapittel I § 1 endres «forbrukerkjøpstvister» til «forbrukertvister».

I kapittel III erstattes begrepet «bransjenemnder» med begrepet «klagenemnder» i overskriften.

I § 22, § 23 første ledd, § 23 annet ledd nr. 2, nr. 3 og tredje ledd erstattes begrepet «bransjenemnd» med begrepet «klagenemnd».

I § 23 annet ledd nr. 4 endres «Bransjenemnda» til «Klagenemnda».

II

Endringene trer i kraft 1. oktober 2005.

19. sept. Nr. 1068 2005**Forskrift om endring i forskrift om kvoter i jakt på kystsel i 2005.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 19. september 2005 med hjemmel i forskrift 6. mai 1996 nr. 414 om forvaltning av sel på norskekysten § 5, jf. delegeringsvedtak 1. november 2000 nr. 1701. Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrift 15. november 2004 nr. 1466 om kvoter i jakt på kystsel i 2005 gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Personer som har tillatelse til å delta i jakt på kystsel i henhold til forskrift 6. mai 1996 nr. 414 om forvaltning av sel på norskekysten § 5, kan jakte innenfor følgende totalkvoter av steinkobbe:

<i>Fylke</i>	<i>Kvote</i>
Østfold	21
Vestfold	3
Rogaland	36
Sogn og Fjordane	94
Møre og Romsdal	139
Sør-Trøndelag	171
Nord-Trøndelag	10
Nordland	295
Troms	87
Finmark	133

§ 2 skal lyde:

Personer som har tillatelse til å delta i jakt på kystsel i henhold til forskrift 6. mai 1996 nr. 414 om forvaltning av sel på norskekysten § 5, kan jakte innenfor følgende totalkvoter av havert:

<i>Område</i>	<i>Kvote</i>
Lista til Stad	90
Stad til Lofoten	905
Vesterålen til Varanger	221

II

Endringene trer i kraft straks.

21. sept. Nr. 1069 2005**Forskrift om endring i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte skoleåret 2005–2006.**

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 21. september 2005 med hjemmel i lov 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter. Kunngjort 23. september 2005.

I

I forskrift 8. februar 2005 nr. 114 om tildeling av utdanningsstøtte skoleåret 2005–2006 er det foretatt endringer. Forskriften kunngjøres i sin helhet på Lånkassens internettsider, <http://www.lanekassen.no/>.

II

Endringene trer i kraft straks.

21. sept. Nr. 1070 2005**Vedtak om endring i bestemmelse om hvilke tingretter som i egenskap av lokal arbeidsrett skal behandle tvister om oppsigelse og avskjed etter arbeidsmiljøloven. Del. av myndighet.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 21. september 2005 med hjemmel i vedtak 24. juni 1977 nr. 3 om bestemmelse om hvilke tingretter som i egenskap av lokal arbeidsrett skal behandle tvister om oppsigelse og avskjed etter arbeidsmiljøloven. Del. av myndighet del II, gitt med hjemmel i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 61, § 62, § 63, § 64, § 65, § 66. Kunngjort 23. september 2005.

I

I bestemmelse 24. juni 1977 nr. 3 om hvilke tingretter som i egenskap av lokal arbeidsrett skal behandle tvister om oppsigelse og avskjed etter arbeidsmiljøloven. Del. av myndighet, gjøres følgende endring:

Vedtaket del I skal lyde:

Følgende tingretter skal som lokal arbeidsrett behandle tvister om oppsigelse og avskjed etter lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 61, § 62, § 63, § 64, § 65 og § 66:

Oslo tingrett
Sarpsborg tingrett
Asker og Bærum tingrett
Hedemarken tingrett
Sør-Gudbrandsdal tingrett
Drammen tingrett
Tønsberg tingrett
Skien og Porsgrunn tingrett
Aust-Agder tingrett
Kristiansand tingrett
Stavanger tingrett
Bergen tingrett
Fjordane tingrett
Sunnmøre tingrett
Trondheim tingrett
Inderøy tingrett
Salten tingrett
Brønnøy tingrett
Ofoten tingrett
Lofoten tingrett
Nord-Troms tingrett
Trondenes tingrett
Hammerfest tingrett
Øst-Finnmark tingrett

II

Endringen trer i kraft straks.

20. april Nr. 1071 2005**Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 20. april 2005 med hjemmel i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v. § 2, § 5, § 6a, § 7, § 10, § 23, § 27a og § 31. Kunngjort 27. september 2005.

I

I forskrift 21. juli 2003 nr. 979 om endring i forskrift 25. januar 1963 nr. 9722 om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon gjøres følgende endringer:

§ 13–8, § 14–9, § 16–16 og § 17–4 oppheves.

§ 2–15 annet ledd tilbakeføres til slik den lød før endringen av 21. juli 2003 nr. 979 og skal lyde:

Det er forbudt uten politimesterens tillatelse å eie eller inneha luft- og fjærvåpen (herunder luftvåpen drevet med gass) som har grovere kaliber enn 4,5 mm. Kravet om ervervstillatelse gjelder ikke for paintballvåpen. Denne bestemmelsen får ikke anvendelse på luft- og fjærvåpen som er ervervet før 1. januar 2001.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. sept. Nr. 1072 2005**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2005.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 20. september 2005 med hjemmel i forskrift 22. desember 2004 nr. 1797 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2005 § 30. Kunngjort 27. september 2005.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1797 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2005 gjøres følgende endringer:

§ 10 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet region Troms kan dispensere fra nattforbudet for bestemte områder og i bestemte tidsrom.

§ 31 første ledd nr. 7 skal lyde:

7. Vestfjorden nord for en rett linje trukket fra fastlandet langs 67° 50' N til Lofotodden.

§ 31 annet ledd skal lyde:

I følgende område i Nordland fylke er det forbudt for fartøy under 27,5 meter største lengde å fiske norsk vårgytende sild:

Vestfjorden, Ofotfjorden, Tysfjord mv.: Nord og østenfor rette linjer trukket fra fastlandet langs 67° 50' N til Lofotodden, fra treffpunktet på Lofotodden videre til Balstad lykt 68° 03' N 13° 33' Ø, videre i en rett linje til Løddingen 68° 26' N 16° Ø. I nord er området avgrenset av en rett linje langs 68° 40' N tvers av Tjeldsundet.

II

Endringene trer i kraft straks.

22. sept. Nr. 1073 2005**Forskrift om endring i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).**

Fastsatt av Miljøverndepartementet 22. september 2005 med hjemmel i lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, jf. forskrift 5. august 1977 nr. 2 om gjennomføring av lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester og delegeringsvedtak 7. september 1990 nr. 730. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XV nr. 4 (direktiv 2004/98/EF). Kunngjort 27. september 2005.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 2–20 første ledd bokstav b formelen til «Okta-bromodifenyleter» skal lyde:

§ 2–20 nytt tredje ledd skal lyde:

Inntil 31. mars 2006 gjelder ikke forbudet penta-bromdifenyleter i evakueringsutstyr i fly.

II

Endringene trer i kraft straks.

26. sept. Nr. 1074 2005**Forskrift om bruk av system for sikkerhetsvurdering og sikkerhetsoppfølgingsplaner innen flysikringstjenesten (BSL A 1–10).**

Fastsatt av Luftfartstilsynet 26. september 2005 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 7–1 tredje ledd, § 7–4 annet ledd og § 9–1, jf. delegeringsvedtak 10. desember 1999 nr. 1273. Kunngjort 27. september 2005.

Til forskriften er knyttet følgende vedlegg som gjelder som del av forskriften:

Vedlegg 1: Tabell A-1 Alvorlighetsgrad og tabell A-2 Sikkerhetsmål.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å gjennomføre Eurocontrol Safety Regulatory Requirement 4 (ESARR 4) i norsk rett. Forskriften fastsetter krav til sikkerhetsvurdering og risikoreduksjon innenfor flysikringstjenesten i den hensikt å oppnå et akseptabelt og høyt flysikkerhetsnivå.

§ 2. Virkeområde

(1) Forskriften omfatter krav til bruk av risikoanalyser og sikkerhetsoppfølgingsplaner ved endringer og anskaffelser innen flysikringstjenesten på land og i tilknytning til norsk petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen.

(2) Forskriften omfatter mennesker, prosedyrer og utstyr inklusiv maskin og programvare, innen flysikringstjenesten. Bestemmelsene omfatter planlegging, implementering og alle driftsfaser.

(3) Forskriften gjelder tjenesteleverandør for flysikringstjenester der:

a) sivil tjenesteleverandør yter tjenester til sivil eller militær lufttrafikk og

- b) militær tjenesteleverandør yter tjenester til sivil lufttrafikk.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

- a) *Alvorlighet*: Omfanget av konsekvenser som farer for flysikkerheten kan lede til.
- b) *Fare (hazard)*: En tilstand, hendelse eller omstendighet som kan føre til en ulykke.
- c) *Flysikringstjeneste*: En felles betegnelse for lufttrafikkstyring, flynavigasjonstjeneste og flyværtjeneste.
- d) *Kvalitativ*: Et forhold som er beskrevet med ord.
- e) *Kvantitativ*: Et forhold som er beskrevet med tall.
- f) *Lufttrafikkstyring (Air traffic management/ATM)*: Felles betegnelse for lufttrafikkstjeneste (ATS), trafikkflytledelse (ATFM) og lufttrossorganisering (ASM).
- g) *Risiko*: Uttrykk for den påvirkning som uønskede hendelser representerer på mennesker, miljø eller materielle verdier. Risikoen uttrykkes ved sannsynligheten for og konsekvensene av de uønskede hendelsene.
- h) *Risikoanalyse (risk assessment)*: En systematisk framgangsmåte for å beskrive og eventuelt beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av mulige uønskede hendelser og årsaken til og konsekvensene av disse.
- i) *Risikoreduserende tiltak (mitigation)*: Tiltak med sikte på å redusere sannsynlighet for og/eller konsekvens av uønskede hendelser.
- j) *Sannsynlighet*: Uttrykk for hvor ofte en bestemt hendelse kan inntreffe.
- k) *Sikkerhet (safety)*: Fravær av uakseptabel risiko.
- l) *Sikkerhetskrav (safety requirement)*: Et kompensierende tiltak som settes til de enkelte delelementer, for å oppnå fastsatte sikkerhetsmål.
- m) *Sikkerhetsmål (safety objective)*: Et planlagt måltall for høyeste tolererbare hyppighet eller sannsynlighet for at en hendelse av en bestemt alvorlighetsgrad kan inntre.
- n) *Sikkerhetsnivå (safety level)*: Et nivå for sikkerhet vurdert i forhold til fastsatte måltall og/eller akseptkriteria.
- o) *Sikkerhetsoppfølgingsplan*: Plan som beskriver nødvendige handlinger som skal gjennomføres for å håndtere identifiserte risikoelementer, samt sikre at fastsatte sikkerhetsmål opprettholdes gjennom systemets levetid.
- p) *Sikkerhetsvurdering (safety assessment)*: En felles betegnelse for:
  - Identifisering – en systematisk gjennomgang for å identifisere risikoen ved eventuell fare som kan oppstå og som skyldes menneske, prosedyrer og/eller utstyr.
  - Klassifisering – å bestemme om identifisert risiko er akseptabel (risikobedømmelse).
  - Håndtering – å iverksette forebyggende tiltak og verifisere at disse er etterlevd.
- q) *System for sikkerhetsstyring*: Et systematisk og dokumentert styringssystem som har som formål å oppnå og opprettholde et akseptabelt sikkerhetsnivå i potensielt risikofylte virksomheter.
- r) *Tjenesteleverandør*: Foretak som er ansvarlig for etablering og drift av de ulike elementer innenfor flysikringstjeneste.

§ 4. Krav til system for sikkerhetsvurdering

- (1) Tjenesteleverandør skal ha et system som ivaretar identifisering og klassifisering av farer, bruk av risikoanalyser og tiltak for å bringe sikkerheten til det aksepterte nivå som angitt i vedlegg 1, Tabell A-2, Sikkerhetsmål.
- (2) Systemet kan integreres som en del av tjenesteleverandørens system for sikkerhetsstyring.
- (3) Systemet samt senere endringer skal aksepteres av Luftfartstilsynet.

§ 5. Krav til systemets innhold og omfang

- (1) Tjenesteleverandør skal sikre at identifisering av farer så vel som risikoanalyse og risikoreduserende tiltak gjennomføres systematisk ved alle endringer og anskaffelser. Systemet skal omfatte alle deler av flysikringstjenesten, inkludert tjenester eller systemer levert av underleverandører, på en måte som:
  - a) ivaretar alle faser fra og med planlegging og implementering, operativ bruk, vedlikehold, frem til og med fasen for driftsnedlegging,
  - b) omfatter både luftbårne og bakkebaserte elementer av flysikringstjenesten i samarbeid med de som er ansvarlige for disse,
  - c) omfatter elementene mennesker, prosedyrer og utstyr, samt samspillet mellom disse elementene og påvirkningen på det øvrige systemet.
- (2) Tjenesteleverandør skal utarbeide sikkerhetsoppfølgingsplaner for å følge opp sikkerhetsvurderingene foretatt i henhold til første ledd.

§ 6. Sikkerhetsvurdering

- (1) Sikkerhetsvurderinger skal inkludere:
  - a) En fastsettelse av omfang, avgrensning av, samt grensesnitt mellom elementene som blir vurdert, så vel som en identifikasjon av funksjonene som elementene utfører og det operative miljøet de er tiltenkt å fungere i,
  - b) En fastsettelse av sikkerhetsmålene knyttet til det enkelte element, herunder:
    1. En identifikasjon av mulige farer og feil, samt den effekten disse enkeltvis eller i kombinasjon kan påføre systemet.

2. En klassifisering av effekten de identifiserte farer og feil kan ha på sikkerheten til luftfartøy, så vel som en vurdering av alvorligheten av de effektene, uttrykt som en funksjon av sannsynlighet og konsekvens, jf. vedlegg 1.
  3. En avgjørelse av en risikos tolererbarhet, beskrevet som hvor ofte faren eller feilen kan forekomme, vurdert ut fra tabellene over alvorlighetsgrad og sikkerhetsmål i vedlegg 1.
- c) En fastsettelse av sikkerhetskrav som minst skal omfatte:
1. Spesifisering av de risikoreduserende tiltakene som er nødvendig for å håndtere de identifiserte farene.
  2. Identifisering av de sikkerhetsmessige krav som vil kunne gjøres gjeldende for den aktuelle del eller andre deler av flysikkerhetstjenesten eller dets operative miljø.
  3. Dokumentasjon på de risikoreduserende tiltakenes egnethet og effektivitet.
- (2) Tjenesteleverandør skal verifisere at alle identifiserte sikkerhetsmål og sikkerhetskrav er oppfylt:
- a) før implementeringen av endringen eller anskaffelsen,
  - b) i overgangsfasen til driftsfasen,
  - c) i driftsfasen, og
  - d) i enhver overgangsfase til utfasing.

Sikkerhetsvurderinger skal i størst mulig grad være kvantitative. Kvalitative sikkerhetsvurderinger kan unntaksvis benyttes og bruken skal i så fall begrunnes.

§ 7. Dokumentasjon og rapportering

(1) Resultater, fremgangsmåter, tilhørende begrunnelse i sikkerhetsvurderingen, evalueringen og risikoreduksjonen skal samles og dokumenteres på en måte som sikrer at:

- a) korrekte og fullstendige argumenter finnes for å bekrefte at elementet som vurderes, så vel som hele flysikkerhetstjenesten, er, og vil forbli, sikkert nok, dvs. møter sitt tildelte sikkerhetsmål, inklusiv spesifikasjoner av alle overvåkings- og kontrollmetoder som brukes for å demonstrere at eksisterende flysikkerhetsnivå som et minimum opprettholdes.
  - b) alle sikkerhetskrav relatert til implementeringen av endringen skal kunne spores til den tiltenkte operasjonen/funksjonen.
- (2) Alle fastsatte sikkerhetsmål skal rapporteres til Luftfartstilsynet.
- (3) Tjenesteleverandører skal rapportere beregnet sikkerhetsnivå til Luftfartstilsynet, første gang innen 1. januar 2006. Deretter skal det rapporteres årlig for å dokumentere opprettholdelse av fastslått sikkerhetsnivå.
- (4) Luftfartstilsynet kan til enhver tid kreve å få utlevert all dokumentasjon.

§ 8. Aksept

Aksept av system og prosedyrer utviklet i henhold til denne forskrift, skal ivaretas gjennom aksept av endring av system for sikkerhetsstyring, etablert i henhold til forskrift 21. august 2003 nr. 1068 om bruk av system for sikkerhetsstyring innen flysikkerhetstjenesten og bakketjenesten (BSL A 1–9).

§ 9. Dispensasjon

Luftfartstilsynet kan, når særlige grunner tilsier det, dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskrift gjelder fra 1. november 2005.

§ 11. Endringer i andre forskrifter

Fra den tid forskriften trer i kraft gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

1. I forskrift 21. august 2003 nr. 1068 om bruk av system for sikkerhetsstyring innen flysikkerhetstjenesten og bakketjenesten (BSL A 1–9) skal § 13 tredje ledd lyde:

Luftfartstilsynet kan til enhver tid kreve å få utlevert all dokumentasjon.

2. I forskrift 3. desember 2002 nr. 1342 om flynavigasjonstjenesten (BSL G 6–1) skal § 9 første ledd lyde:

Flynavigasjonsutstyr skal være teknisk godkjent av Luftfartstilsynet, før det kan settes i operativ drift. Tjenesteyter eller produsent av utstyr skal søke Luftfartstilsynet om teknisk godkjenning. Det må dokumenteres at anlegget oppfyller sikkerhetskrav som tilsvarer kravene for sikkerhetsvurdering i forskrift 26. september 2005 nr. 1074 om bruk av system for sikkerhetsvurdering og sikkerhetsoppfølgingsplaner innen flysikkerhetstjenesten (BSL A 1–10).

Vedlegg 1

Vedlegget er en del av forskrift 26. september 2005 nr. 1074 om bruk av system for sikkerhetsvurdering og sikkerhetsoppfølgingsplaner innen flysikkerhetstjenesten (BSL A 1–10).

Identifisering og klassifisering av farer

- (1) Det skal foretas en systematisk identifisering av farer som kan oppstå som følge av en endring eller anskaffelse, før risikoen kan vurderes.
- (2) Alvorligheten av konsekvenser i de analyserte faresituasjonene skal klassifiseres i henhold til tabell A-1

Alvorlighetsgrad. Ved bestemmelse av alvorlighetsgrad for den konsekvens en faresituasjon kan føre til på driften, skal evalueringen inkludere, men ikke begrenses til, en vurdering av følgende faktorer:

- a) innvirkning på flygebesetningsmedlemmer,
  - b) innvirkning på lufttrafikk tjenestepersonell,
  - c) innvirkning på luftfartøyets luftdyktighet,
  - d) innvirkning på funksjonaliteten av bakkedelen av flysikringstjenesten,
  - e) innvirkning på evne til å yte sikker flysikringstjeneste.
- (3) Fareidentifikasjon og klassifisering av alvorlighet, skal ikke begrense seg til de delene av systemet som skal endres, men også inkludere hele systemet som er nødvendig for å utføre tjenesten.
- (4) Analyse av konsekvenser skal inkludere evaluering av:
- a) forskjellige muligheter for fareeksponering,
  - b) operativt miljø.

Alvorlighetsklasser	Klasse 1 Ulykke	Klasse 2 Alvorlige hendelse	Klasse 3 Større hendelse	Klasse 4 Betydelige hendelse	Klasse 5 Ingen umiddelbar innvirkning på sikkerheten
Kriterier for klassifisering i angitte klasser	<ul style="list-style-type: none"> – Katastrofale hendelser – Kollisjon mellom luftfartøy i luften eller på bakken – CFIT – Bortfall av flysikringstjenesten 	<ul style="list-style-type: none"> – Stor reduksjon i atskillelse (<50% av spesifisert minima) uten evne til å kontrollere – En eller flere luftfartøy avviker fra sine godkjente klareringer slik at brå manøvre er nødvendig for å unngå kollisjon mot annet luftfartøy eller terreng (eller dersom en slik manøvre ville vært på sin plass) 	<ul style="list-style-type: none"> – Stor reduksjon i atskillelse (for eksempel at atskillelsen er mindre enn halvparten av atskillelsesminimum), men med kontroll over situasjon gjenopprettes uten opphold – Mindre reduksjon i atskillelse (for eksempel at atskillelsen er mer enn halvparten av atskillelsesminimum) uten evne til å kontrollere; uten bruk av unnamanøvre på grunn av varsel fra kollisjons- eller terrengvarslingssystem 	<ul style="list-style-type: none"> – Økt arbeidsbelastning på lufttrafikk tjenesten eller luftfartøyets flygere – Mindre reduksjon i atskillelse (>50% av spesifisert minima) men flygeleder og flyger evner å reagere og gjenopprette kontroll 	

Tabell A-1 Alvorlighetsgrad

Tabell for klassifisering av konsekvenser

Tabellen er ikke uttømmende, og de opplistede punkter skal kun oppfattes som eksempler på type hendelse innenfor hver enkelt alvorlighetsgrad.

Tilsvarende vurderinger skal også gjøres i tilknytning til flysikringstjeneste i luftrom der det ikke stilles krav til atskillelse.

Tabellen gir en ramme for hvordan en vurderer alvorligheten av farer i et bestemt teknisk/operativt miljø. Tabellen gir en kvalitativ klassifisering av en fares effekt på teknisk/operativ drift, som en følge av ulike feil i elementer i et flysikringssystem.

Alvorlighetsklasse	Klasse 1	Klasse 2	Klasse 3	Klasse 4	Klasse 5
Måltall for hyppighet (bidrag fra flysikringstjenesten)	$1,55 \times 10^{-8}$ per flytime	1×10^{-6} per flytime	1×10^{-4} per flytime	1×10^{-2} per flytime	

Tabell A-2 Akseptkriteria

Tabell over måltall for tolererbar hyppighet av farens effekt.

Veiledende materiale til BSL A 1–10

Systemet som omhandles i forskriften er å anse som en detaljering av de krav som er gitt i forskrift 21. august 2003 nr. 1068 om bruk av system for sikkerhetsstyring innen flysikringstjenesten og bakketjenesten (BSL A 1–9).

Til § 1.

Hovedformålet med ESARR 4 er å utarbeide et harmonisert regelverk for bruk av sikkerhetsvurderinger og sikkerhetsoppfølgingsplaner innenfor flysikringstjeneste i Europa, i den hensikt å oppnå et høyt og akseptabelt flysikkerhetsnivå. Kompleksitet, integrering og automatisering av flysikringstjenesten krever en systematisk og strukturert bruk av sikkerhetsvurderinger. Fastsettelse av sikkerhetsmål, samt overvåking av faktisk sikkerhetsnivå og dermed graden av måloppnåelse, er viktige elementer i disse prosessene.

Designfeil, driftsfeil og vedlikeholdsfeil eller sammenbrudd i flysikringstjenesten kan gjennom reduserte sikkerhetsmarginer resultere i eller medvirke til en fare for luftfartøy. Som et resultat av dette legges en stadig større del av ansvaret for sikkerheten på de enkelte elementer av flysikringstjenesten. En stadig økende integrering av tjenester og utstyr på tvers av internasjonale grenser innenfor hele ECAC-området¹ gjør det nødvendig med en strukturert og systematisk håndtering av risikoidentifisering og risikohåndtering. Følgelig er en harmonisert tilnærming til sikkerhetsvurderinger nødvendig for å sikre et høyt flysikkerhetsnivå i hele ECAC-området.

¹ European Civil Aviation Conference.

Til § 2:

På sikt planlegges virkeområdet for denne forskrift utvidet til også å omfatte bakketjenesten.

ESARR 4 stiller ikke krav til sikkerhetsvurderinger ved implementering og/eller planlegging av organisasjonsmessige eller ledelsesmessige endringer i tjenesteytelse innen ATM. Krav om slike sikkerhetsvurderinger ivaretas gjennom forskrift 21. august 2003 nr. 1068 om krav til bruk av system for sikkerhetsstyring innen flysikringstjenesten og bakketjenesten (BSL A 1–9) (ESARR 3).

Til § 3:

Lufttrafikkstyring (ATM): Begrepet «lufttrafikkstyring» erstatter det tidligere begrepet «lufttrafikkledelse» for å gjennomføre en ensartet oversettelse av begrepet «management». Dette gir tilsvarende oversettelse som ligger i begrepene «kvalitetsstyring» og «sikkerhetsstyring». Begrepet vil konsekvensendres i øvrige, relevante norske forskrifter, men innebærer ingen endring i begrepets betydning.

Til § 5 (3):

Luftfartstilsynets aksept av systemet innebærer at innholdet vil vurderes med tanke på om det er tilstrekkelig i forhold til forskriftens krav, og inkluderer at Luftfartstilsynet skal ha tillitt til at systemet vil oppfylle forskriftens intensjon. Dette innebærer ikke en aksept av de enkelte prosedyrer, men at Luftfartstilsynet har tillitt til at prosedyren er korrekt.

Definisjon på aksept finnes i BSL A 1–1.

Til § 6:

Alle endringer skal vurderes og konkluderes. Den enkleste form for risikoanalyse kan være at innledende prosess konkluderer med at endringen ikke vil gi noen negativ effekt og at det derfor ikke vil være identifiserte risikoområder som må håndteres. Også denne innledende prosessen skal dokumenteres.

Valg og anvendelse av metodikk må beskrives innledningsvis i enhver sikkerhetsvurdering.

Øvrige veiledningsdokumenter

EATMP SAM SAF ET1.ST03.1000-MAN-(Ed 1.0) anses å være nyttig veiledning ved gjennomføring av sikkerhetsvurderinger i henhold til denne forskrift.

Programvare (SW)

Sikkerhetsmål knyttet til hvert enkelt risikoelement styrer fastsettelsen av spesifikke tiltak for å oppnå tilfredsstillende effekt av risikoreducerende tiltak og tilhørende sikkerhetskrav. Tiltakene kan inkludere ulike godkjennings-/utviklings-/sertifiseringsnivå for spesifikke programvaremoduler i et ATM-system.

Til § 6 annet ledd:

Sikkerhetsovervåking og datainnsamling i henhold til prosedyrer utviklet i samsvar med ESARR 2 (Ny BSL A 1–3) kan også benyttes til å definere sikkerhetsindikatorer for å verifisere oppnåelse av definerte sikkerhetsnivå ved drift av ATM-system.

Til § 7 (1):

For eksisterende deler av lufttrafikkstyringssystemet (ATM) kan analyse basert på tilgjengelige historiske data, slik som statistikk fra hendelser og ulykker, menneskelig svikt og utstyrsvikt, bidra til «dokumentasjon» i prosess for sikkerhetsoppnåelse. Data fra rapporteringssystemer og overvåkingssystem for sikkerheten kan benyttes.

Til § 7 (2):

Verifisering før implementering innebærer at et system gjennomgås/kontrolleres for å oppnå en bekreftelse på at delelementet sikrer det krav som er satt for å oppnå sikkerhetsmål. En slik gjennomgang/kontroll kan inneholde både kvalitative og kvantitative vurderinger for å sikre tillit til at systemet tilfredsstillende fastsetter krav/mål.

Til § 8 (1):

Det forutsettes at sikkerhetsvurderingen er gjennomført med tilstrekkelig personell med relevant kompetanse innenfor de respektive berørte fagområder, og at den ivaretar alle relevante forhold som er eller burde være kjent for bidragsyttere i prosessen.

Til § 8 (2):

De sikkerhetsmålene som skal rapporteres til Luftfartstilsynet omfatter samtlige mål som fastsettes for virksomheten relatert til eksisterende system. I tillegg skal det fortløpende rapporteres om nye sikkerhetsmål som fastsettes i forbindelse med endringer i systemet.

Til § 8 (3):

Se kommentarer til § 6 annet ledd ovenfor.

Til § 9:

Se kommentarer til § 5 (3).

*Til Vedlegg 1**Til (2) samt tabell A-1 Alvorlighetsgrad*

Muligheten for at en fare leder til en ulykke eller en hendelse (når man tar hensyn til både hvor nær en ulykke man var og evnen til å overvinne faresituasjonen) avhenger av mange faktorer. Derfor lar det seg vanligvis ikke gjøre å identifisere og vurdere alvorligheten uten å vurdere konsekvensene av farene for de ulike elementene av flysikringstjenesten.

Det anbefales at elementer i det operative miljøet som kan bli benyttet som kompenserende faktorer i vurderingen av alvorlighet, blir identifisert og tilkjennegjort overfor luftfartsmyndigheten tidlig i prosessen for sikkerhetsvurdering.

Til tabell A-2 Sikkerhetsmål

Forskriften stiller krav til at risikoklassifisering knyttes til akseptkriteria og i tabell A-2 er disse er lagt inn som sikkerhetsmål og ikke som maksimum tolererbar sannsynlighet. Denne løsningen er valgt da historiske data per i dag ikke danner tilstrekkelig grunnlag for å kunne fastsette slike tall med rimelig grad av sikkerhet. På sikt vil mengden av tilgjengelige data øke, og vil kunne danne grunnlag for endring av forskriften i forhold til bruk av krav i stedet for sikkerhetsmål. Begrepet «akseptkriteria» benyttes i forskriften, og vil både omfatte de måltall som virksomheten skal tilstrebe i forhold til forskriften, og de måltall som settes internt i virksomheten knyttet til hvert enkelt element innen flysikringstjenesten.

Tabell A-2 i ESARR 4 fastsetter kun generelt gjennomsnittlig sikkerhetsmål for ATM i ECAC-området. BSL A 1–10 fastsetter krav på nasjonalt nivå og er ikke direkte anvendelig for klassifisering av individuelle farer. Tallene er beregnet etter metodikk beskrevet i EATMP SAM «Guidance Material E – Risk Classification Scheme», og baserer seg på 500.000 flyginger årlig med en gjennomsnittlig varighet på 40 minutter.

Tabellen angir sikkerhetsnivå per flygetime, men det medfører ikke at det ikke kan fastsettes måltall og sikkerhetsnivå med andre benevninger dersom dette skulle finnes mer hensiktsmessig. I slike tilfeller må metodikken/logikken for omregning kunne framvises.

26. sept. Nr. 1075 2005**Forskrift om endring i forskrift fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 26. september 2005 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 10–70, jf. delegeringsvedtak 28. juni 2005 nr. 724. Kunngjort 27. september 2005.

I

I forskrift 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

Kapittel 10 ny siste underoverskrift med § 10–63 skal lyde:

*Skattlegging av eiere av norsk-kontrollerte selskaper mv. hjemmehørende i lavskattland***§ 10–63. Lavskattland**

§ 10–63–1. Opplisting av land som skal anses som lavskattland og land som ikke skal anses som lavskattland i § 10–63–2 og § 10–63–3 er, med de unntak som følger av bestemmelsene, bindende uten nærmere vurdering etter skatteloven § 10–63. Dette gjelder både ved beskatning av inntekt og tap på investeringer i lavskattland, jf. skatteloven § 2–38 tredje ledd a, og ved NOKUS-beskatning, jf. skatteloven § 10–60 flg.

§ 10–63–2. Følgende land anses som lavskattland:

- Andorra
- Bahamas
- Bahrain, med unntak for selskap som er skattepliktig for aktiviteter i oljesektoren
- Bermuda
- Cayman Islands
- Forente arabiske emirater
- Gibraltar
- Hongkong
- Isle of Man
- Jomfruøyene (amerikanske og britiske)
- Kanaløyene (Jersey, Guernsey, Lihou, Jethou, Herm, Alderney, Great Sark, Little Sark og Brecqhou)
- Macao
- Marshalløyene
- Monaco
- Nauru
- St. Kitts & Nevis
- Vanuatu.

§ 10–63–3.

(1) Følgende land anses ikke som lavskattland:

- Australia, med unntak for selskap som beskattes etter særskilt gunstige regler i Norfolk Islands-territoriet og selskap med inntekt fra bankvirksomhet som beskattes med redusert sats
- Bulgaria, med unntak for selskap som har særlige skattefordeler under frisonessystemet
- Hviterussland
- India, med unntak for selskap som beskattes med redusert sats eller som fritas for skatteplikt gjennom ulike skatteincentivordninger
- Indonesia
- Japan
- Kina, med unntak for selskap som beskattes med redusert sats eller som fritas for skatteplikt gjennom ulike skatteincentivordninger
- Kroatia, med unntak for selskap som beskattes med redusert sats i henhold til incentivordninger for nyetablerte selskaper
- New Zealand
- Russland
- Romania, med unntak for selskap som beskattes med redusert sats eller som fritas for skatteplikt gjennom ulike skatteincentivordninger
- Ukraina, med unntak for selskap som beskattes med redusert sats for inntekt fra nærmere bestemte aktiviteter
- USA.

(2) Opplistingen av land som ikke anses som lavskattland i denne paragraf er likevel ikke bindende uten nærmere vurdering, jf. § 10–63–1, hvis selskapets inntekt i dette landet hovedsakelig er inntekt som nevnt i skatteloven § 2–38 annet ledd som er skattefri, og inntekten skriver seg fra investering i lavskattland.

(3) Første ledd gjelder ikke ved avgjørelsen av om «annen selvstendig innretning eller formuesmasse» som nevnt i skatteloven § 10–60 annet punktum, skal anses hjemmehørende i et lavskattland eller ikke.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2006 for beskatning av inntekt og tap på investeringer i lavskattland, jf. skatteloven § 2–38 og for NOKUS-beskatning, jf. skatteloven § 10–63.

14. juni Nr. 1085 2005**Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer.**

Fastsatt av Styret for Høgskolen i Lillehammer 14. juni 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–3, § 3–5, § 3–6, § 3–8, § 3–9, § 3–10 og § 5–3. Kunngjort 29. september 2005.

Del 1. Allmenne regler

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder grunnutdanning, videreutdanning, mastergradsutdanning og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer (forkortet HiL). Studiene ved Den norske filmskolen og de praktiske studiene i fjernsyn er unntatt fra forskriften.

Reglene forutsetter at studentene følger normal studieprogresjon for fulltidsstudier. For deltidsstudenter og studenter som har søkt om og fått innvilget avvik fra normalprogresjon, skal anvendelsen av reglene ta hensyn til dette, med mindre noe annet er særskilt angitt.

Når det i det følgende er fastsatt at en tidsfrist går ut på en bestemt dato og denne datoen ikke er virkedag, blir fristen forskjøvet til nærmest etterfølgende virkedag.

§ 2. Definisjoner

Arbeidskrav

Arbeidskrav er krav som må være oppfylt for å gå opp til eksamen. Arbeidskrav består av obligatoriske øvinger eller innleveringer, som ikke utgjør en del av eksamen.

Eksamen

Som eksamen regnes alle typer prøver og arbeider som gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter for et emne eller for en emnegruppe. En eksamen kan omfatte flere delprøver og i så fall skal studieplan/fagplan gi opplysninger om vektning av disse delprøvene.

Emne

Emne er minste eksamensenhet som kan være del av en emnegruppe/studieprogram. Emnets omfang uttrykkes i studiepoeng og skal være delelig med 5. Unntak fra dette kan fastsettes i fagplaner på grunnlag av bestemmelser i nasjonale rammeplaner eller i spesielle tilfeller i den enkelte studieplan. Planen for emnet skal gi en beskrivelse av mål, faginnhold, undervisnings- og arbeidsformer, arbeidskrav, omfang og vurderingsformer.

Emnegruppe

Kombinasjon av emner på minimum 30 og maksimalt 90 studiepoeng fra ett eller flere fag/fagområder som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet. Emnegrupper skal ikke ha valgfrie emner.

Fagplan

En konkretisering av det faglige innholdet i studier som er regulert av nasjonal rammeplan.

Fordypning

Emnegrupper som i studieplanen er definert til å høre faglig sammen og som kan utfylle hverandre på en slik måte at de bygger på og går ut over grunnivået i et fag. Fordypninger skal ikke ha valgfrie emner.

Grunnutdanning

Med grunnutdanninger menes studier der opptakskravet er generell studiekompetanse, eventuelt i kombinasjon med spesielle opptakskrav.

Privatist

Som privatist regnes den som fremstiller seg til eksamen ved høgskolen, uten å være tatt opp og registrert som student.

Rammeplan

En plan for et studium der departementet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet.

Studiepoeng

Mål på omfanget av et studium, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

Studieprogram

Flerårig studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan og som fører fram til en avsluttet eksamen eller grad.

Studierett

Rettighet knyttet til det å være tatt opp som student ved et studium og inneha studentstatus. Dette innebærer rett til deltakelse i all organisert undervisning, veiledning (individuell og i mindre grupper), øvelser og oppgaveløsning, laboratoriekurs, praksisstudier, feltarbeid mv. på studier studenten er tatt opp til.

Studieplan

Plan for det faglige innholdet i studier som ikke er regulert av nasjonal rammeplan.

Selvstendig arbeid

Arbeid av et nærmere angitt omfang og/eller type som inngår i studiet, og som skal vise forståelse, refleksjon og modning. Arbeidet kan eksempelvis være av teoretisk, praktisk eller kunstnerisk art, og kan utføres individuelt eller i grupper.

Utdanningsplan

Plan for gjennomføring av studium/studieprogram inngått mellom høyskolen og den enkelte student. Utdanningsplanen skal vise hvilken utdanning den enkelte student har til hensikt å gjennomføre og hvor lang tid studenten skal bruke på å fullføre denne utdanningen.

§ 3. Studieåret

Studieårets lengde er 10 måneder.

Del 2. Opptak og rangering til grunnutdanninger

§ 4. Opptak og rangering til grunnutdanningene

For opptak og rangering til grunnutdanninger, gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form. Studieutvalget fastsetter nærmere retningslinjer for vurdering av realkompetanse.

Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av universitets- og høyskoleloven § 3–7.

Hvis ikke annet er fastsatt av studiedirektøren, er søknadsfristen for lokalt opptak 15. april.

Tildelt studieplass kan reserveres til året etter når studiedirektøren finner at det foreligger tungtveiende grunner. Som tungtveiende grunner regnes for eksempel innkalling til militærtjeneste og graviditet. Grunn for reservering av studieplass må dokumenteres.

§ 5. Rangeringsregler ved opptak til enkeltemner og adgangsregulerte emner i grunnutdanning

For adgangsregulerte emner med generell studiekompetanse som opptakskrav, rangeres søkere etter poengsum ved opptak. For andre emner rangeres søkerne etter oppnådd eksamenskarakter fra det emnet som kreves for opptak. Ved karakterlikhet skjer videre rangering etter fødselsdato, slik at eldre søkere rangeres foran yngre. Søkere som er 25 år eller eldre og som ikke har generell studiekompetanse, skal vurderes på grunnlag av realkompetanse i samsvar med de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

Del 3. Opptak og rangering til videreutdanninger bygd på bachelorgrad og til mastergradsutdanning

§ 6. Opptak til videreutdanninger bygd på bachelorgrad

For utdanning som er rammeplanregulert, gjelder minstekrav for opptak som fastsatt i rammeplanen eller i forskrift som del av rammeplanen. For utdanning som har studieplan, gjelder de minstekrav for opptak som er fastsatt i studieplanen.

Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av universitets- og høyskoleloven § 3–7.

§ 7. Opptak til mastergrad

For opptak til mastergrad de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av universitets- og høyskoleloven § 3–7.

§ 8. Rangering

Dersom det er flere kvalifiserte søkere enn antall studieplasser, rangeres søkerne på følgende grunnlag:

- a) Søkere med bachelorgrad som fastsatt i § 18 a og b, rangeres på grunnlag av vektet gjennomsnitt av alle eksamener som inngår i denne utdanningen.
- b) Søkere til bachelorgrad som fastsatt i § 18 c rangeres med utgangspunkt i vektet gjennomsnitt av eksamener fra emnegruppen som danner fordypningsfaget.
- c) For søkere med cand.mag.-grad, allmennlærerutdanning eller annen utdanning som omfatter mer enn 180 studiepoeng, foretas rangeringen på grunnlag av vektet gjennomsnitt av eksamener tilsvarende 180 studiepoeng. Fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoengs omfang eller integrert utdanning av minimum 120 studiepoengs omfang ledd, skal inngå i grunnlaget for rangering. For øvrig velges de eksamener som gir gunstigst resultat for søkeren.
- d) For søkere som gis betinget opptak, jf. § 10, regnes ikke manglende eksamener med i vektet gjennomsnittskarakter.
- e) Med vektet gjennomsnitt menes gjennomsnittet av alle karakterer på vitnemålet vektet i forhold til antall studiepoeng/vektall på hver karakterenhet.
- f) Studieutvalget fastsetter tabell for omregning av karakterer for søkere som grunnlag for utregning av vektet gjennomsnittskarakter.
- g) Ved opptak til mastergradsutdanning gis tilleggspoeng for utdanning utover opptaksgrunnlaget på 180 studiepoeng, med 0,5 poeng for 30 studiepoeng, maksimalt 2,0 poeng
- h) Ved opptak til mastergradsutdanning hvor praksis vektlegges i opptaksgrunnlaget, kan det gis tilleggspoeng for relevant praksis med 0,5 poeng pr. år, maksimalt 2 poeng.
- i) Ved lik konkurransepoengsum rangeres eldre søker foran yngre.

- j) For videreutdanningstilbud organisert som betalingstilbud med oppdragsgiver, kan styret gjøre unntak fra rangeringsreglene for opptak.

§ 9. *Opptak utenom rangeringsreglene*

Inntil 15% av søkerne kan tas opp utenom rangeringsreglene. Dette kan gjelde søkere med ett av følgende søkergrunnlag:

- Søkere som ikke kan poengberegnes etter rangeringsreglene i § 8 i denne forskriften.
- Søkere som kan dokumentere at sykdom, funksjonshemming eller andre tungtveiende grunner gir grunn til å anta at eksamensresultatene ikke gir et riktig bilde av søkerens kvalifikasjoner.

Det er en forutsetning at søker er kvalifisert for opptak etter gjeldende regler. Der søkere får godkjent realkompetanse som en del av sitt opptaksgrunnlag, skal rangering foretas etter en helhetlig vurdering av om søker har likeverdige kvalifikasjoner med søkere som tas opp etter poengreglene i § 8.

§ 10. *Betinget opptak/reservering av studieplass*

Opptaksorganet kan etter nærmere vurdering gi betinget opptak der søker mangler deler av opptaksgrunnlaget forutsatt at dette skyldes forhold utenfor søkers kontroll. Manglende eksamen/eksamener må være dokumentert fullført og bestått i løpet av 1. semester for at studentene skal beholde studieretten.

Betinget opptak kan også gis der søkerne kvalifiserer seg i løpet av vårsemesteret det året de søker. Forutsetningen er at de kvalifiserer seg før studiet påbegynnes.

Tildelt studieplass kan reserveres til året etter når studiedirektøren finner at det foreligger tungtveiende grunner. Som tungtveiende grunner regnes for eksempel innkalling til militærtjeneste og graviditet. Grunn for reservering av studieplass må dokumenteres.

§ 11. *Gjennomføring av opptaket*

Poengberegning, rangering og opptak gjennomføres av studiedirektør etter fullmakt fra høgskoledirektøren, i samråd med studieleder for den enkelte mastergradsutdanning.

§ 12. *Søknadsfrist*

Hvis ikke annet er fastsatt av studiedirektøren, er søknadsfristen 15. april. Hvis det er ledige studieplasser etter ordinært opptak, tas søknader i mot også etter søknadsfristen og behandles fortløpende. Alle vedlegg som skal gi grunnlag for opptak, må følge søknaden. Studiedirektøren fastsetter frist for ettersending av vedlegg til søknaden.

§ 13. *Utfyllende regler*

Studieplanene inneholder nærmere krav til opptaksgrunnlag for det enkelte mastergradsstudium, herunder eventuelle faglige minstekrav eller minstekrav til karakter ut over det som er fastsatt i de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

Del 4. Studierett, utdanningsplan, permisjon og utenlandsopphold

§ 14. *Studierett*

Studieretten gjelder det studieprogram eller emne/emnegruppe som studenten er tatt opp til. Styret kan likevel innføre plassbegrensning ved valgfrie emner, såfremt studentene sikres plass ved alternative emner, slik at de kan fullføre studiet på normert tid. Studiedirektøren kan gi studenter rett til å følge undervisningen og ta eksamen ved emner som ikke er del av studieprogrammet.

Studenter som ønsker det skal så vidt mulig gis anledning til å fullføre en grad, selv om de i utgangspunktet er tatt opp ved et kortere studium.

Studieretten innebærer:

- rett til å få fastsatt utdanningsplan i samsvar med § 15.
- rett til å delta i undervisning i samsvar med studieplanen for det enkelte emne eller program og i samsvar med utdanningsplanen.
- rett til veiledning og til å bruke andre ressurser i samsvar med studieplanen, utdanningsplanen og eventuelle andre regler gitt av vedkommende avdeling, herunder lesesaler, datamaskiner osv.
- rett til å bli vurdert til eksamen i samsvar med studieplanen og reglene her.

Reglene om opprettholdelse og opphør av studierett i forskriften her gjelder også for studenter som er tatt opp før forskriften trer i kraft.

Studieutvalget gir nærmere regler om saksbehandlingen.

Studieutvalget kan i tillegg vedta regler om påbudt frammøte ved studiestart, herunder om registrering, gyldig forfall, frammøte til obligatorisk undervisning, mv. Studieretten opphører dersom studenten unnlater å registrere seg, opprette utdanningsplan, møte til obligatorisk undervisning, jf. § 23 eller å søke permisjon i etter reglene i § 16.

§ 15. *Utdanningsplan for grunnstudier*

Studenter som er tatt opp til grunnutdanninger av minst 60 studiepoengs omfang, skal ha en utdanningsplan. Dette gjelder også deltidsstudenter med en studieprogresjon på minst 50%.

I første studieår skal studenter som er tatt opp til studier på 60 stp. eller mer ha bekreftet sin utdanningsplan for studiet innen 1. oktober. Valg for 2. og 3. studieår er å betrakte som foreløpige valg, og kan endres innen fristene som er satt nedenfor.

For etterfølgende studieår skal studenten bekrefte sin utdanningsplan innen 15. april. Dette gjelder også for studenter som er opptatt til kortere studier, men som likevel ønsker å fullføre en grad (jf. § 14).

Bekreftelse av utdanningsplanen er å anse som endelig emnepåmelding og en forutsetning for at studenten gis status som student. Utdanningsplanen fastsettes av studenten og høgskolen i fellesskap, innenfor rammen av studieplanen for det programmet studenten er tatt opp til, samt annet relevant regelverk.

Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten og om studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudentene, herunder:

- navnet på det studieprogrammet studenten er tatt opp til, ev. et annet program eller tilbud som opptaket gjelder, samt en henvisning til studieplanen for programmet og til viktige regler som ikke er tatt inn i utdanningsplanen, og om hvor disse kan finnes
- hvilke emner og emnegrupper studenten tar sikte på å fullføre, til hvilken tid og i hvilken rekkefølge; orientering om framgangsmåten ved valg av emner som ikke er obligatoriske; orientering om framgangsmåten ved endring av utdanningsplanen
- adgangen til å endre utdanningsplaner ved omlegging av emner og program
- orientering om virkningen av at studenten ikke følger opp utdanningsplanen.

Studieutvalget gir nærmere retningslinjer, herunder om utdanningsplanens form, lagring og arkivering; om frist og framgangsmåte for endring av planen, etc.

§ 16. *Permisjon*

En student bør ha gjennomført 30 studiepoeng eller mer for å søke permisjon. Studiedirektøren kan etter innstilling fra studieleder innvilge permisjon for inntil ett år ved for eksempel fødsel/adopsjon, jf. universitets- og høyskoleloven § 4–5, førstegangstjeneste, sykdom og ved andre særskilte grunner. Studiedirektøren kan i spesielle tilfeller innvilge permisjon ut over ett års varighet.

Studenten skal ha rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som beståtte eksamener før permisjonen tilsier, men utdanningsplanen må tilpasses gjeldende studieplan. Dersom det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studie- eller fagplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studie- eller fagplan i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende.

§ 17. *Utenlandsopphold*

Alle bachelorstudier bør gi mulighet til ett semesters studieopphold (30 stp.) i utlandet. Denne muligheten tilbys normalt studentene i 4. eller 5. semester. Studenter som oppholder seg ved et utenlandsk lærested som ledd i et utvekslingsprogram eller som gjennomfører praksis i utlandet, skal semesterregistrere seg og betale semesteravgift ved HiL før avreisen.

Studenter som ikke reiser som del av utvekslingsprogram skal ikke betale semesteravgift ved HiL. Godkjenning av utenlandsopphold, herunder om godkjenning av eksamener fra utlandet mv., er regulert særskilt.

Del 5. Grader

§ 18. *Bachelorgrad*

Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamener med et samlet omfang av minimum 180 studiepoeng. Av disse må eksamener med et samlet omfang på minimum 60 studiepoeng være avlagt ved Høgskolen i Lillehammer.

Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- a) Fullført 3-årig integrert yrkesrettet utdanning av 180 studiepoengs omfang.
- b) Fullført 2-årig integrert yrkesrettet utdanning eller annet studieprogram av 120 studiepoengs omfang kombinert med godkjent påbygging eller spesialisering innenfor samme eller andre fag/fagområder av minimum 60 studiepoengs omfang.
- c) Tre års normert studium/180 studiepoeng med faglig fordypning på minimum 80 studiepoeng kombinert med emner eller emnegrupper på minimum 30 studiepoengs omfang i et annet fag. I graden skal det inngå selvstendig arbeid som har et omfang på minimum 15 studiepoeng. Utdanningen skal inneholde examen philosophicum eller tilsvarende filosofiske emner på minimum 10 studiepoeng og examen facultatum eller tilsvarende vitenskapsteoretiske emner på minimum 10 studiepoeng.

Øvrige emner i graden kan velges fritt blant åpne emner ved HiL eller andre studiesteder inntil oppnådde 180 studiepoeng.

For å få nytt gradsvitnemål må studenten være kvalifisert for en ny grad eller ha fullført ny fordypningsenhet eller nytt studieprogram innenfor samme grad. Minst 90 av studiepoengene som inngår i grunnlaget for ny grad, skal ikke være del av tidligere grad. Samtidig med nytt vitnemål utstedes nytt Diploma Supplement.

§ 19. *Reduksjon i studiepoeng for bachelorgraden*

Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 20. *Mastergrad*

Høgskolen i Lillehammer tildeler de mastergrader som etter departementets bestemmelse er godkjent i henhold til

universitets- og høyskoleloven § 3–2. Mastergrader ved HiL reguleres for øvrig av de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

§ 21. *Krav til selvstendig arbeid i mastergrad*

I høyskolens mastergrader skal det inngå selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng. Omfanget av det selvstendige arbeidet skal ikke overstige 60 studiepoeng. Det selvstendige arbeidet skal vise forståelse, refleksjon og modning.

Studieutvalget fastsetter nærmere regler om det selvstendige arbeidet, herunder omfang, vurderingsform og om arbeidet skal utføres individuelt eller av flere studenter

Del 6. Studieportefølje, Fag- og studieplaner

§ 22. *Strategisk planlegging og fastsetting av studieportefølje*

Styret trekker opp strategien for institusjonens utdannings- og forskningsvirksomhet og annen faglig virksomhet og legge planer for den faglige utviklingen i samsvar med de mål som er gitt av overordnet myndighet for sektoren og institusjonen. Med utgangspunkt i strategiske mål og langsiktige planer om faglig utvikling gjør styret årlig vedtak om hvilke studier som skal inngå i høyskolens studieportefølje.

Når kapasitetshensyn eller ressurs hensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det, innenfor de rammer og mål som gis av departementet.

Dersom manglende søkning eller andre tvingende grunner gjør det nødvendig å avlyse opptaket til studieprogrammer eller enkeltemner, har rektor fullmakt til å gjøre vedtak om dette.

§ 23. *Fastsetting av fag- eller studieplan*

Det skal fastsettes fag- eller studieplan for alle studier/studieprogram som tilbys ved Høgskolen i Lillehammer og som godskrives studenten i form av studiepoeng. Avdelingsstyret fastsetter fagplan for studier/studieprogram der det eksisterer nasjonale rammeplaner. Studieutvalget fastsetter studieplan for emner/emnegrupper/studieprogram. Mindre endringer i godkjente studieplaner foretas av avdelingsstyret. Ved samarbeidstiltak der to eller flere avdelinger deltar, fastsetter styret hvilken avdeling som skal ha det faglige og administrative ansvaret for tilbudet.

Alle studieprogrammer skal gi tilstrekkelig faglig fordypning på sitt nivå. For studieprogrammer uten rammeplan fastsetter Studieutvalget nærmere krav til faglig fordypning og nivågruppering/emnekoding og påser at studieplanen for hvert enkelt program tilfredstiller disse kravene.

Fag- og studieplaner skal klargjøre omfanget av obligatorisk frammøte/krav til deltakelse i undervisningen

§ 24. *Første studieår/emnegrupper på 60 studiepoeng (årsstudier)*

Første studieår i bachelorstudier og emnegrupper på 60 studiepoeng (årsstudier), skal ha en fast struktur uten valgfrie emner.

Emnegrupper på 60 studiepoeng (årsstudier) som gir mulighet for overgang til bachelorstudier, skal være identisk med første år i et bachelorstudium med unntak av ex.phil., som kan erstattes med et annet emne i enkelte tilfeller. Dette emnet bør så langt det er mulig ikke være blant de obligatoriske emnene i bachelorstudiets 2. og 3. år (dvs. at det kun kan gi fritak i forhold til valgfrie emner).

§ 25. *Emner som skal deles med andre studier eller være valgfrie emner*

Emner som skal deles med andre studier eller være valgfrie emner på andre studier skal, med mindre noe annet er bestemt, være på 15 studiepoeng og ha parallell gjennomføring.

§ 26. *Valgfrie emner*

Bachelorprogrammer uten nasjonale rammeplaner skal til vanlig gi mulighet til valgfrie emner på inntil 30 studiepoeng i 4. eller 5. semester.

§ 27. *Nærmere regler*

Studieutvalget kan gi nærmere regler for krav til godkjenning av studieplaner. Reglene kan omfatte så vel kriterier som prosedyrer for godkjenning.

Del 7. Eksamen – allmenne regler, gjennomføring og klage

§ 28. *Praksis*

Praksis vurderes til Bestått/Ikke bestått. For ikke bestått praksis, gis det adgang til å ta praksisperioden en gang til, med mindre annet er bestemt i nasjonal rammeplan.

§ 29. *Eksamen*

Eksamen er knyttet til det enkelte emne og skal gi grunnlag for å sikre at den enkelte student holder et tilfredsstillende faglig nivå og blir prøvet i forhold til de målsettinger som gjelder for studiet.

§ 30. *Rett til eksamensoppmelding/adgang til eksamen*

Studenter har rett til å gå opp til eksamen i emner hvor de har studierett og er påmeldt. Opplysninger om særskilte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller prøver eller krav om obligatorisk undervisning og praksis som må være fullført før eksamen i bestemte fag kan avlegges, tas inn i emneplanen. Studenter som ikke oppfyller de

fastsatte arbeidskrav, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis eller obligatoriske innleveringsoppgaver, har ikke rett til å gå opp til eksamen.

Andre som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskravene og andre krav for å gå opp til eksamen, har rett til å gå opp til eksamen etter nærmere regler, jf. universitets- og høyskoleloven § 3–10. Studiedirektøren avgjør om vilkår for å avlegge eksamen er innfridd.

En student har rett til å framstille seg til eksamen ved høgskolen i samme fag/emne tre ganger. For praksis i profesjonsutdanningene (barnevern-vernepleie, sosionomutdanning og sykepleie) gjelder bestemmelsen i § 28. I særlige tilfeller kan studiedirektøren gi anledning til flere forsøk etter søknad fra studenten og uttalelse fra fagmiljøet.

En student anses for å ha framstilt seg til eksamen dersom han/hun trekker seg etter avmeldingsfristens utløp, ikke møter på eksamen, ikke leverer besvarelse, eller møter på eksamen og trekker seg under eksamen. Når en student har avlagt eksamen på nytt, gjelder den beste karakteren.

Når en student ikke fullfører utdanningen innen normert studietid, og det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studie- eller fagplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studie- eller fagplan i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende.

§ 31. Oppmelding/trekk til eksamen

Oppmelding til eksamen skjer gjennom emnepåmelding i utdanningsplanen eller ved særskilt emnepåmelding for studenter som ikke har utdanningsplan.

Den enkelte student er ansvarlig for at emnepåmeldingen/bekreftelse av utdanningsplanen skjer innen de angitte frister i § 15.

Oppmelding til ny eksamen for studenter som ikke har bestått eksamen eller som hadde gyldig fravær ved ordinær eksamen må skje innen en måned før ny eksamen arrangeres.

En student som er meldt opp til eksamen, har anledning til å trekke seg. Avmelding skal skje senest 2 uker før eksamensdagen. Studenter som trekker seg etter angitt frist eller som ikke møter til eksamen uten gyldig grunn, regnes for å ha framstilt seg for eksamen. Gyldig grunn er sykdom eller sterke velferdsgrunner og skal være dokumentert. Slik dokumentasjon skal leveres/være poststemplet så raskt som mulig og senest innen tre virkedager etter eksamen.

§ 32. Privatister

Privatister må melde seg opp til eksamen, og eventuelt søke om godkjenning av krav til forutdanning eller praksis, innen 1. oktober for vårsemesteret og 15. april for høstsemesteret. Dokumentasjon av studiekompetanse for det studiet som eksamen gjelder, må vedlegges oppmeldingen. Adgang til eksamen kan nektes dersom privatisten ikke har gjennomført obligatorisk undervisning/praksis hvor læringsresultatet ikke kan prøves til eksamen. Dersom privatisten har studierett på annet studium ved høgskolen i samme tidsrom, må studenten si fra seg studieretten ved overgang til privatist. Privatistenes rettigheter ved høgskolen er begrenset til deltakelse i offentlige forelesninger og adgang til eksamen i samsvar med lov om universiteter og høgskoler og denne forskriftens bestemmelser om eksamen.

Privatister må betale eksamensavgift i samsvar med vedtak i styret. Eksamensavgiften må være betalt innen angitt frist. Privatister som ikke har betalt eksamensavgiften innen fristen, har ikke adgang til eksamen. Privatister må i tillegg til eksamensavgiften betale semesteravgift i samsvar med bestemmelser i lov om studentsamskipnader med forskrifter. Privatister som har betalt semesteravgift, har krav på studiekort, og har adgang til velferdstilbud som gis av Studentsamskipnaden i Oppland.

Høgskolen kan unnta enkelte emner fra privatistordningen. Studieutvalget avgjør hvilke emner dette gjelder.

§ 33. Tidspunkt og omfang

Eksamen avholdes normalt i det semesteret undervisningen i emnet avsluttes. Ved eksamen gjelder det pensum som er fastsatt i emneplanen. Studiedirektøren kan bestemme at det skal holdes ny eksamen med adgang for studenter som ikke har bestått eksamen eller som hadde gyldig fravær ved ordinær eksamen. Ny eksamen tilsvarer ordinær eksamen.

Skriftlig eksamen med tilsyn skal tilpasses emnets omfang slik:

- Til og med 10 studiepoeng: Inntil 4 timer
- For 11 til 30 studiepoeng: Inntil 6 timer
- Mer enn 30 studiepoeng: Inntil 8 timer.

§ 34. Eksamen under særlige vilkår

Har en student fysisk eller psykisk vanskelighet med å gjennomføre eksamen på vanlig måte, kan høgskolen ved studiedirektøren etter søknad fra studenten i nødvendig utstrekning vedta en avvikende ordning for så vel skriftlig som muntlig eksamen. Særordningen skal ha som formål å oppveie de ulemper funksjonshemmingen/sykdommen/skaden medfører, samtidig som man i størst mulig utstrekning skal sørge for at studentene prøves likt.

De ulike ordningene kan være

- a) utvidet eksamenstid ved skoleeksamen. Ved skriftlig eksamen med tilsyn kan det gis utvidet tid med inntil 25% av normal eksamenstid, maksimalt 1 time

- b) anledning til lengre pauser, eventuelt med mulighet til å hvile
- c) skriftlig eksamen i stedet for muntlig
- d) muntlig eksamen i stedet for skriftlig
- e) eget eksamenslokale med egen inspektør
- f) bruk av, datamaskin og andre tekniske hjelpemidler
- g) skrivehjelp, døvetolk og annen praktisk hjelp
- h) overføring av oppgavene til punktskrift eller forstørret skrift
- i) høytlesning av oppgaveteksten
- j) høytlesning av besvarelsen for korrektur
- k) bruk av ordbok.

Søknaden må fremsettes innen en måned før eksamen, og må inneholde dokumentasjon fra sakkyndig instans (for eksempel lege, logoped, psykolog) og beskrivelse av behovet for særordning i eksamenssituasjonen. Det skal normalt søkes for hver eksamensperiode, men dersom grunnlaget for særordningen er av permanent karakter, kan det gjøres unntak for dette.

Særordninger skal være slik at eksamensprestasjonen kan vurderes etter vanlige faglige kriterier.

Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker, eller studenter med annet morsmål enn norsk, kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette.

§ 35. *Bruk av hjelpemidler ved eksamen med tilsyn*

Oversikt over tillatte hjelpemidler skal framgå av emneplaner og i eksamensoppgavene.

§ 36. *Fusk og forsøk på fusk, annullering av eksamen eller prøve. Utestenging og bortvisning*

Ved fusk og forsøk på fusk kommer regler fastsatt av høgskolestyret den 24. februar 2004 til anvendelse. Dersom en student gjør seg skyldig i opptreden som omfattes bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven § 4–8, § 4–9 og § 4–10, kan styret fatte vedtak om utestenging eller bortvisning.

§ 37. *Karaktersystem*

Karaktersystemet ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått som følgende tabell viser:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Viser stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Viser evne til selvstendighet
C	God	Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder.
D	Nokså god	Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler.
E	Tilstrekkelig	Prestasjon som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene

Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdier slik: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1, F=0. Tallverdiene brukes ved utregning når flere eksamensresultater skal inngå i samlet snittkarakter på vitnemålet eller ved utregning av hovedkarakter. Det benyttes vanlige avrundingsregler.

Bestått/ikke bestått bør ikke brukes i et omfang som samlet overstiger halvparten av studiepoengene i en fag-/studieplan.

Hvilket karaktersystem som skal benyttes ved den enkelte eksamen, prøve eller bedømmelse av oppgave, fastsettes i emneplanen.

Regler for beregning av endelig karakter i et emne som har flere deleksamener skal framgå av emneplanen.

§ 38. *Sensur*

Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal vurderes på en upartisk og faglig betryggende måte. Dekanus oppnevner eksterne sensorer, normalt for tre år om gangen. Ekstern sensor kan ha gjesteforelesninger av svært begrenset omfang, men skal ikke være ansatt ved noen avdeling ved høgskolen eller knyttet til høgskolen som timelærer i funksjonsperioden.

Ekstern deltakelse i vurderingen kan for eksempel være følgende:

- a) Bruk av ekstern sensor for å vurdere eksamensbesvarelser i et fag for alle eller et utvalg av studentene.
- b) Bruk av ekstern sensor for å kontrollere og godkjenne eksamensoppgaver og de generelle prinsipper for karakterfastsettelse i et fag.
- c) Bruk av ekstern sensor for å vurdere deler av sensurarbeidet til intern sensor.
- d) Bruk av ekstern sensor for å vurdere studie-/fagplaner, undervisningsopplegget og/eller vurderingsordningen.

Dekanus fastsetter årlig hvordan ekstern sensor skal brukes i vurderingsarbeidet. Det må sikres en variert anvendelse av de ulike måter en bruker ekstern sensor på. Ekstern sensor skal være med på å sensurere eksamensbesvarelsene for alle eller for et utvalg av studentene minimum hvert 3. år i hvert studium. Det skal alltid

være ekstern sensor ved bedømmelse av studenters selvstendige arbeid i høgre grad. Ved muntlig eksamen som eneste eksamensform med omfang 30 studiepoeng eller mer, skal det alltid være en ekstern sensor.

Dersom intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en besvarelse, skal det ved vurderingen trekkes inn en tredje sensor som skal være ekstern, slik at de tre sensorene avgjør karakteren i fellesskap. Ved uenighet mellom faglærer og veileder/øvingslærer på praksisstedet ved vurdering av praksisstudier, tiltrer den faglig ansvarlige som tredje sensor.

Sensurfristen er tre uker fra eksamensdagen. Ved ny sensur som følge av klage eller bytte av sensor, regnes sensurfristen fra det tidspunkt ny sensor er oppnevnt. Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener og kan i midlertidig forskrift fastsette lengre sensurfrist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker. Styret selv kan i forskrift fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlige arbeider.

Sensur for skriftlig eksamen kunngjøres ved oppslag eller via høgskolens nettbaserte studieadministrative system. Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren.

En student som har bestått en separat prøve som inngår som en del av en avsluttende sammensatt eksamen, skal normalt ikke måtte avlegge ny separat prøve med mindre annet er bestemt i emnebeskrivelsen.

§ 39. *Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting*

En student har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sin prestasjon. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter, må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort. Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av studentens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg. Sensorene avgjør seg imellom hvem som skal gi begrunnelsen.

Klage over karakterfastsetting må framsettes skriftlig innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Har studenten framsatt krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller har klaget over formelle feil, løper klagefristen fra studenten har mottatt begrunnelse eller avgjørelse på klagen over formelle feil. Den skriftlige klagen skal:

- gi opplysning om hvem som klager (navn, adresse og studentnummer)
- vise til det vedtak det klages over (fag, eksamensdato, karakter)
- ha dato og underskrift.

Ved krav om klage over karakterfastsettingen på gruppeeksamen, må alle gruppens medlemmer samlet samtykke i og skrive under på klagen.

Når karakter i et fag fastsettes på grunnlag av flere separate prøver, kan klage først framsettes når endelig karakter i faget er kunngjort. Dersom alle delprøver må være bestått, har likevel studenten klageadgang på karakteren i hver enkelt prøve og kan framsette klage som for en avsluttende eksamen.

Bedømmelse av muntlig prestasjon og praksisopplæring eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages (jf. universitets- og høyskoleloven § 5–3 nr. 5).

Ved ny sensurering etter klage jf. Universitets- og høyskoleloven § 3–9 nr. 5 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. Det nye sensoratet skal gis kjennskap til den karakter som tidligere er satt for besvarelsen. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager.

Ny sensur skal foreligge innen samme frister som gjelder for ordinær eksamen. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager.

Karakterfastsetting ved ny sensurering kan ikke påklages, jf. universitets- og høyskoleloven § 5–3 nr. 6. Hvis den endelige karakter blir fastsatt på grunnlag av en muntlig prøve/justering i tilknytning til en skriftlig deleksamen, og klager får medhold i klage på sensuren av den skriftlige delen av eksamen, holdes ny muntlig prøve før ny endelig karakter fastsettes.

§ 40. *Klage over formelle feil*

Klage over formelle feil ved eksamen behandles av styrets klagenemnd etter bestemmelsene i universitet- og høyskoleloven § 5–1. Formelle feil kan være feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren.

Klage over formelle feil ved eksamen må fremsettes innen tre uker etter at studenten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter lovens § 5–2 nr. 3 fra studenten har fått begrunnelsen eller en avgjørelse av klagen.

Finner styrets klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere studenters prestasjon eller bedømmelse av denne, skal det foretas ny sensurering for alle berørte studenter eller holdes ny eksamen så snart som mulig.

§ 41. *Godskriving/godkjenning av grad, yrkesutdanning, fag, emne eller emnegruppe*

Grad, yrkesutdanning, fag, emne eller emnegruppe fra institusjon under lov om universiteter og høyskoler godskrives studenten med samme antall studiepoeng som ved HiL.

Overlapping i faglig innhold gir tilsvarende reduksjon i studiepoeng totalt, jf. universitets- og høyskoleloven § 3–4. Studiedirektøren avgjør slike søknader etter innstilling fra studieleder.

Grad eller utdanning fra utenlandsk institusjon eller norsk institusjon som ikke ligger under universitet- og

høgskoleloven kan gis generell godkjenning som jevngod med grad, del av grad eller utdanning som gis ved institusjoner under loven. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) avgjør slike søknader, jf. universitets- og høyskoleloven § 3–4 nr. 2. Grad eller utdanning fra norsk eller utenlandsk institusjon som ikke ligger under universitets- og høyskoleloven kan gis godkjenning som faglig jevngod med grad, del av grad eller utdanning som gis ved HiL. Godkjenning etter denne bestemmelsen gir også rett til tilsvarende tittel, jf. lovens § 3–4 nr. 3. Ved kombinasjon av ekstern utdanning og utdanning fra HiL i grad, del av grad eller yrkesutdanning fra høgskolen, vil overlapping i faginnhold gi tilsvarende reduksjon i studiepoeng totalt. Studiedirektøren avgjør søknader etter disse bestemmelsene etter innstilling fra studieleder.

§ 42. *Søknad om fritak. Innpassing av andre utdanninger*

Fritak for nærmere angitt eksamen eller prøve i et bestemt studieløp ved HiL kan gis når det er godtgjort at tilsvarende eller annen velegnet eksamen eller prøve er avlagt ved HiL eller annen institusjon. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak, jf. universitets- og høyskoleloven § 3–4 nr. 4.

Søknad om fritak for eksamen må framsettes skriftlig innen en måned etter oppstart av emnet og må inneholde nødvendig dokumentasjon av omfang og innhold i eksamen som ønskes godskrevet. Det gis ikke fritak for deleksamener hvor det er en avsluttende sammensatt vurdering. Innpassing av utdanning fra HiL eller annen utdanningsinstitusjon avgjøres av studiedirektøren etter innstilling fra studieleder.

Studieutvalget kan fastsette utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen og krav til dokumentasjon ved søknader om godskrivning/godkjenning av norsk og utenlandsk utdanning og søknader om fritak for eksamen eller prøve, herunder bestemmelser om slikt fritak på grunnlag av realkompetanse.

Del 8. Vitnemål og karakterutskrifter

§ 43. *Vitnemål*

Høgskolen utferdiger vitnemål for fullført studieprogram. Samtidig skal det utferdiges Diploma Supplement.

På vitnemålet skal det framgå:

- navn og personnummer
- hvilken grad eller yrkesutdanning som er fullført
- totalt antall studiepoeng som utdanningen omfatter
- tidspunkt for fullført utdanning
- navn, studiepoeng og karakter for emner som inngår
- tidspunkt for avlagte eksamener
- eventuelle fritak for eksamener og grunnlaget for fritaket
- tittel på større skriftlige oppgaver (minst 30 studiepoeng)
- hvilket karaktersystem som er benyttet.

§ 44. *Angivelse av alternativ prøveform*

Dersom studentens kunnskaper og ferdigheter er prøvet på en annen måte enn for en student som er tatt opp på studiet, skal det angis på vitnemålet, jf. universitets- og høyskoleloven § 53–11 nr. 3.

§ 45. *Angivelse av fritak for eksamen*

Fritak for eksamen i et emne må framgå på vitnemål og karakterutskrift med merknad om grunnlaget for fritaket.

§ 46. *Utstedelse av vitnemål og karakterutskrifter*

For de kandidatene som følger faste studieprogrammer som gir rett til vitnemål, utstedes vitnemål automatisk etter fullført eksamen. Kandidater som oppfyller kravene til en grad etter selvvalgt studieprogram må selv søke om tildeling av gradvitnemål og er selv ansvarlig for å dokumentere at kravene er oppfylt.

Alle som har tatt eksamen i minst ett emne ved høgskolen har rett til å få karakterutskrift.

Del 9. Dispensasjoner, utfyllende bestemmelser, klager og ikrafttreden

§ 47. *Dispensasjon*

Søknader om dispensasjoner fra forskriften avgjøres av høgskoledirektøren.

§ 48. *Utfyllende bestemmelser*

Studieutvalget kan fastsette utfyllende bestemmelser/regler til denne forskriften.

§ 49. *Klager*

Klager over enkeltvedtak i henhold til denne forskriften avgjøres av høgskolens klagenemnd med mindre annet er bestemt i forskriften her.

§ 50. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. oktober 2005. Samtidig oppheves følgende forskrifter:

Forskrift 3. desember 1996 nr. 1433 om godkjenning/underkjenning av praksis i helse- og sosialarbeiderutdanningene og prosedyreregler ved godkjenning/tvil om godkjenning/underkjenning av praksis ved Høgskolen i Lillehammer.

Forskrift 15. september 1998 nr. 1029 om utvidet sensurfrist ved kombinerte trygdestudier ved Høgskolen i Lillehammer.

Forskrift 18. juni 2002 nr. 741 om bachelorgraden ved Høgskolen i Lillehammer.

Forskrift 25. mars 2003 nr. 398 om eksamen ved Høgskolen i Lillehammer.

Forskrift 25. mars 2003 nr. 399 om adgang til å gå opp til eksamen mv som privatist ved Høgskolen i Lillehammer.

Vedlegg

Karaktertabel for utregning av vektet gjennomsnittskaraktter, jf. forskriftens § 8.

Poeng	5	4	3	2	1
Kar.	A	B	C	D	E
Kar. realfag	1.0 – 1.6	1.7 – 2.3	2.4 – 2.8	2.9 – 3.4	3.5 – 4.0
Kar. andre	1.0 – 2.2	2.3 – 2.5	2.6 – 2.7	2.8 – 3.0	3.1 – 4.0
Kar.	S	Mtf	Tf.		Ng
Kar.			Bestått		

29. aug. Nr. 1086 2005

Forskrift om endring i forskrift om kontrolltiltak for restmengder av visse stoffer i animalske næringsmidler, produksjonsdyr og fisk for å sikre helsemessig trygge næringsmidler.

Fastsatt av Det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 29. august 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 og § 16, samt delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884. Jf. EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 7.2 nr. 19 (vedtak 2004/25/EF). Kunngjort 29. september 2005.

I

I forskrift 27. januar 2000 nr. 65 om kontrolltiltak for restmengder av visse stoffer i animalske næringsmidler, produksjonsdyr og fisk for å sikre helsemessig trygge næringsmidler gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 7.2 nr. 19 (vedtak 2002/657/EF) tilføyes følgende endringsvedtak:
vedtak 2004/25/EF.

§ 13a skal lyde:

Ved analyse av restkonsentrasjoner av stoffer i animalske næringsmidler som kontrolleres etter denne forskrift skal de krav til analysemetodene som angitt i vedtak 2002/657/EF, endret ved vedtak 2003/181/EF og vedtak 2004/25/EF følges.

II

Endringene trer i kraft straks.

9. sept. Nr. 1087 2005

Forskrift om eksamen for Krigsskolen.

Fastsatt av Krigsskolen 9. september 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–9 syvende ledd og forskrift 6. juni 2003 nr. 673 om delvis innlemming av Forsvarets høyskoler under lov av 2. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler, jf. forskrift 24. juni 2005 nr. 676 om overgangsbestemmelser til lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Kunngjort 29. september 2005.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for utdanningen ved Krigsskolen. Forskriften omfatter alle eksamener, prøver, bedømmelser, vurderinger og lignende innenfor alle fag, emner, delemner og kurs når resultatet fremgår på eller inngår som beregningsgrunnlag for karakterutskrift eller vitnemål for bachelorgradsutdanningen eller deler av den. Bestemmelser om rett til å få fortsette i studiet, § 12, gjelder også kravene til obligatoriske oppgaver som er forutsetning for å kunne gå opp til eksamen/deleksamen. Forskriften gjelder ikke for kadetter som er i gang med annen utdanning på KS hvis det er fastsatt at tidligere eksamensreglement gjelder.

Eksamen i fag som ikke inngår i bachelorgrader eller emner på dette nivået, reguleres av Tjenestereglement for Forsvaret Utdanning av befal (TfF kl. 4). Karakteren i militært forhold kommer i tillegg til karakterene som inngår i bachelorgraden, og den er en forutsetning for å få bachelorgraden.

Denne forskriften gjelder i tillegg til lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) med virkning fra 1. august 2005 og i tillegg til bestemmelser om eksamen og vurdering i rammeplanen for studiene på Krigsskolen.

Spesielle bestemmelser om eksamen TfF kl. 4 kapittel 10 gjelder ikke.

Der det er ikke er fullt samsvar mellom Forsvarets reglementer og universitets- og høyskoleloven (UH-loven), skal intensjonen i UH-loven følges på områder som fremgår av forskrift fastsatt ved kgl.res. 6. juni 2003 nr. 673 om delvis innlemming av Forsvarets høyskoler¹ under lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler. På samme måte skal bestemmelser om eksamen og sensur i nasjonale rammeplaner gå foran bestemmelser i denne forskriften.

Forskriften gjelder ikke for eksamener som Krigsskolens kadetter tar ved andre høyskoler. I slike tilfeller gjelder vedkommende høyskoles eksamensbestemmelser.

¹ Revideres i 2005 i forbindelse med ny lov om universiteter og høyskoler med virkning fra 1. august 2005.

§ 2. Definisjoner

1 Eksamen

Med eksamen menes i denne forskriften skriftlig og/eller muntlig prøve i et emne eller en del av et emne, presentasjon av praktisk oppgave, demonstrasjon av egenferdighet, eller innlevert rapport om utført laboratorie- eller prosjektarbeid eller annet selvstendig arbeid – f.eks. hovedprosjekt eller bacheloroppgave – som inngår i sluttvurderingen av et emne, eller som gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter på vitnemålet.

Begrepet skriftlig eksamen omfatter også eksamener der det benyttes datamaskin.

2 Ordinær eksamen

er den første eksamenen som holdes i et emne eller del av emne.

3 Utsatt eksamen

Eksamen for kadetter som hadde gyldig fravær ved siste ordinære eksamen.

4 Ny eksamen

Eksamen for kadetter som ikke bestod ved siste ordinære eksamen (kontinuasjon). Ny eksamen skal tas samtidig som det arrangeres utsatt eksamen.

5 Deleksamen

Noen emner omfatter deleksamener som er fastsatt i fagplanen. Også delemner med egen karakter på vitnemålet kan ha deleksamener fastsatt i fagplanen. Karakteren i emnet/delemnet blir fastsatt på grunnlag av karakterene i deleksamenene. Opplysninger om hvordan slike sammensatte karakterer beregnes, skal gå klart frem av fagplanen eller studieplanen.

6 Prøveeksamen

Det kan gis forskjellige prøver i tillegg til dem som har innflytelse på endelige karakterer på vitnemålet. Det kan være prøveeksamener, tentamener, innleveringer, forprøver og andre betegnelser. Slike vurderingsformer skal omtales i fagplanen senest fra studieårets begynnelse hvis resultatet også kan være avgjørende for kadettens adgang til å gå opp til ordinær eksamen.

7 Rammeplan

er planer for studier der overordnet myndighet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet i studiene. Studiene er nærmere konkretisert i en fagplan.

8 Fagplan

er en helhetlig beskrivelse av et studieprogram ved en høyskole og gjelder studier med rammeplaner. Med utgangspunkt i en godkjent rammeplan gir fagplanen en nærmere konkretisering av faglig innhold i alle emnene i et studieprogram og beskriver organiseringen av studiet, studieprogresjon, arbeids- og undervisningsformer, eventuelle praksisformer og forholdet mellom teori og praksis og vurderingsordningene.

9 Emnebeskrivelse

er betegnelsen på den detaljerte delen av en fagplan som gjelder ett avsluttende emne/delemne. Emnebeskrivelsen er en konkretisering av emnet, og gir opplysninger om emnets mål, innhold, arbeids- og undervisningsformer og om eksamens-/vurderingsordningen i emnet. Hvis det er flere deleksamener i et emne, skal den innbyrdes vektningen eller sammenhengen mellom deleksamenene oppgis. Pensumlitteratur bør oppgis.

10 Kadett

er en person som er tatt opp gjennom konkurranse på grunnlag av opptaksforskriftene, og som deltar i undervisningen på heltid.

11 Studiepoeng

Omfanget av et fag, emne eller kurs i universitets- og høyskolesystemet måles i studiepoeng. 60 studiepoeng tilsvarer ett års normal arbeidsinnsats på heltid for en kadett.

12 Kandidatnummer

Alle kandidatene som er meldt opp til en eksamen, får tildelt et kandidatnummer. Kandidatnummeret tildeles før

eksamensoppgaven deles ut. Kandidatene får nytt kandidatnummer til hver eksamen. Nummeret er tilfeldig valgt og bestemt før eksamen.

13 Eksamensråd

Eksamensrådet behandler spørsmål om eksamen, sensur og klager hvor løsningen ikke følger direkte av denne forskriften.

Eksamensrådet består av stabssjef (leder), dekanus, sjef Kadettavdelingen, tillitsvalgt for kadettene og tiltredende medlemmer etter behov. Studieadministrasjonen holder sekretær.

§ 3. Beskrivelse av eksamen

Eksamen, deleksamen, prosjektoppgaver, skriftlige innleveringer og lignende som har innflytelse på karakterer på vitnemålet (heretter omtalt som eksamen), skal fremgå av fagplanen. En eksamen kan omfatte ett eller flere delemner slik det er beskrevet i fagplanen. Bruk av gradert karakterskala eller karakterene «bestått» eller «ikke bestått», omfang målt i studiepoeng og hvordan eksamenen inngår i karakteren på vitnemålet, skal beskrives.

Følgende opplysninger må gis senest 3 uker før eksamensperioden begynner eller 3 uker før eksamensdagen (gjelder eksamensdager utenom eksamensperioder):

- eksamensform (skriftlig, muntlig, ev. kombinasjon av flere eksamensformer)
- varighet av skriftlig eksamen
- tillatelse til å bruke hjelpemidler, i tilfelle hvilke.

Ved utsatt eller ny eksamen kan høyskolen unntaksvis benytte annen eksamensform enn ved ordinær eksamen.

Ved gruppeeksamener kan det fastsettes at karakterene skal gis individuelt på grunnlag av resultatet av gruppeeksamenen justert med resultatet etter individuell muntlig eksamen. Slike ordninger må fremgå av fagplanen.

§ 4. Oppmelding til eksamen

Kadettene blir kollektivt oppmeldt til ordinær eksamen i obligatoriske emner. Oppmelding til utsatt eksamen (§ 2 pkt. 3) og ny eksamen (kontinuasjon) (§ 2 pkt. 4) skjer automatisk første gang, med mindre kadetten skriftlig søker om utsettelse. Ved stryk etter annet forsøk vises det til § 12 Rett til å fortsette studiet. Hvis behandlingen i skoleråd gir adgang til nytt forsøk, avtaler kadetten oppmelding med administrasjonen. Kadettene har selv ansvaret for at de er meldt opp til eksamen i andre tilfeller enn ordinær eksamen og første gangs ny eller utsatt eksamen.

§ 5. Tidspunkt for eksamen

Eksamensperioden fastsettes ved semesterstart. Eksamensdatoer fastsettes senest en måned før eksamen.

§ 6. Gjennomføring av skriftlig eksamen¹

På skriftlige eksamensoppgaver skal følgende opplysninger alltid angis: emnets/delemnets navn og eventuelt nummer/emnekode, eksamensdato, varigheten av eksamen, hvilke hjelpemidler kadettene kan ha ved eksamen og hvor mange studiepoeng eksamenen dekker. Dette skal være i samsvar med det som står i emnebeskrivelsen.

Kadettene skal møte senest 30 min. før eksamen begynner. Da får de tildelt plass av eksamensvakt.

Eksamenstiden (angitt antall klokketimer) begynner når alle kadettene har fått sine oppgaver. Etter at eksamen er begynt, kan kadettene bare forlate plassen med tillatelse fra og i følge med en eksamensvakt. Det er ikke anledning til å forlate plassen før tidligst 1 time etter at eksamen er begynt.

Kadetter som møter mindre enn én time for sent, dvs. før noen kan ha forlatt eksamenslokalet, kan vanligvis få adgang til eksamen. De må likevel levere når eksamenstiden utløper.

Ved alle skriftlige eksamener skal det utleveres kandidatnummer.

Ved vanlig skriftlig eksamen skal kandidatene føre kandidatnummeret på alle svararkene.

Det er bare tillatt å bruke godkjent eksamenspapir som er utlevert i eksamenslokalet. Krigsskolen bruker blankettsett som gir tre eksemplarer av besvarelsen. Besvarelsene føres med penn som gir tydelige gjennomslag til kopiarkene. Kadettene har ansvar for at også gjenpartene er tydelige.

Det skal også leveres ut kladdemark.

Bare besvarelse levert på ordinære eksamensark sensureres. Kladdemarkene skal ikke leveres inn.

Når en kadett er ferdig, gir han/hun tegn til eksamensvakt som samler inn besvarelsen.

Fusk eller forsøk på fusk medfører bortvisning fra eksamenslokalet.

¹ Se definisjon av eksamen § 2 pkt. 1.

§ 7. Hjelpemidler til eksamen

Skriftlig eksamen gjennomføres uten hjelpemidler hvis ikke annet fremgår av emnebeskrivelsen. Det kan også komme informasjon om hjelpemidler senest 3 uker før eksamen. Hvis ikke alle skriftlige hjelpemidler er tillatt, skal det fremgå hvilke hjelpemidler som er tillatt. Kadettene har selv ansvar for å ta med hjelpemidler.

Hjelpemidler som deles ut sammen med eksamensoppgaven, benyttes uavhengig av slik informasjon.

§ 8. Vilkår for å få gå opp til eksamen

Kadetter som ikke har levert og fått godkjent obligatoriske innleveringer der krav om godkjenning er fastsatt i fagplanen – med antall og leveringsfrister spesifisert av faglæreren senest 1. september i høstsemesteret eller 1. februar i vårsemesteret, får ikke adgang til å gå opp til eksamen i emnet. Hvis kandidaten ut fra normal studieprogresjon skulle ha tatt eksamen, regnes dette likevel som første forsøk med strykkarakter som resultat. Ny eksamen (kontinuasjon) regnes som annet (siste) forsøk, jf. § 12 om retten til å fortsette studiet.

§ 9. Sensur

I alle emner kan det engasjeres en ekstern sensor. Ved ny sensurering etter klage, jf. § 5–2 og § 5–3 i lov om universiteter og høyskoler, benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern.

§ 10. Karakterer

Endelig karakter i emner og delemner som ut fra fagplanen skal på vitnemålet, fastsettes på grunnlag av eksamener, deleksamener og/eller andre vurderingsordninger slik fagplanen angir.

Skalaer: § 3–9 (6) i lov om universiteter og høyskoler gjelder. Fagplanen angir for hver eksamen om «bestått/ikke bestått» eller gradert skala skal brukes.

§ 11. Kunngjøring av eksamensresultater

Tid for kunngjøring av eksamensresultatene skal fastsettes på forhånd. Kunngjøringen skjer ved oppslag på fastsatt sted. Karakterlistene skal være anonymisert ved bruk av kandidatnummer.

De som ikke har bestått, tilskrives (ev. med vilkår for å få fortsette studiet) og informeres om ny eksamen (kontinuasjon), eller behandling i skoleråd ved 2. gangs stryk (se § 12), mens de øvrige selv må gjøre seg kjent med resultatet. Samme prosedyre gjelder ved deleksamener som inngår i – eller forutsettes bestått forut for – eksamen som gir karakter på vitnemålet.

§ 12. Rett til å fortsette studiet

Forutsetningen for å kunne fortsette som kadett er bestått eksamen fra tidligere årskurs.

Kadetter som har strøket i mer enn to eksamener, skal normalt relegeres. Dette gjelder hele studiet sett under ett. Saken behandles i skoleråd ved tredje stryk selv om kadetten har bestått de to første ikke-beståtte eksamenene ved ny prøve (kontinuasjon), jf. TfF kl. 4 om frabeordning.

For kadetter som har hatt lovlig fravær, eller som ikke har bestått ved siste ordinære eksamen i et emne, arrangeres det utsatt og ny eksamen i emnet (kontinuasjonseksamen).

Det er ikke anledning til å fremstille seg til eksamen, inklusiv utsatt eksamen, i samme emne mer enn to ganger.

I siste semester er det bare én ny/utsatt eksamen etter ordinær eksamen. Ikke-bestått som resultat på hovedprosjekt eller bacheloroppgave medfører behandling i skoleråd.

§ 13. Særordninger

Kadetter som har behov for særordninger ved eksamen, kan søke studieadministrasjonen om spesiell tilrettelegging eller forlenget tid. Kadetter som har et varig behov, må søke snarest etter studiestart. Når behovet har oppstått akutt, må kadetten søke raskest mulig. Legeerklæring eller unntaksvis annen relevant dokumentasjon må legges frem.

Ordningen gjelder normalt ikke muntlige prøver og heller ikke ved gruppeeksamener, hjemmeeksamener eller prosjektoppgaver.

Tilleggstid kan gis med inntil 25%, maksimum en time.

§ 14. Sykdom under eksamen

Kandidater som er forhindret fra å ta eksamen pga. sykdom, skal levere legeerklæring umiddelbart.

§ 15. Vitnemål

Etter fullført og bestått utdanning skal kadettene få tildelt vitnemål med karakterutskrift for hele utdanningen på fastsatt blankett. Kadettene får også vitnemålsvedlegg i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 3–11 (1).

På karakterutskriften skal antall studiepoeng og oppnådd eksamenskarakter fremgå for hvert emne, og det skal stå hvilket semester eksamen ble avlagt i. Valgfag, fordypningsemner og tittelen på bacheloroppgaven eller hovedprosjektet skal også føres på karakterutskriften.

Karakteren i militært forhold skal føres på karakterutskriften.

Karakterutskriften viser også hvilke obligatoriske kurs og øvelser kadettene har gjennomført, og som er forutsatt godkjent før kadettene oppnår bachelorgraden.

Når en kadett har fått fritak for et emne, skal grunnen til fritaket fremgå av karakterutskriften.

Kadetter som avbryter sin utdanning ved høyskolen eller som blir relegert, har bare rett til å få utskrift av eksamensprotokollen for emner som er fullført og bestått.

§ 16. Begrunnelse for og klage på karakterfastsetting

Kadettene har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må et eventuelt krav om begrunnelse fremsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse fremmes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, og aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.

En kadett kan klage skriftlig på karakteren for sine egne prestasjoner senest tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort eller innen tre uker etter at begrunnelsen er gitt. Klagen skal være begrunnet. Krigsskolen vurderer om klagen er saklig begrunnet ut fra retningslinjer gitt i utfyllende bestemmelser. Klager uten saklig begrunnelse avvises. Andre klager sensureres på nytt, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3–9 (5). Endring kan skje til gunst eller ugunst for klageren.

Bedømmelse av muntlig eksamen, praktisk prøve eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Formelle feil ved gjennomføringen av muntlig eller praktisk eksamen kan likevel påklages, se § 19.

Klage som gjelder gruppeeksamen, kan bare fremmes hvis hele gruppen samtykker i det. Klagen skal være undertegnet av alle i gruppen. Ev. endret karakter gjelder hele gruppen.

§ 17. *Klage på karakterfastsetting av delprøver/deleksamener*

På deleksamener der karakteren blir formelt kunngjort på samme måten som ved eksamener som teller i sin helhet på vitnemålet, kan karakteren påklages. Jf. universitets- og høyskoleloven § 5–3. Klageadgangen gjelder ikke vurderingen av obligatoriske innleveringsoppgaver og andre former for vurdering som ikke direkte utgjør deler av karakterer på vitnemålet.

§ 18. *Adgang til å forbedre karakteren*

Kadettene har adgang til å gå opp på nytt selv om en eksamen er bestått. De kan bare gå opp ved neste ordinære eksamen. Krigsskolen tar forbehold om at ved endret eller justert fagplan gis det ikke adgang til å ta eksamen på nytt. Etter fullført treårig studieprogram gis det ikke adgang til å forbedre karakterer. Siste forsøk teller.

§ 19. *Klage over formelle feil ved eksamen*

Den som har vært oppe til eksamen, kan klage skriftlig over formelle feil innen tre uker etter at vedkommende er eller burde ha vært kjent med det forholdet som ligger til grunn for klagen. Klage over formelle feil ved eksamen skal være begrunnet og stiles til skolesjefen. Eksamensrådet vurderer spørsmålet om hvorvidt det som oppgis som formelle feil, kan ha påvirket prestasjonen under eksamen eller sensuren av prestasjonen for kadetten som klaget. Hvis eksamensrådet ikke kan se at forholdet har hatt betydning for resultatet, kan klagen avvises. I motsatt fall kan KS beslutte å gi ny eksamen eller ny sensur på samme prøven. KS må i tilfelle vurdere hvorvidt feilen kan ha hatt betydning for hele kullet. Sensuren eller eksamensforsøket annulleres i tilfelle for hele kullet.

§ 20. *Overprøving av eksamensforskriftene*

Forhold som ikke dekkes direkte av denne forskriften eller lover og reglementer som det henvises til, og spørsmål om dispensasjon fra forskriften behandles av eksamensrådet.

§ 21. *Utfyllende bestemmelser*

Krigsskolen kan fastsette utfyllende bestemmelser, instruksjoner og rutinebeskrivelser.

§ 22. *Endringer i forskriftene*

Endringer i forskriftene vedtas av skolesjefen. Endringer som følger av endringer i lover, forskrifter og reglementer, gjelder uavhengig av slikt vedtak.

§ 23. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks med virkning fra og med studieåret 2005–2006.

13. sept. Nr. 1088 2005

Forskrift om graden philosophiae doctor (Ph.D.) ved Høgskolen i Oslo.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Oslo 13. september 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–3. Kunngjort 29. september 2005.

§ 1. *Virkeområde*

Denne forskriften gjelder doktorgradsutdanning som fører fram til graden philosophiae doctor (Ph.D.) ved Høgskolen i Oslo. Forskriften gir regler om opptak til, gjennomføring og avslutning av Ph.D.-graden.

§ 2. *Målsetting*

Doktorgradsutdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet på høyt faglig nivå og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt.

§ 3. *Ansvar for doktorgradsutdanningen*

Styret for Høgskolen i Oslo har det overordnede ansvar for doktorgradsutdanningen og gir selv regler for organiseringen.

§ 4. *Doktorgradsutdanningens innhold*

Doktorgradsutdanningen omfatter

- gjennomføring av et selvstendig forskningsarbeid i aktivt samarbeid med veiledere og andre forskere,
- en godkjent opplæringsdel,
- deltakelse i forskermiljøer, nasjonalt og internasjonalt,
- faglig formidling som er nært relatert til det pågående doktorgradsarbeidet.

§ 5. Opptak

Utdanning som ligger til grunn for opptak

For å bli tatt opp til doktorgradsprogrammet må søkeren normalt ha femårig (treårig + toårig) masterutdanning eller tilsvarende utdanning.

Nærmere krav til opptaksgrunnlaget framgår av studieplanen for det enkelte doktorgradsprogram.

Høgskolen i Oslo kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilt prøve før opptak.

Søknaden

Søknad om opptak skal inneholde

- beskrivelse av forskningsoppgaven, herunder tema, problemstilling samt valg av teori og metode,
- plan for opplæringsdelen,
- framdriftsplan for gjennomføring av utdanningen,
- finansieringsplan,
- redegjørelse for nødvendig infrastruktur,
- redegjørelse for veiledningsbehov og forslag til veiledere,
- eventuelle planer for opphold ved andre, herunder utenlandske, forskningsinstitusjoner eller virksomheter
- plan for faglig formidling,
- dokumentasjon av den utdanning som skal ligge til grunn for opptaket,
- presisering av hvilket språk avhandlingen planlegges skrevet på,
- opplysninger om eventuelle immaterialrettslige restriksjoner for å beskytte andres rettigheter.

Avgjørelse om opptak

Avgjørelse om opptak baseres på en samlet vurdering av søknaden. Opptaket foretas av doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo.

Opptaket kan skje med forbehold om finansiering, opptakskapasitet, tilleggstudanning og immaterialrettslige avtaler.

I opptaksvedtaket skal veileder oppnevnes, ansvaret for løsningen av andre behov som er skissert i søknaden plasseres, og avtaleperioden fastlegges med startdato og varighet. Eventuell forlengelse av avtaleperioden må relateres til rettighet som arbeidstaker eller avklares spesielt.

Opptak kan nektes dersom

- opphavsrettslige avtaler er til hinder for publisering og åpen disputas,
- de immaterialrettslige avtaler som er inngått er så urimelige at høgskolen ikke bør medvirke i prosjektet.

§ 6. Avtale

Opptak formaliseres i form av skriftlig avtale for doktorgradsutdanningen. Avtalen inngås mellom doktorgradsstudent, veileder(e) og den enhet ved Høgskolen i Oslo som er ansvarlig for doktorgradsprogrammet, og eventuelt også med andre fagmiljøer og institusjoner. Dersom doktorgradsstudenten er tilknyttet annen arbeidsplass skal det inngås avtale som regulerer arbeidsvilkårene, herunder tid til doktorgradsarbeidet, veiledning, driftsmidler og behov for vitenskapelig utstyr. Avtalen skal sikre at doktorgradsstudenten deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø og legge til rette for at forskerutdanningen skal kunne gjennomføres til avtalt tid.

§ 7. Doktorgradsprogrammet

Forskerutdanningen skal være lagt opp slik at den skal kunne fullføres innenfor normert tidsramme. Avtaleperioden kan forlenges grunnet fravær som følger av kandidatens rettigheter som arbeidstaker eller som følge av andre forhold som er utenfor kandidatens herredømme.

Høgskolen i Oslo skal gi alle doktorgradsstudenter tilbud om opplæring på høyt vitenskapelig nivå. Dersom høgskolen ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal forholdene legges til rette for at kandidaten får tilsvarende opplæring ved andre institusjoner som gir godkjent doktorgradsutdanning. I emner der det ikke foreligger egnet kurstilbud, kan individuelt lesepensum godkjennes som en del av opplæringsdelen.

Opplæringsdelen skal inneholde emner tilsvarende minimum 30 studiepoeng og skal blant annet omfatte opplæring i vitenskapsteori, vitenskapelig metode og etikk. Opplæringsdelen skal være gjennomført og godkjent før avhandlingen innleveres. Søknad om endring i godkjent plan for opplæringsdelen skal utarbeides i samråd med hovedveileder og avgjøres av doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo.

Doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo kan gi fritak for deltakelse i deler av opplæringsdelen dersom tilsvarende krav er oppfylt ved annen institusjon som gir godkjent opplæring.

§ 8. Tilknytning til forskermiljø

Hovedveileder har i samråd med Høgskolen i Oslo hovedansvar for å legge til rette for at doktorgradsstudenten deltar aktivt i et forskermiljø med seniorforskere og andre doktorgradsstudenter. For doktorgradsstudenter som har hovedtilknytning ved annen institusjon skal det inngås avtale mellom gradstildelende og samarbeidende institusjon som regulerer arbeidsvilkårene og herunder sikrer doktorgradsstudentens deltakelse i et aktivt forskermiljø, jf. § 6.

§ 9. Utstyr

Kandidaten skal ha til disposisjon nødvendig utstyr for gjennomføring av forskningsprosjektet. Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig utstyr tas av den enhet ved Høgskolen i Oslo som er ansvarlig for doktorgradsprogrammet. For kandidater med ekstern finansiering og/eller arbeidsplass inngås det avtale mellom Høgskolen i Oslo og ekstern part i forbindelse med det enkelte forskningsprosjekt. Slik avtale skal foreligge på det tidspunkt opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes, eller umiddelbart etterpå.

§ 10. Avhandlingen*Krav til avhandlingen*

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid som oppfyller internasjonale standarder innenfor fagområdet. Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Del av fellesarbeid godtas som avhandling i den grad doktorandens selvstendige innsats kan identifiseres og dokumenteres.

Sammenstillinger av flere, mindre arbeider godtas som avhandling i den grad doktorandens selvstendige innsats kan identifiseres og dokumenteres og dersom det er en sammenheng mellom delene og det redegjøres for denne sammenheng.

Doktorgradsutvalget bestemmer hvilke språk som kan benyttes i en avhandling.

Arbeider som ikke godtas

Arbeid som har vært godtatt ved tidligere eksamener, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider.

Ny innlevering

En doktorgradsavhandling som tidligere er blitt underkjent ved Høgskolen i Oslo, kan bedømmes i omarbeidet skikkelse først seks måneder etter at høgskolen har fattet beslutning om å forkaste avhandlingen. Bedømmelse på nytt kan bare finne sted én gang.

Offentlig tilgjengelighet

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputasen holdes.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring og publisering av en doktorgradsavhandling, med unntak for en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring/publisering. Slik utsettelse kan skje når forskerutdanningen delvis eller i sin helhet er finansert av en ekstern part, for at den eksterne parten skal kunne ta stilling til patentering/kommersialisering. Ekstern part kan ikke stille vilkår om at hele eller deler av doktorgradsavhandlingen ikke skal kunne offentliggjøres eller publiseres.

§ 11. Veiledning

Arbeidet med doktorgradsavhandlingen skal normalt foregå under individuell veiledning. Doktorgradsstudenten skal ha jevnlig kontakt med sin(e) veileder(e) og skal inngå i et forskningsmiljø.

Hovedveileder skal normalt være tilsatt ved Høgskolen i Oslo. I tillegg kan doktorgradsstudenten ha én eller flere biveiledere. Veileder(e) skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse.

Både veileder og doktorgradsstudent plikter å rapportere i samsvar med de regler Høgskolen i Oslo har fastsatt, jf. § 12.

§ 12. Kvalitetssikring og rapportering

I Høgskolen i Oslo sitt kvalitetssikringssystem inngår bestemmelser som skal sikre et tilfredsstillende opplegg for kvalitetssikring av doktorgradsopplæringen. Dette omfatter tiltak for å avdekke manglende progresjon i avhandlingsarbeidet og mangler ved veiledningen samt rutiner for å følge opp avdekkede mangler. Årlig og separat rapportering fra doktorgradsstudent og veileder skal inngå.

§ 13. Avslutning før avtalt tid*Frivillig avslutning*

Doktorgradskandidaten og doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo kan avtale at doktorgradsutdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik frivillig avslutning av doktorgradsutdanningen skal det ved egen avtale fastsettes hvordan spørsmål knyttet til eventuelle tilsetningsforhold, finansiering, rettigheter til resultater mv. skal ordnes.

Ved frivillig avslutning som skyldes kandidatens ønske om å skifte prosjekt eller overgang til annet program, skal kandidaten søke nytt opptak på grunnlag av det nye prosjektet. Overgang til fri grad (dr.philos.) er å betrakte som frivillig avslutning.

Tvungen avslutning

Doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo kan beslutte tvungen avslutning av doktorgradsutdanningen før avtalt tid. Slik tvungen avslutning kan besluttes hvis en eller flere av følgende forhold foreligger:

- Gjentatte og vesentlig brudd fra kandidatens side av informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt.
- Vesentlig forsinkelse i framdriften av forskningsprosjektet av en slik art at det skaper begrunnet tvil om

kandidaten vil kunne fullføre prosjektet innenfor avtalt tid. For å danne grunnlag for tvungen avslutning må den vesentlige forsinkelsen skyldes forhold som kandidaten selv har herredømme over.

- Vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen, grunnet forhold som kandidaten selv har herredømme over.
- Brudd på de forskningsetiske retningslinjene som gjelder for fagområdet.
- Opptreden fra en kandidat som bryter med den tillit som må foreligge mellom Høgskolen i Oslo og kandidat under gjennomføringen, herunder straffbare forhold knyttet til gjennomføringen av doktorgradsutdanningen.

Vedtak om tvungen avslutning fattes av doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo etter innstilling fra avdeling/senter.

Dersom doktorgradskandidaten er tilsatt, kan avtalen kun avsluttes dersom vilkårene i tjenestemannsloven er oppfylt.

§ 14. Innlevering

Søknad om å få avhandlingen bedømt rettes til den enhet ved Høgskolen i Oslo som er ansvarlig for doktorgradsprogrammet. Med søknaden skal følge fire eksemplarer av avhandlingen eller det antall eksemplarer som doktorgradsutvalget har bestemt. Sammen med søknaden skal det foreligge dokumentasjon på at opplæringsdelen er fullført og godkjent. Dersom avhandlingen godkjennes til disputas, leveres ytterligere det antall eksemplarer som kreves. Sammen med avhandlingen leveres et kortfattet sammendrag som kan tjene som pressemelding.

Avhandlingen leveres i standardisert format og i den form som er fastsatt i studieplanen for doktorgradsprogrammet.

Et arbeid eller deler av et arbeid som tidligere er godkjent for doktorgraden ved norsk eller utenlandsk institusjon, kan ikke antas til bedømmelse selv om arbeidet innleveres i omarbeidet form.

§ 15. Stansing av saksbehandlingen

Dersom avhandlingen etter innlevering til Høgskolen i Oslo leveres også til bedømmelse på annen høyere utdanningsinstitusjon, eller hvis det har oppstått andre forhold som ville gjort at avhandlingen ikke kunne vært levert på nytt, skal saksbehandlingen stanses.

§ 16. Bedømmelse

Doktorgraden tildeles på grunnlag av

- godkjent gjennomføring av opplæringsprogrammet, eventuelt annen godkjent faglig skolering eller kompetanse,
- godkjent prøveforelesning over oppgitt emne,
- godkjent vitenskapelig avhandling og et tilfredsstillende forsvar i en offentlig disputas.

§ 17. Oppnevning av bedømmelseskomité

Til å bedømme avhandlingen oppnevner doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo en sakkyndig bedømmelseskomité på minst tre medlemmer. Komiteen skal settes sammen slik at

- begge kjønn, såfremt mulig, er representert,
- minst ett av medlemmene er uten tilknytning til Høgskolen i Oslo,
- minst ett av medlemmene, såfremt mulig, er utenlandsk,
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Avdeling/senter foreslår bedømmelseskomité. Forslaget skal begrunnes og bør vise til hvordan komiteen samlet sett dekker avhandlingens fagfelt.

Doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo utpeker en leder blant komiteens medlemmer eller i tillegg til komiteens medlemmer.

Oppnevnt veileder og andre som har bidratt til avhandlingen/medforfattere kan ikke være medlem av bedømmelseskomiteen eller lede den.

Doktoranden underrettes om komiteens sammensetning.

§ 18. Komiteens arbeid

Tilbaketrekning og bearbeiding

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for doktorgraden. Doktorgradskandidaten kan likevel rette formelle feil i avhandlingen etter innlevering. Det må i tilfelle innleveres en oversikt over rettingene senest én måned før disputasen.

Uten hensyn til det foregående kan doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo tillate omarbeiding av avhandlingen på grunnlag av bedømmelseskomiteens foreløpige kommentarer. Det skal gis en frist for slik omarbeiding, normalt ikke lenger enn seks måneder.

Hvis avhandlingen ikke godkjennes, kan ny innlevering først finne sted etter seks måneder.

Opplysningsplikt

Veileder kan innkalles til møter i bedømmelseskomiteen for å gjøre rede for veiledningen og arbeidet med avhandlingen.

Komiteen kan kreve doktorgradskandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon framlagt.

Innstilling

Komiteen avgir innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for doktorgraden. Innstilling og eventuelle dissenser skal begrunnes.

Bedømmelseskomiteens innstilling forelegges doktorgradskandidaten, som gis frist på 14 dager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen. Hvis doktorgradskandidaten ikke ønsker å fremme skriftlige merknader, underrettes komiteen snarest om dette.

Frister

Komiteens innstilling skal foreligge innen tre måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen, med mindre Høgskolen i Oslo har bestemt noe annet. Tillater komiteen omarbeiding av avhandlingen, løper ny frist fra den dato avhandlingen leveres på nytt.

§ 19. Komiteens innstilling og behandling av innstillingen

Behandling av enstemmig innstilling

En enstemmig komitéinnstilling skal tas til følge, såfremt et flertall av styret eller det beslutningsorgan som styret bemyndiger stemmer for dette. Dersom et flertall finner at det – til tross for enstemmig komitéinnstilling – foreligger begrunnet tvil om en avhandling bør godkjennes, skal doktorgradsutvalget ved Høgskolen i Oslo søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen eller oppnevne to nye sakkyndige, som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Doktorgradskandidatens merknader vedlegges. Etter dette fatter beslutningsorganet selv vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelsene.

Behandling av delt innstilling

Dersom det foreligger dissens i komiteen, kan styret eller det beslutningsorgan som styret bemyndiger uten ytterligere bedømmelse fatte vedtak i saken, eller søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen, eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Doktorgradskandidatens merknader vedlegges. Etter dette fatter beslutningsorganet selv vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelser.

§ 20. Offentliggjøring av avhandlingen

Dersom avhandlingen finnes verdig til å forsvares, leveres

- 25 eksemplarer av avhandlingen eller det antall eksemplarer doktorgradsutvalget har bestemt,
- et kortfattet sammendrag i elektronisk form,
- et sammendrag av avhandlingen på engelsk eller et annet verdensspråk.

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputasen holdes.

§ 21. Prøveforelesning

Prøveforelesning skal være over oppgitt emne. Emne for prøveforelesning over oppgitt emne fastsettes av bedømmelseskomiteen og kunngjøres for kandidaten ti (10) virkedager før forelesningen.

Prøveforelesningen skal holdes etter at avhandlingen er innlevert, men før disputasen, og skal godkjennes av bedømmelseskomiteen.

§ 22. Forsvar av avhandlingen

Når prøveforelesningen er avholdt og godkjent, skal doktorgradskandidaten forsvare avhandlingen i offentlig disputas. Tid og sted for disputasen skal offentliggjøres i god tid sammen med opplysninger om hvordan avhandlingen er offentliggjort.

Disputasen skjer på avhandlingsspråket eller norsk med mindre Høgskolen i Oslo godkjenner noe annet.

Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen.

Disputasen ledes av doktorgradsprogrammet faglige leder eller den denne bemyndiger. Den som leder disputasen gjør kort rede for innleveringen og bedømmelsen av avhandlingen og for prøveforelesningen. Deretter gjør doktoranden rede for hensikten med og resultatet av den vitenskapelige undersøkelsen. Førsteopponent innleder diskusjonen og annenopponent avslutter disputasen. Høgskolen i Oslo kan likevel fastsette annen rekkefølge og oppgavefordeling mellom doktoranden og førsteopponenten. Øvrige tilstedeværende som ønsker å opponere ex auditorio, må under disputasen gi melding om dette til disputasens leder innen det tidspunkt som denne fastsetter.

Etter disputasen sender bedømmelseskomiteen en innberetning til Høgskolen i Oslo, der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innberetningen skal konkludere med om disputasen er godkjent/ikke godkjent.

Hvis disputasen ikke godkjennes, kan ny disputas avlegges. Så vidt mulig skal ny disputas vurderes av den opprinnelige bedømmelseskomiteen. Disputasen skal finnes tilfredsstillende før diplom/vitnemål kan tildeles.

§ 23. Kreering og diplom/vitnemål

Når Høgskolen i Oslo har godkjent opplæring, prøveforelesning, avhandling og disputas, kreeres doktoranden til philosophiae doctor av høgskolens styre.

Diplom/vitnemål utferdiges av Høgskolen i Oslo. Avhandlingens tittel skal inngå i diplom/vitnemålet. I diplom/vitnemålet skal det også gis opplysninger om det faglige opplæringsprogram doktoranden har deltatt i.

§ 24. Bruk av arbeidet

De deler av doktorgradsavhandlingen som doktoranden alene har opphavsrett til, samt andre faglitterære verk

som er resultat av arbeidet med avhandlingen og som doktoranden alene har opphavsrett til, kan vederlagsfritt benyttes ved framstilling av kopier til bruk i høgskolens undervisnings- og forskningsvirksomhet. For doktorgradskandidater som ikke tilsettes ved Høgskolen i Oslo, inngås egen avtale som sikrer tilsvarende bruk. Ved slik bruk skal doktorgradskandidaten navngis slik lovgivning og god skikk tilsier.

§ 25. Klage

Klage på opptak/søknadsbehandling

Avslag på søknad om opptak etter § 5 kan påklages etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. Grunnlagt klage sendes den enhet ved Høgskolen i Oslo som er ansvarlig for doktorgradsprogrammet. Bli avslaget opprettholdt, sendes klagen uten ugrunnet opphold til høgskolens sentrale klagenemnd til avgjørelse.

Klage på godkjenning av opplæringsprogrammet

Ved klage på avslag på søknad om godkjenning av kurs eller andre deler av opplæringsprogrammet, gjelder § 28 flg. i forvaltningsloven tilsvarende. Ved klage over sensur ved særskilt eksamen eller prøve gjelder likevel lov om universiteter og høyskoler § 5–2 og § 5–3.

Klage på avslag på søknad om bedømmelse eller underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar

Underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar kan påklages etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. Grunnlagt klage sendes den enhet ved Høgskolen i Oslo som er ansvarlig for doktorgradsprogrammet. Høgskolen kan prøve alle sider ved det påklagede vedtak.

Klage på vedtak om tvungen avslutning

Ved klage på vedtak om tvungen avslutning av doktorgradsutdanningen, jf. § 13, gjelder § 22 første punkt tilsvarende.

§ 26. Utfyllende bestemmelser

Styret for Høgskolen i Oslo kan fastsette utfyllende bestemmelser til denne forskrift.

§ 27. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

14. sept. Nr. 1089 2005

Forskrift om endring i forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Agder.

Fastsatt av styret ved Høgskolen i Agder 14. september 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–9 og § 3–10. Kunngjort 29. september 2005.

I

I forskrift 22. juni 2005 nr. 833 om studier og eksamen ved Høgskolen i Agder gjøres følgende endring:

§ 26 skal lyde:

§ 26. Ny, utsatt og ekstraordinær eksamen

1) Ny og utsatt eksamen

- a) Studenter som ikke består ordinær eksamen, har krav på ny eksamen. Trekk under eksamen regnes som ikke bestått.
- b) Utsatt eksamen arrangeres for eksamenskandidater som har gyldig fravær ved ordinær eksamen. Som gyldig fravær regnes sykdom eller annen tvingende fraværsgrunn. Høgskolen avgjør i hvert enkelt tilfelle hva som kan godkjennes som gyldig fravær. Annen fraværsgrunn enn sykdom godkjennes bare i særlige tilfelle. Fraværet skal være dokumentert med legeattest eller annen dokumentasjon som må være datert senest eksamensdagen. For at studentene skal ha krav på utsatt eksamen, må dokumentasjonen være levert høgskolen eller poststemplett senest 2 dager etter at eksamen skulle vært avlagt/2 dager etter frist for innlevering av skriftlig arbeid. Høgskolen kan i særlige tilfelle dispensere fra disse fristene.
- c) Studenter som bestod siste ordinære eksamen, har adgang til ny eller utsatt eksamen dersom slik eksamen arrangeres. Studenter som ikke møtte ved siste ordinære eksamen, har ikke adgang til ny/utsatt eksamen.
- d) Ny og utsatt eksamen arrangeres innen midten av påfølgende semester.
- e) Ny eller utsatt eksamen arrangeres ikke dersom emnet har ordinær eksamen i påfølgende semester.
- f) Studenter som pga. utvekslingsopphold i regi av Høgskolen i Agder ikke har kunnet gå opp til ordinær eksamen, kan etter søknad få adgang til ny/utsatt eksamen dersom slik eksamen arrangeres.
- g) Studenter som ikke består ny eller utsatt eksamen, har ikke krav på å gå opp på nytt før ved neste ordinære eksamen.
- h) Studenter som har fått eksamen eller intern prøving annullert pga. fusk eller forsøk på fusk, kan tidligst gå opp på nytt ved neste ordinære eksamen eller neste ordinære interne prøving.
- i) Med mindre annet er fastsatt i studie- eller fagplanen eller i særskilt avtale, er det anledning til å levere

forbedret versjon av masteroppgaver, diplomoppgaver og andre større oppgaver der problemstillingen er individuelt utformet for hver student eller hver gruppe, til sensur en gang.

- j) Bestemmelsene om ny og utsatt eksamen gjelder tilsvarende for intern prøving så langt dette er praktisk gjennomførlig.

2) *Ekstraordinær eksamen*

- a) Det kan arrangeres inntil tre ekstraordinære eksamener når et emne opphører. Siste ekstraordinære eksamen arrangeres innen to år etter siste ordinære eksamen, og arrangeres bare for studenter som derved vil få mulighet til å fullføre et studium de er tatt opp til ved Høgskolen i Agder.
- b) Studenter som ikke bestod siste ordinære eksamen, har krav på ekstraordinær eksamen dersom det går mer enn to semestre til neste ordinære eksamen i emnet.
- c) Dersom det arrangeres ekstraordinær eksamen for studenter som har krav på dette etter dette ledds bokstav a eller b, gjelder samme regler som for adgang til ordinær eksamen.
- d) Det arrangeres ikke ny eller utsatt eksamen etter ekstraordinær eksamen.

3) *Øvrige eksamener*

Fakultetet kan vedta at det skal arrangeres eksamen i valgemner som ikke tilbys det aktuelle semesteret. Vurderingsform fastsettes særskilt. Høgskolen kan i andre særlige tilfelle vedta at det skal arrangeres ytterligere eksamener enn det som følger av § 25 og § 26. Avgjørelsen tas i samarbeid med berørte fakulteter.

4) *Pensum. Vurderingsform*

Eksamen etter denne paragrafen skal gjennomføres med samme pensum som ved siste ordinære eksamen. Så langt det er praktisk mulig, gjennomføres eksamen også med samme vurderingsform som ved siste ordinære eksamen. Ved mappeeksamen eller andre vurderingsformer som vanskelig kan gjennomføres uavhengig av undervisning eller veiledning, fastsetter fakultetet selv alternativ vurderingsform for ny, utsatt og ekstraordinær eksamen. Fakultetet selv kan også i særlige tilfelle bestemme at annen vurderingsform skal benyttes.

II

Endringen trer i kraft straks.

20. sept. Nr. 1090 2005

Forskrift om eksamensreglement for praktisk-teologisk utdanning ved Det praktisk-teologiske seminar.

Fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet 20. september 2005 med hjemmel i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) § 31 og forskrift 26. juni 1998 nr. 607 om Det praktisk-teologiske seminar § 3 andre ledd. Kunngjort 29. september 2005.

I

§ 1. *Virkeområde*

1. Dette reglement omfatter den utdanning ved Det praktisk-teologiske seminar som kreves for prestatetjeneste i Den norske kirke (praktikum). Den praktiske-teologiske utdanning inngår i cand. theol.-graden, strekker seg samlet over ett år og gir totalt 60 studiepoeng. Ved Det praktisk-teologiske seminar fordeles disse på følgende måte: 10 studiepoeng er på bachelornivå, de øvrige 50 studiepoeng er knyttet til høyere del av cand. theol.-programmet, fordelt på integrert og avsluttende praktikum.
2. Med styret forstås styret for Det praktisk-teologiske seminar, jf. forskrift 26. juni 1998 nr. 607 om Det praktisk-teologiske seminar.

§ 2. *Utdanningskrav for opptak*

1. For de 10 studiepoengene på bachelornivå gjelder forskrift 6. mai 2003 nr. 1077 om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo.
2. For opptak på integrert praktikum kreves det bachelorgrad i teologi eller ekvivalent utdanning.
3. For opptak til avsluttende praktikum kreves det 330 studiepoeng innenfor cand. theol.-programmet eller ekvivalent utdanning.
4. For utenlandske søkere kreves det at studiet er ekvivalent før opptak kan finne sted.
5. Personer som ikke innfrir kravene etter pkt. 1–4, men som i medhold av forskrift 17. juni 1988 nr. 3361 om tilsetting av menighetsprest § 2 første ledd er ansett å ha tilsvarende kompetanse, kan også gis opptak på praktikum. Det samme gjelder i tilfeller der kompetansekravene er fraveket, jf. forskrift om tilsetting av menighetsprest § 2 andre ledd.
6. Søkere som ikke har norsk, dansk eller svensk som morsmål, må dokumentere kunnskaper i norsk på høyere nivå med en av følgende tester:
  - bestått eksamen fra læreplan i norsk som andrespråk,
  - bestått eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetet,
  - bestått eksamen fra 1-årig høyskolestudium i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter,

- test i norsk (Norsk språktest), høyere nivå («Bergenstesten») med minimum 550 poeng.
7. Når kapasitetshensyn eller ressurs-hensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det. Styret selv gir da regler om rangering av søkerne.
- § 3. Taushetsplikt**
En student som i studiesammenheng får kjennskap til noens personlige forhold, har taushetsplikt etter reglene i forvaltningsloven. Seminaret skal utarbeide en taushetserklæring som skal underskrives av studentene.
- § 4. Bortvisning og utestenging**
Det kan treffes vedtak om bortvisning og utestenging. Reglene i universitetsloven kapittel 4 gjøres gjeldende så langt de passer.
- § 5. Læringsmiljø og undervisning**
1. Seminaret har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. Seminarets ledelse skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på stedet.
2. Det kan treffes særskilte bestemmelser om terminene for enkelte fag og faggrupper.
- § 6. Fag og emner. Studieplan**
1. Den praktisk-teologiske utdanning skal omfatte de fagområder som er nødvendige for prestatetjeneste i Den norske kirke, herunder pastorallære, menighets-/kirkekunnskap, homiletikk, liturgikk, kateketikk, sjelesorg, kirkerett og kontorhold.
2. Styret fastsetter studieplan for de enkelte fag og emner.
3. Studieplanen må omfatte bestemmelser om hvilke mål studiet har; hvordan studiet er bygget opp; hva slags undervisning og eksamen som gis; hvilke terminer det er undervisning og eksamen; i hvilket tidsrom av en termin de ordinære eksamener holdes og studiets innhold/kunnskapskrav.
4. Studentene skal i løpet av utdanningen ved seminaret gjennomføre minst to praksisperioder. Studentene er forpliktet til å følge undervisningen og ta del i de øvelser og praksisperioder som er fastsatt i studieplanen.
5. For studenter som ikke er medlemmer av Den norske kirke, tilrettelegges praksisperiode i vedkommendes eget kirkesamfunn. Dette forutsetter samtykke fra kirkesamfunnet.
- § 7. Fritak for eksamen eller prøve**
Fritak for eksamen eller prøve skal gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved annen institusjon. Det kan også gis fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Rektor skal avgjøre saker om fritak. Avgjørelsen kan påklages til styret.
- § 8. Eksamen, sensur og praksis**
1. Styret skal sørge for at studentenes kunnskaper, ferdigheter og personlige egnethet blir prøvet på en upartisk og faglig betryggende måte, og gir regler om avleggelse av og gjennomføring av eksamener og prøver.
2. Reglene i universitetsloven § 3–9 legges til grunn så langt de passer.
3. Praksisperiodene vurderes til bestått eller ikke bestått. Vedtak om dette treffes av rektor etter tilråding av vedkommendes praksisveileder. Vedtaket kan påklages til styret. En student må ha gjennomført og bestått praksisperiodene for å kunne ta del i undervisningen og fullføre utdanningen ved seminaret. Dersom en student ikke består en praksisperiode, har vedkommende rett til en (1) ny praksisperiode. Denne skal foregå ved et annet praksissted og med en annen praksisveileder enn under den første prøven. Styret selv fastsetter øvrige bestemmelser når det gjelder praksis, herunder bestemmelser om kriterier for vurdering av praksis.
- § 9. Klagebehandling, begrunnelse for karakterfastsetting og annullering av eksamen**
Bestemmelsene i universitetslovens § 5–2 og § 5–3 gjøres gjeldende så langt de passer.
- § 10. Vitnemål**
1. Rektor utferdiger vitnemål om fullført praktikum.
2. Den som ikke har avsluttet praktikum, skal på anmodning gis bevitnelse for praksis, eksamener eller prøver som han eller hun har bestått.
- § 11. Delegering**
Styret kan delegerere sin beslutningsmyndighet etter dette reglement til rektor ved seminaret i den utstrekning det ikke følger av reglementet at styret selv skal treffe vedtak.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Samtidig oppheves forskrift 27. juli 1999 nr. 871 om eksamensreglement for praktisk-teologisk utdanning ved Det praktisk-teologiske seminar.

22. sept. Nr. 1091 2005**Forskrift om endring i forskrift om særavgifter.**

Fastsatt av Finansdepartementet 22. september 2005 med hjemmel i lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og Stortingets avgiftsvedtak. Kunngjort 29. september 2005.

I

I forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter gjøres følgende endringer:

§ 3–3–7 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

c) laboratorier, sykehus og blodbanker.

§ 3–3–8 annet ledd bokstav d oppheves.

§ 3–3–8 annet ledd nåværende bokstav e og f blir d og e.

§ 3–3–10 annet ledd skal lyde:

(2) Andre brukere enn de som er nevnt i § 3–3–8 annet ledd bokstav a til c, kan etter søknad registreres for bruk av udenaturert teknisk etanol med avgift.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. sept. Nr. 1092 2005**Forskrift om endring i forskrift om angreskjema.**

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 23. september 2005 med hjemmel i lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett mv. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) § 10. Kunngjort 29. september 2005.

I

I forskrift 27. februar 2001 nr. 221 om angreskjema gjøres følgende endringer:

I § 1 første ledd tilføyes:

Det gjelder ikke ved salg av finansielle tjenester.

I § 2 bokstav b tilføyes et nytt annet punktum:

Skjemaet skal ikke benyttes ved salg av finansielle tjenester.

I § 2 siste ledd endres «inntil 1. juli 2004» til «inntil 1. juli 2006».

II

Endringene i forskriften, herunder angreskjemaene A, B og C, trer i kraft fra 1. oktober 2005.

26. sept. Nr. 1093 2005**Delegering av utøvelsen av statens partsstilling i prosesser på Skattedirektoratets område.**

Fastsatt av Finansdepartementet 26. september 2005 med hjemmel i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling av skatt § 48 nr. 4 og lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 191. Kunngjort 29. september 2005.

Områder hvor ny myndighet delegeres til Skattedirektoratet

Myndighet til å gi instruks, overtagelse og overføring av partsstilling mv. etter skattebetalingsloven

Skattedirektoratet delegeres fullmakt etter skattebetalingsloven § 48 nr. 4

- til å gi instruks om utøvelsen av statens partsstilling generelt og i enkeltsak,
- til i enkeltsak eller grupper av saker å overta utøvelsen av partsstillingen eller
- overføre den til annen skattemyndighet.

Myndighet til å inneha statens partsstilling i saker om fastsettelse av merverdiavgift (og investeringsavgift)

Skattedirektoratet delegeres alminnelig partsstilling (full prosessuell handleevne) i saker om fastsettelse av merverdiavgift (og investeringsavgift), herunder kompetanse til å motta og vedta forkynnelse av stevning etter domstolloven § 191.

Myndighet til å inneha statens partsstilling i saker om fastsettelse av arveavgift

Skattedirektoratet delegeres full prosessuell handleevne i saker om fastsettelse av arveavgift, herunder saker der verdsettelse av avgiftspliktige midler eller fradragsposter prøves ved rettslig skjønn, samt kompetanse til å motta og vedta forkynnelse av stevning etter domstoloven § 191.

Forholdet til Høyesterett

Det er forutsetningen at ved spørsmål om statens anke til Høyesterett (ikke kjæremål) skal departementet konsulteres før direktoratets avgjørelse treffes. Begrunnelsen er at departementet ønsker å følge med i utvalget av de tapte lagmannsrettssaker som staten bør bringe inn for Høyesterett.

Ikrafttredelse

Denne fullmakt trer i kraft 1. januar 2006. Fra samme tidspunkt oppheves Finansdepartementets delegeringsvedtak av 8. juli 1998 og 13. juli 1971.

27. sept. Nr. 1094 2005**Forskrift om elsikkerhet i elektronisk kommunikasjonsnett.**

Fastsatt av Post- og teletilsynet 27. september 2005 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) § 1–4, § 2–3, § 10–1 og § 10–5, jf. Kronprinsreg.res. 4. juli 2003 nr. 881 om funksjonsfordeling innen myndigheten etter lov om elektronisk kommunikasjon del I punkt 2. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. X (direktiv 73/23/EØF med senere endringer). Kunngjort 29. september 2005.

§ 1. Formål

Forskriften skal hindre at spenninger og strømmer i elektronisk kommunikasjonsnett skader liv, helse og eiendom.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for

- a) utstyr til elektronisk kommunikasjonsnett og
- b) etablering og drift av elektronisk kommunikasjonsnett.

Forskriften gjelder ikke for utstyr regulert av forskrift 20. juni 2000 nr. 628 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr.

Forskriften retter seg mot

- a) eier av elektronisk kommunikasjonsnett
- b) enhver som produserer og/eller markedsfører utstyr til elektronisk kommunikasjonsnett og
- c) installatør av elektronisk kommunikasjonsnett.

§ 3. Definisjoner

Med internkontroll menes systematiske tiltak som skal sikre at netteiers aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i denne forskriften.

For øvrig gjelder definisjonene i ekomloven.

§ 4. Sikkerhetskrav for nett

Elektronisk kommunikasjonsnett skal ha tilfredsstillende sikkerhet ved etablering, drift og vedlikehold.

Sikkerhetskrav anses oppfylt når relevante standarder i § 6 er fulgt. Sikkerhetskrav kan også oppfylles ved bruk av andre standarder som gir tilsvarende sikkerhet.

I sammenkoblede elektroniske kommunikasjonsnett skal eierne koordinere sikkerhetstiltak slik at krav om elsikkerhet er oppfylt.

Post- og teletilsynet gir veiledning om sikkerhetskrav og bruk av standarder.

§ 5. Sikkerhetskrav for utstyr

Utstyr skal være konstruert og produsert i samsvar med gjeldende sikkerhetsmessige praksis innen EØS slik at det ved korrekt installasjon og vedlikehold og brukt i henhold til sitt formål, ikke bringer sikkerheten for personer, husdyr og eiendom i fare.

Utstyret skal ved merking på utstyret eller, dersom dette ikke er mulig, på en medfølgende bruksanvisning være forsynt med nødvendige opplysninger slik at utstyret kan bli brukt uten at det medfører fare innenfor de bruksområder det er laget for.

Utstyret skal være tydelig merket med fabrikantens navn eller kjennemerke. Dersom dette ikke er mulig, skal slik merking påføres emballasjen.

Utstyret og dets enkelte deler skal være slik utført at de kan settes sammen og tilkoples på en korrekt og sikker måte.

Utstyret skal være konstruert og produsert på en slik måte

- a) at personer og husdyr er forsvarlig beskyttet mot fare for fysisk skade eller andre skader som kan forårsakes av direkte eller indirekte berøring
- b) at det ikke kan oppstå temperaturer, lysbuer eller stråling som kan fremkalle fare

- c) at personer, husdyr og eiendom er tilfredsstillende beskyttet mot farer av ikke-elektrisk art som erfaringsmessig kan skyldes det elektriske utstyret
- d) at utstyrets isolasjon er tilpasset de forhold som kan forutses
- e) at utstyret oppfyller de forventede mekaniske krav slik at personer, husdyr og eiendom ikke utsettes for fare
- f) at utstyret kan motstå de ikke-mekaniske påvirkninger som kan forutses på de steder utstyret forventes brukt, slik at personer, husdyr og eiendom ikke utsettes for fare og
- g) at utstyret ikke utsetter personer, husdyr og eiendom for fare ved de overbelastningsforhold og feiltilfeller som kan forutses.

Sikkerhetskravene anses oppfylt dersom utstyret tilfredsstiller sikkerhetskravene i

- 1) europeiske harmoniserte standarder, eller dersom slike standarder ikke finnes
- 2) gjeldende IEC- eller CEE-publikasjoner for utstyret, vedtatt i henhold til fastsatt prosedyre i EØS, eller dersom heller ikke slike publikasjoner finnes
- 3) gjeldende standard i fabrikkasjonslandet innen EØS, såfremt denne standard oppfyller gjeldende sikkerhetskrav etter denne paragrafen.

§ 6. Standarder

Relevante standarder er

- a) NEK 400 Elektriske lavspenningsinstallasjoner
- b) REN (Rasjonell elektrisk nettvirksomhet) Spesifikasjoner vedrørende fellesføring i luft og jord
- c) NEK-EN 50083-1/NEK-EN 60728-11 Kablede overføringssystemer for fjernsyns-, lyd og interaktive tjenester – Del 1: Sikkerhetskrav
- d) NEK-EN 50174-1 Informasjonsteknologi – Kablingsinstallasjoner Del 1: Spesifikasjon og kvalitetssikring
- e) NEK-EN 50174-2 Informasjonsteknologi – Kablingsinstallasjoner Del 2: Planlegging og utførelse av installasjoner i bygninger
- f) NEK-EN 50174-3 Informasjonsteknologi – Kablingsinstallasjoner Del 3: Planlegging og utførelse av installasjoner utenfor bygninger
- g) NEK-EN 50310 Application of equipotential bonding and earthing at premises with information technology equipment
- h) NEK-EN 60950-serien Information technology equipment – Safety
- i) NEK-EN TR 62102 Electrical safety – Classification of interfaces for equipment to be connected to information and communications technology networks
- j) NS-EN 300.253 Earthing and bonding of telecommunication equipment in telecommunication centres
- k) NEK-EN 61663-1 Lightning Protection – Telecommunication lines – Part 1: Fibre optics installations
- l) NEK-EN 61663-2 Lightning Protection – Telecommunication lines – Part 2: Lines using metallic conductors
- m) ITU-T K.8 Separation in the soil between telecommunication cables and earthing system of power facilities
- n) ITU-T K.12 Characteristics of gas discharge tubes for the protection of telecommunications installations
- o) ITU-T K.26 Protection of telecommunication lines against harmful effects from electric power and electrified railway lines
- p) ITU-T K.27 Bonding configurations and earthing inside a telecommunication building
- q) ITU-T K.31 Bonding configurations and earthing of telecommunication installations inside a subscriber's building
- r) ITU-T K.35 Bonding configuration and earthing at remote electronic sites
- s) ITU-T K.44 Resistibility tests for telecommunication equipment exposed to overvoltages and overcurrents – basic recommendation
- t) ITU-T K.45 Resistibility of telecommunication equipment installed in the access and trunk networks to overvoltages and overcurrents
- u) ITU-T K.51 Safety criteria for telecommunication equipment
- v) ITU-T K.56 Protection of radio base stations against lightning discharges
- w) ITU-T K.57 Protection measures for radio base stations sited on power line towers
- x) ITU-T K.58 EMC, resistibility and safety requirements and procedures for co-located telecommunication installations
- y) ITU-T K.59 EMC, resistibility and safety requirements and procedures for co-located telecommunication for connection to unbundled cables
- z) ITU-T K.w Management of electromagnetic interference on telecommunication systems due to power systems.

§ 7. Driftsspenninger

Driftsspenninger i elektronisk kommunikasjonsnett skal være i samsvar med sikkerhetskrav som beskrevet i NEK-EN 60950-serien eller NEK-EN 50083-1/NEK-EN 60728-11. Ved kombinasjon av flere signaler i et grensesnitt skal summen av driftsspenninger ikke overstige sikkerhetskravet.

Krav i NEK-EN60950-serien kan fravikes dersom tilgjengelige koplingspunkter merkes og påføres varselkilt som beskriver fare ved arbeid på linjene. Det skal etableres spesielle arbeids- og sikkerhetsrutiner.

Termineringspunkt og kabling skal tåle minst 1,3A uten at brannfare oppstår, med mindre netteier har fastsatt en lavere grenseverdi.

§ 8. Overspenninger

Liv, helse og eiendom skal være beskyttet mot skadelig virkning av isolasjonssvikt eller feil mellom kretser med ulike spenninger og andre uønskede høye spenninger, som overspenninger forårsaket av elektriske produksjons-, distribusjons- og baneanlegg eller lynutladninger.

Avhengig av spenningens varighet, skal spenninger i elektronisk kommunikasjonsnett referert til lokal jord forårsaket av elektriske produksjons-, distribusjons- og baneanlegg være begrenset til

0–200 ms	1.030 V
201–350 ms	780 V
351–500 ms	650 V
501–1.000 ms	430 V
1.001–2.000 ms	300 V
2.001–3.000 ms	250 V
3.001–5.000 ms	200 V
5.001–10.000 ms	150 V
Lenger enn 10 000 ms	60 V

Post- og teletilsynet kan tillate at grenseverdiene fravikes på deler av elektronisk kommunikasjonsnett bortsett fra i utstyrspunkter og grensesnitt mot andre elektroniske kommunikasjonsnett. Ved fravik skal grenseverdiene være begrenset til

0–100 ms	2.000 V
101–200 ms	1.500 V
201–350 ms	1.000 V

Det tillates maksimalt 10 mA kortslutningsstrøm mellom linje i elektronisk kommunikasjonsnett og lokal jord ved kapasitiv kopling mellom et høyspenningsanlegg og en linje.

Fenomener som påvirker sikkerheten og relevante dimensjonerende drifts- og feilsituasjoner i elektriske produksjons-, distribusjons- og baneanlegg gitt i «Directives concerning the protection of telecommunication lines against harmful effects from electric power and electrified railway lines» utgitt av Den internasjonale teleunion (ITU), jf. oversikt i rekommandasjon ITU-T K.26, skal følges.

I elektronisk kommunikasjonsnett skal lynoverspenninger være begrenset til 1500 V mot brukerstyr og andre nett, og risiko for skade skal ikke være større enn beskrevet i relevante standarder.

Dersom det i elektronisk kommunikasjonsnett nyttes overspenningsvern mellom ledere og jord, skal disse ha minimum likestrøm tennspenning på 360 V når det er tatt hensyn til overspenningsvernets aldrings- og produksjonstoleranser. Tennspenningskravet kan fravikes dersom netteier har kontroll med bygningens elektriske installasjoner, inkludert jordingsanlegg.

§ 9. Dokumentasjon av nett

Eier skal dokumentere hvilke standarder som er fulgt, og at sikkerhetskravene er oppfylt. Dersom andre spesifikasjoner enn relevante standarder etter § 6 er lagt til grunn, skal det dokumenteres hvilke spesifikasjoner som er nyttet og at disse gir tilsvarende sikkerhet. Dokumentasjonen skal oppbevares så lenge nettet er i drift. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig ved tilsyn, jf. § 14.

Dersom elektriske produksjons-, distribusjons- og baneanlegg forårsaker at grenseverdiene i § 8 overstiges, skal det utarbeides dokumentasjon som skal omfatte

- nettenes beliggenhet i forhold til hverandre i kartformat
- benyttet jordresistivitet eller jordingsmotstand for beregningene
- aktuelle feilstrømsdata
- beregnete spenninger
- eventuelle målte spenninger og
- gjennomførte vernetiltak.

§ 10. Dokumentasjon av utstyr

Det skal utarbeides dokumentasjon som viser at sikkerhetskravene er oppfylt. Den skal bygge på prosedyren for intern produksjonskontroll. Intern produksjonskontroll er den fremgangsmåte hvor produsenten eller produsentens ansvarlige representant innen EØS forsikrer seg om og erklærer at utstyret tilfredsstiller kravene i disse forskriftene. Produsenten eller dennes ansvarlige representant innen EØS skal påføre CE-merking på hvert utstyr i samsvar med reglene i § 11 dersom det er relevant.

Produsenten eller produsentens ansvarlige representant innen EØS skal utarbeide samsvarserklæring som skal innholde

- navn og adresse til produsenten eller dennes ansvarlige representant innen EØS
- beskrivelse av utstyret som entydig identifiserer det, herunder produsentens navn eller kjennemerke, typebetegnelse etc.
- entydig identitet av harmoniserte standarder som helt eller delvis er anvendt, eller andre tekniske spesifikasjoner som utstyret tilfredsstiller i tilfelle standarder ikke er anvendt

- d) forsikring om at utstyret oppfyller standardene under punkt c eller kravene til sikkerhet i forskriften
- e) underskrift med nødvendig identifikasjon av den person som er gitt fullmakt til å undertegne på vegne av produsenten eller dennes representant innen EØS og
- f) dato for underskriften.

Som underlag for samsvarserklæringen skal produsenten utarbeide en teknisk dokumentasjon som gjør det mulig å vurdere om utstyret er i samsvar med kravene i forskriften. Dokumentasjonen skal i den grad det er nødvendig for vurderingen, dekke utstyrets konstruksjon, produksjon og funksjon. Dokumentasjonen skal omfatte

- a) en generell beskrivelse av utstyret
- b) konstruksjons- og produksjonstegninger, komponentlister, lister over delmontasjer, strømkretsskjemaer osv.
- c) beskrivelser og forklaringer som er nødvendige for å forstå nevnte tegninger og lister og utstyrets virkemåte
- d) en liste over standarder, anvendt i sin helhet eller delvis og en beskrivelse av løsninger som er valgt for å oppfylle de overordnede kravene i forskriften når standarder ikke er anvendt
- e) resultatene av konstruksjonsberegninger og undersøkelser osv. og
- f) prøverapporter.

Produsenten skal gjennomføre nødvendige tiltak slik at produksjonsprosessen sikrer at utstyret er i samsvar med kravene i forskriften.

Produsenten eller produsentens ansvarlige representant innen EØS skal oppbevare en kopi av samsvarserklæringen sammen med den tekniske dokumentasjonen. Samsvarserklæring og den tekniske dokumentasjonen skal på anmodning forelegges Post- og teletilsynet.

Produsenten eller produsentens ansvarlige representant innen EØS skal ha dokumentasjonen tilgjengelig for Post- og teletilsynet i minst ti år regnet fra den dag produksjonen av utstyret opphører. Er verken produsenten eller dennes ansvarlige representant etablert innen EØS, har den ansvarlige for markedsføringen av utstyret innen EØS plikten.

§ 11. CE-merking

Utstyr som er konstruert for merkespenning mellom 50 og 1000 V vekselstrøm, eller mellom 75 og 1500 V likestrøm, skal påføres CE-merking som en bekreftelse på at utstyret oppfyller sikkerhetskravene i § 5 og alle relevante krav i andre forskrifter som krever CE-merking av utstyret.

Utstyr som er konstruert for merkespenninger utenfor spenningsområdene i første ledd, skal påføres CE-merking dersom utstyret oppfyller alle relevante krav i andre forskrifter som krever CE-merking av utstyret. CE-merkingen skal påføres hvert enkelt eksemplar av utstyret. CE-merking skal utføres av produsenten eller dennes ansvarlige representant innen EØS og skal være lett synlig, lettleselig og varig. Dersom det ikke er mulig å påføre CE-merkingen på selve utstyret, skal CE-merkingen påføres utstyrets emballasje, bruksanvisning eller garantibevis.

Det er ikke tillatt å påføre merker på utstyret, dets emballasje, bruksanvisninger eller garantibevis som kan forveksles med CE-merket eller som kan villedes med hensyn til CE-merkingens betydning og grafiske utforming.

Enhver annen merking kan påføres utstyret, emballasjen, bruksanvisningen eller garantibeviset forutsatt at den ikke gjør CE-merkingen mindre synlig og vanskeligere å lese. CE-merket er gjengitt i figur 1 i vedlegg til forskrift 20. juni 2000 nr. 628 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr.

§ 12. Internkontroll

Eier av registreringspliktig nett i henhold til forskrift 16. februar 2004 nr. 401 om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste § 1– 2, skal etablere internkontroll for å overvåke at kravene i denne forskriften er tilfredstilt.

Internkontroll innebærer at den ansvarlige for virksomheten skal

- a) beskrive virksomhetens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeid og hvordan virksomheten er organisert. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt
- b) sikre tilgang til aktuelle lover og forskrifter som gjelder for virksomheten
- c) sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagfeltet og kunnskap om virksomhetens internkontroll
- d) skaffe oversikt over områder i virksomheten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav
- e) utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av denne forskrift og
- f) foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Det skal utarbeides rapport som skal inneholde dokumentasjon på punktene a–f. Rapporten skal sendes Post- og teletilsynet på anmodning.

Internkontrollrutiner med tilhørende dokumentasjon skal til enhver tid være oppdatert og oppbevares så lenge nettet er i drift. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig ved tilsyn, jf. § 14.

§ 13. Meldeplikt

Netteier skal straks melde skade på liv, helse og eiendom forårsaket av overspenninger i elektronisk kommunikasjonsnett til Post- og teletilsynet.

§ 14. Tilsyn

Post- og teletilsynet fører tilsyn med at krav i forskriften eller vedtak fattet med hjemmel i forskriften blir oppfylt.

Som ledd i tilsynet for utstyr kan Post- og teletilsynet eller den som bistår Post- og teletilsynet, gjennomføre kontroll hos produsent, importør, forhandler og bruker.

Den som blir kontrollert plikter å gi tilsynet uhindret adgang til nett, dokumentasjon og lokaler og medvirke til gjennomføring av kontrollen, jf. ekomloven kapittel 10.

Det kan gjennomføres stikkprøver, utføres målinger eller annen kontroll av utstyr og nett og av internkontroll.

Dersom Post- og teletilsynet finner det nødvendig, kan utstyr tas med for nærmere kontroll. Den som produserer, importerer, forhandler eller leier ut utstyr, plikter å skaffe til veie utstyr som Post- og teletilsynet ber om å få utlevert for nærmere kontroll, selv om utstyret ikke er tilgjengelig på lager.

§ 15. *Unntak*

Når særlige grunner foreligger, kan Post- og teletilsynet gjøre unntak fra krav i forskriften.

§ 16. *Sanksjoner*

Ved brudd på plikter etter forskriften kan Post- og teletilsynet gjennomføre sanksjoner etter ekomloven kapittel 10.

§ 17. *Ikrafttreden*

Forskriften trer i kraft straks.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 26. juni 2000 nr. 636 om elsikkerhet i telenett.

29. aug. Nr. 1095 2005

Forskrift om krav til bachelorgrad ved Diakonissehjemmets Høgskole.

Fastsatt i styret for Diakonissehjemmets Høgskole 29. august 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-1 og § 3-3 og forskrift 11. oktober 2002 nr. 1125 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved høyskoler med eksamensrett etter privathøgskoleloven § 9. Kunngjort 4. oktober 2005.

§ 1. *Virkeområde*

Forskriften omhandler krav til bachelorgraden ved Diakonissehjemmets Høgskole.

§ 2. *Definisjoner*

I forskriften gjelder følgende definisjoner:

<i>Rammeplan</i>	En plan for et studium der departementet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet i studiet.
<i>Studieprogram</i>	Studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan, som fører fram til en avsluttende eksamen eller grad.
<i>Studiepoeng</i>	Mål på omfanget av et studium, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.
<i>Emne</i>	Den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag eller studieprogram.
<i>Fag</i>	Samling av emner som er beslektet, og samlet under én felles fagbetegnelse.
<i>Emnegruppe</i>	Kombinasjon av emner fra ett eller flere fag/fagområder som gjennom en fag- eller studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.
<i>Diploma supplement</i>	Vitnemålsvedlegg på engelsk som gir informasjon om kandidatens kvalifikasjon, utdanningens innhold, institusjonen som har gitt utdanningen, utdanningssystemet.
<i>Bachelorprogram</i>	Studieprogram som kvalifiserer for bachelorgrad etter vedtak i høgskolens styre.

§ 3. *Krav til bachelorgradens omfang og innhold*

Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamen i fag, emner, emnegrupper eller studieprogram av til sammen minimum 180 studiepoengs omfang.

Grunnlaget for graden skal omfattes av følgende:

Integrert yrkesrettet utdanning av minimum 180 studiepoengs omfang som i henhold til nasjonal fastsatt rammeplan eller forskrifter gir bachelorgrad.

§ 4. *Fritak for eksamen eller prøve*

Det kan gis fritak for eksamen eller prøve som inngår i grunnlaget for bachelorgraden dersom tilsvarende krav er oppfylt gjennom tidligere avlagt eksamen eller prøve ved Diakonissehjemmets Høgskole eller annen høyere utdanningsinstitusjon.

§ 5. *Overlapping av faginnhold*

Overlapping av faginnhold mellom fag/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 6. *Vitnemål og vitnemålstillegg*

Fullført utdanning som gir bachelorgrad dokumenteres med vitnemål. Vitnemålet skrives på norsk. For å kunne tildele en bachelorgrad med vitnemål fra Diakonissehjemmets Høgskole må eksamen i fag/emnegrupper/studieprogram av et samlet omfang på minimum 60 studiepoeng være avlagt ved høgskolen.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrift § 3 utstedes når bachelorprogrammet er fullført.

Diploma supplement skal følge vitnemål.

§ 7. Utfyllende bestemmelser

Styret ved Diakonissehjemmets Høgskole kan fastsette utfyllende bestemmelser til denne forskriften.

§ 8. Iverksetting

Forskriften er gyldig fra 29. august 2005.

29. sept. Nr. 1097 2005

Forskrift om endring i forskrift om aromaer mv til næringsmidler.

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 29. september 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 og § 16 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54v (forordning (EF) nr. 2065/2003). Kunngjort 4. oktober 2005.

I

I forskrift 21. desember 1993 nr. 1379 om aromaer mv til næringsmidler gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54v (vedtak 1999/217/EF) tilføyes følgende endringsforordning:

forordning (EF) nr. 2065/2003.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Bruk og godkjenning av aromaer til næringsmidler

Aromaer skal kun brukes i eller på næringsmidler hvor Mattilsynet har godkjent slik bruk, jf. vedlegg III.

Kun aromastoffer som står oppført i vedtak 1999/217/EF som endret ved vedtak 2000/489/EF og vedtak 2002/113/EF og som oppfyller kravene som er fastsatt i denne forskrift kan brukes eller omsettes for bruk i næringsmidler.

EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54v (forordning (EF) nr. 2065/2003) om røykaroamer som anvendes eller er bestemt for anvendelse i eller på næringsmidler gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Vedlegg III oppheves, og overskriften til vedlegg IV endres til vedlegg III.

II

Endringene trer i kraft straks.

30. sept. Nr. 1098 2005

Forskrift om endring i forskrift om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger.

Fastsatt av Olje- og energidepartementet 30. september 2005 med hjemmel i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 10–18 første ledd og § 4–8, og forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet § 70. Kunngjort 4. oktober 2005.

I

I forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd «Område B» skal lyde:

Område B

- 42" rørledning for transport av røkgass fra Åsgard B-plattformen til terminalen på Kårstø, inklusive U-loop T-forbindelse, Draugen T-forbindelse og Haltenbanken vest T-forbindelse.

§ 2 «Område C» skal lyde:

Område C

Behandling:

- Fjerning av hydrogensulfid
- Ekstraksjon
- Fraksjonering, lagring og utskipning av NGL-produkter utenom etan
- Stabilisering, lagring og utskipning av kondensat
- Fjerning av karbondioksid
- Utblanding av karbondioksid
- Fraksjonering av etan.

§ 4 del i) skal lyde:

i) *Fast del av kapitalelement (K)*

Område A

For område A er K 5,5 øre/Sm³ og gjelder ved utgangen av området.

Unntak:

- For rett til bruk av utgangen i A som er avtalt for feltene Statfjord, Gullfaks fase 1 og 2, Veslefrikk, Statfjord Nord, Statfjord Øst, Brage, Tordis og Snorre før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 18 øre/Sm³ til og med kalenderår 2010.

Område B

For område B er K 3,5 øre/Sm³ og gjelder ved utgangen av området.

Område C

For ekstraksjon er K 10,0 øre/Sm³.

Unntak:

- For rett til ekstraksjon som er avtalt for Åsgardfeltet før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 0.

For fraksjonering, lagring og utskipning av NGL er K 300 kroner/tonn i innretninger som er omfattet av plan for anlegg og drift vedtatt av interessentskap eller selskap før ikrafttredelse av denne forskrift. Dette gjelder også den kapasitet som oppnås i innretninger som bygges for å imøtekomme behov for behandling av naturgass fra feltene Mikkel og Kristin.

Unntak:

- For rett til fraksjonering, lagring og utskipning som er avtalt for feltene Statfjord, Gullfaks fase 1 og 2, Veslefrikk, Statfjord Nord, Statfjord Øst, Brage, Tordis og Snorre før ikrafttredelsen av denne forskrift, er K 1070 kroner/tonn.
- For rett til fraksjonering, lagring og utskipning som er avtalt for feltene Åsgard, Gullfaks Sør, Draugen, Heidrun og Norne før ikrafttredelsen av denne forskrift, er K 530 kroner/tonn.
- For rett til fraksjonering, lagring og utskipning som er avtalt for feltene Sleipner Øst, Sleipner Vest og Sigyn før ikrafttredelsen av denne forskrift, er K 130 kroner/tonn.

For stabilisering, lagring og utskipning av kondensat for feltene Sleipner Øst, Sleipner Vest og Sigyn, er K 0 innenfor kapasitet som eksisterer før denne forskriftens ikrafttredelse.

For fraksjonering av etan er K 17,8 NOK/tonn innenfor kapasitet som eksisterer før denne forskriftens ikrafttredelse.

For fjerning av karbondioksid er K 211,0 NOK/tonn fjernet karbondioksid.

For utblanding av karbondioksid er K 105,5 NOK/tonn utblandet karbondioksid. Departementet vil innen 1. januar 2006 fastsette allokeringen av inntektene som følger av innbetalinger i form av K for utblanding av karbondioksid i område C.

Område D

I område D gjelder K ved inngangene til området og ved utgangene av området.

Ved inngang er K:

- Ved Kollsnes 3 øre/Sm³ til og med kalenderår 2010 og 1,5 øre/Sm³ fra og med kalenderår 2011.
- Ved Kårstø og Oseberg 2 øre/Sm³.
- Ved øvrige 0.

Ved utgangene er K:

- 12,5 øre/Sm³ til og med kalenderår 2006.
- 8,5 øre/Sm³ fra og med kalenderår 2007 til og med kalenderår 2010.
- 6,0 øre/Sm³ fra og med kalenderår 2011.

Unntak fra K for område D som fastsatt i i) sjuende ledd:

- For rett til bruk av utgangen Emden for naturgass opprinnelig fra petroleumsforekomst(er) i utvinningstillatelse 018, er K 2,2 øre/Sm³.
- For rett til bruk av utgangen Emden som er avtalt for feltet Valhall før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 10 øre/Sm³ til og med kalenderår 2006.
- For rett til bruk av utgangen St. Fergus for naturgass opprinnelig fra petroleumsforekomst(er) i utvinningstillatelse 024, er K 0.
- For rett til bruk av utgangen Heimdal for transport av naturgass for injeksjon i Grane, er K 0.
- For rett til bruk av inngangen Kårstø og utgangen Snurrevarden for transport av naturgass til Snurrevarden, er K 0.

Område E

For ekstraksjon og videresendelse av NGL og tørrgass er K = 4,5 øre/Sm³.

Unntak:

- For rett til ekstraksjon og videresendelse av NGL og tørrgass som er avtalt for rettighetshaverne i Trollfeltet før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 0. Dette gjelder også for den kapasitet som oppnås i innretninger som finansieres av rettighetshaverne i Trollfeltet og bygges for å imøtekomme behandling av naturgass fra feltene Kvitebjørn og Visund samt kapasitet som oppnås i innretninger som bygges for å få en tilsvarende gjennomgående kapasitet i område E.

§ 4 del vi) tredje ledd skal lyde:

I område C og E skal O fastsettes for den enkelte tjeneste i disse områdene. O for fjerning av hydrogensulfid i område C skal betales av brukere som får rett til å levere gass med hydrogensulfidinnhold utover gjeldende spesifisering inn i område A og B. O for fjerning av hydrogensulfid skal betales i forhold til den mengde hydrogensulfid hver enkelt bruker gis rett til å levere utover gjeldende spesifisering.

§ 5 nytt annet ledd skal lyde:

Ved ledig kapasitet i førstehåndsmarkedet for eksisterende anlegg for fjerning av karbondioksid i område C, har brukere av tjenesten utblanding av karbondioksid i område C en rett og en plikt til å endre sine forpliktelser for denne tjenesten til fjerning av karbondioksid.

II

Endringene trer i kraft straks.

30. sept. Nr. 1099 2005**Delvis ikrafttredelse av lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstolloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner).**

Fastsatt ved kgl.res. 30. september 2005 med hjemmel i lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstolloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner) del III. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 4. oktober 2005.

Endringene i lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstolloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner) del I, domstolloven § 55 b annet ledd, § 55 d, § 55 e første ledd, § 55 f første ledd, § 121 c første ledd, § 121 e første ledd og § 236 første ledd settes i kraft med virkning fra 1. januar 2006.

Endringen i lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstolloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner) del II, jordskifteloven § 7 tredje ledd settes i kraft med virkning fra 1. januar 2006.

21. sept. Nr. 1100 2005**Forskrift om endring i forskrift om grader ved Kunsthøgskolen i Bergen.**

Fastsatt av styret ved Kunsthøgskolen i Bergen 21. september 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–3 annet ledd. Kunngjort 7. oktober 2005.

I

I forskrift 25. juni 2003 nr. 1236 om grader ved Kunsthøgskolen i Bergen gjøres følgende endring:

Forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Fastsatt av styret ved Kunsthøgskolen i Bergen 25. juni 2003 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–3 annet ledd.

II

Endringen trer i kraft straks.

26. sept. Nr. 1101 2005**Forskrift om endring i forskrift om fastsetting av kvotefaktor i fisket etter makrell i 2005.**

Fastsatt av Fiskeridirktoratet 26. september 2005 med hjemmel i forskrift 22. desember 2004 nr. 1796 om regulering av fisket etter makrell i 2005 § 11, gitt med hjemmel i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 5. Kunngjort 7. oktober 2005.

I

I forskrift 26. juli 2005 nr. 840 om fastsetting av kvotefaktor i fisket etter makrell i 2005 gjøres følgende endringer:

Ny § 3 skal lyde:

§ 3. Fartøy med makrelltrållatelse

Faktoren for fartøy med makrelltrållatelse fastsettes til 0,27.

Nåværende § 3 blir ny § 4.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. okt. Nr. 1102 2005**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Finansdepartementet 3. oktober 2005 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 10–70. Kunngjort 7. oktober 2005.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 10–63 skal lyde:

§ 10–63. Lavskattland

Finansdepartementets myndighet etter lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 10–70 til å fastsette og ajourføre listene over land som skal anses som lavskattland og land som ikke skal anses som lavskattland, samt gi utfyllende bestemmelser om dette, er delegert til Skattedirektoratet.

§ 10–63–1, § 10–63–2 og § 10–63–3 oppheves.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2006.

4. okt. Nr. 1103 2005**Forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler.**

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 4. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 7, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 21 og § 33, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54b (forordning (EØF) nr. 2092/91 (som endret ved forordning (EØF) nr. 94/92, forordning (EØF) nr. 1535/92, forordning (EØF) nr. 2083/92, forordning (EØF) nr. 2608/93, forordning (EØF) nr. 468/94, forordning (EØF) nr. 2381/94, forordning (EØF) nr. 529/95, forordning (EØF) nr. 1201/95, forordning (EØF) nr. 1202/95, forordning (EØF) nr. 1935/95, forordning (EØF) nr. 522/96, forordning (EØF) nr. 314/97, forordning (EØF) nr. 1488/97, forordning (EØF) nr. 1367/98, forordning (EØF) nr. 1900/98, forordning (EØF) nr. 330/1999, forordning (EØF) nr. 1804/1999, forordning (EØF) nr. 331/2000, forordning (EØF) nr. 548/2000, forordning (EØF) nr. 1073/2000, forordning (EØF) nr. 1437/2000, forordning (EØF) nr. 1566/2000, forordning (EØF) nr. 1616/2000, forordning (EØF) nr. 2020/2000, forordning (EØF) nr. 2426/2000, forordning (EØF) nr. 349/2001, forordning (EØF) nr. 436/2001, forordning (EØF) nr. 2491/2001, forordning (EØF) nr. 2589/2001, forordning (EØF) nr. 473/2002, forordning (EØF) nr. 1162/2002, forordning (EØF) nr. 2382/2002, forordning (EØF) nr. 223/2003, forordning (EØF) nr. 545/2003, forordning (EØF) nr. 599/2003, forordning (EØF) nr. 2144/2003, forordning (EØF) nr. 2277/2003, forordning (EØF) nr. 392/2004, forordning (EØF) nr. 746/2004, forordning (EØF) nr. 1481/2004, forordning (EØF) nr. 2254/2004), nr. 54e (forordning (EØF) nr. 207/93 (som endret ved forordning (EØF) nr. 345/97, forordning (EØF) nr. 2020/2000)), nr. 54zzf (forordning (EØF) nr. 1788/2001 (som endret ved forordning (EØF) nr. 1113/2002, forordning (EØF) nr. 1918/2002)), nr. 54zzg (forordning (EØF) nr. 223/2003) og nr. 54zzq (forordning (EØF) nr. 1452/2003). Kunngjort 7. oktober 2005.

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser**§ 1. Formål**

Formålet med forskriften er å sikre at landbruksprodukter og næringsmidler som markedsføres som økologiske skal overholde produksjonskravene. Videre skal forskriften ivareta miljøvennlig produksjon og sikre redelig omsetning.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for følgende produkter, i den grad de er påført eller skal påføres opplysning om økologisk produksjonsmetode:

- ubearbeidede vegetabiliske landbruksprodukter, og dessuten, i den grad det er innført produksjonsprinsipper og særlige kontrollregler for dem i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I og III, dyr og ubearbeidede animalske produkter,
- bearbeidede vegetabiliske landbruksprodukter og animalske produkter beregnet til konsum som hovedsakelig består av en eller flere ingredienser av vegetabilisk og/eller animalsk opprinnelse og
- fôrvarer som ikke er omfattet av bokstav a).

Selv om det ikke er innført detaljerte produksjonsprinsipper og særlige kontrollregler for visse dyrearter i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I og III, gjelder likevel bestemmelsene om merking i artikkel 5 og kontroll i artikkel 8 og 9 i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, for disse dyreartene og produkter fremstilt av slike arter. I tillegg gjelder eventuelle nasjonale bestemmelser vedrørende disse dyreartene og produkter fremstilt av slike arter, jf. kapittel 2.

I denne forskriften anses et produkt for å være påført opplysning som henviser til den økologiske produksjonsmetode når produktet, produktets ingredienser eller fôrmidler i merkingen, reklamen eller handelsdokumentene inneholder betegnelser som er egnet til å gi kjøperen av produktet inntrykk av at det er fremstilt etter produksjonsreglene i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 6.

§ 3. Registrerings- og kontrollordningen

Virksomheter som:

- a) produserer, tilbereder, lagrer eller importerer fra land utenfor EØS-området, produkter som nevnt i § 2 med tanke på markedsføring av produktene eller
- b) markedsfører produkter som nevnt i § 2

skal underlegges registrering og kontroll i tråd med forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 8, 9 og 10.

Unntatt fra kravet i første ledd er virksomheter som selger produkter omfattet av § 2 direkte til den endelige forbruker eller den endelige bruker, forutsatt at virksomheten ikke produserer, tilbereder, lagrer eller innfører slike produkter fra land utenfor EØS-området. Virksomheter som lagrer produkter omfattet av § 2 i forbindelse med salgsstedet er imidlertid også unntatt fra kravet i første ledd dersom produktene er bestemt til videresalg til den endelige forbruker eller den endelige bruker.

En virksomhet som setter bort aktiviteter som nevnt i første ledd til en tredjemann er fortsatt omfattet av kravene om registrering og kontroll som nevnt i første ledd. Tredjemanns aktiviteter er omfattet av kontrollordningen som fremgår av forordning (EØF) nr. 2092/91, med tilhørende endringsforordninger jf. § 4, artikkel 9.

§ 4. Bestemmelser om økologiske produksjonskrav, merking av slike produkter, godkjenningsordning mv.

EØS-avtalen vedlegg II, kapittel XII nr:

54b: forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjonsmetode for landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler, som endret ved:

- forordning (EØF) nr. 94/92,
- forordning (EØF) nr. 1535/92,
- forordning (EØF) nr. 2083/92,
- forordning (EØF) nr. 2608/93,
- forordning (EF) nr. 468/94,
- forordning (EF) nr. 2381/94,
- forordning (EF) nr. 529/95,
- forordning (EF) nr. 1201/95,
- forordning (EF) nr. 1202/95,
- forordning (EF) nr. 1935/95,
- forordning (EF) nr. 522/96,
- forordning (EF) nr. 314/97,
- forordning (EF) nr. 1488/97,
- forordning (EF) nr. 1367/98,
- forordning (EF) nr. 1900/98,
- forordning (EF) nr. 330/1999,
- forordning (EF) nr. 1804/1999,
- forordning (EF) nr. 331/2000,
- forordning (EF) nr. 548/2000,
- forordning (EF) nr. 1073/2000,
- forordning (EF) nr. 1437/2000,
- forordning (EF) nr. 1566/2000,
- forordning (EF) nr. 1616/2000,
- forordning (EF) nr. 2020/2000,
- forordning (EF) nr. 2426/2000,
- forordning (EF) nr. 349/2001,
- forordning (EF) nr. 436/2001,
- forordning (EF) nr. 2491/2001,
- forordning (EF) nr. 2589/2001,
- forordning (EF) nr. 473/2002,
- forordning (EF) nr. 1162/2002,
- forordning (EF) nr. 2382/2002,
- forordning (EF) nr. 223/2003,

- forordning (EF) nr. 545/2003,
- forordning (EF) nr. 599/2003,
- forordning (EF) nr. 2144/2003,
- forordning (EF) nr. 2277/2003,
- forordning (EF) nr. 392/2004,
- forordning (EF) nr. 746/2004,
- forordning (EF) nr. 1481/2004,
- forordning (EF) nr. 2254/2004,

54e: forordning (EØF) nr. 207/93 om fastsettelse av innholdet i vedlegg VI til rådsforordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjonsmetode for landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler og om fastsettelse av nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsene i artikkel 5 nr. 4 i nevnte forordning, som endret ved:

- forordning (EF) nr. 345/97,
- forordning (EF) nr. 2020/2000,

54zzf: forordning (EF) nr. 1788/2001 om fastsettelse av nærmere regler om kontrollsertifikat for import fra tredjestater til Fellesskapet fastsatt i forordning (EØF) nr. 2092/91, som endret ved:

- forordning (EF) nr. 1113/2002,
- forordning (EF) nr. 1918/2002,

54zzg: forordning (EF) nr. 223/2003 om merkekrav til økologisk produksjonsmetode for fôrvarer, fôrblandinger og fôrmidler og

54zzq: forordning (EF) nr. 1452/2003 om videreføring av unntaksmuligheten i artikkel 6 nr. 3 bokstav a) i forordning (EØF) nr. 2092/91 for visse sorter frø og vegetativt formeringsmateriale og om fastsettelse av saksbehandlingsregler og vilkår for å kunne benytte den skisserte unntaksmuligheten

gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig, med mindre noe annet fremgår av kapittel 2.

Kapittel 2. Nasjonale tilleggsbestemmelser

§ 5. Veksthusproduksjon

Økologisk veksthusproduksjon skal skje i hus eller avdelinger som er helt atskilt fra konvensjonell produksjon. Mattilsynet kan gi tillatelse til at det dyrkes forskjellige sorter økologisk og konvensjonelt i samme hus eller avdeling, dersom det i den konvensjonelle produksjonen ikke brukes kjemiske eller syntetiske plantevernmidler eller tilføres næring med ikke-økologiske midler som kan komme i berøring med den økologiske produksjonen.

Ensidig veksthusproduksjon er bare tillatt når det sørges for resirkulering av organisk materiale innen driftsenheten og forutsatt at det drives med underkulturer, samplanting og vekstskifte der det er mulig.

Produksjonen skal baseres på naturlig lys. Kunstig lys kan kun i perioder av kulturtiden benyttes alene. Kunstig varme er tillatt. CO₂-tilførsel er tillatt, forutsatt at gassen er et biprodukt fra annen produksjon.

Termisk sterilisering av jord i veksthus krever tillatelse fra Mattilsynet.

§ 6. Vekstmedium og næringstilførsel i veksthus, plasthus og benker

Dødt vekstmedium alene, som steinull, vann med næring og liknende, er ikke tillatt i økologisk produksjon.

Ved omlegging til økologisk drift av jordbed som tidligere har vært drevet på konvensjonell basis, er karenstiden 2 år før utsåing eller planting. Ved fullstendig utskifting av konvensjonell jord er det ingen karenstid dersom nyttilført jord og gjødsel er økologisk godkjent.

Ved blanding av nytt vekstmedium til jordbed, kar, potter og benker skal minst 50% av totalnitrogenet være fra økologisk godkjent drift. Øvrige ingredienser og næringsinnhold må være i henhold til forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg II A. Økologisk jord er tillatt brukt, og næringsinnholdet fra jorden kan da inngå som den økologiske andelen.

Ved gjødsling av jordbed og kar hvor vekstmediet ikke byttes ut før såing eller planting, skal 50% av totalnitrogenet i den tilførte gjødselen komme fra økologisk godkjent drift. Den øvrige andelen totalnitrogen må være i henhold til forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg II A.

Ved overgjødsling skal det i utgangspunktet brukes gjødselmidler fra økologisk godkjent drift. Dersom det ikke er tilgang på slike gjødselmidler, eller sammensetning eller kvalitet ikke er tilfredsstillende, kan det brukes gjødselmidler i henhold til forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg II A.

Den øvre grensen for tilførsel av husdyrgjødsel på 17 kg totalnitrogen per daa per år gjelder ikke for veksthusproduksjon der denne skjer i potter og kar.

Hvis småplanter kjøpes inn til videre kultivering i egen drift, skal også disse være produsert i henhold til de nasjonale reglene for vekstmedium og næringstilførsel i denne paragrafen.

§ 7. Bruk av kobberpreparater som plantevernmidler

Bruk av kobberpreparater som plantevernmidler er ikke tillatt i økologisk produksjon.

§ 8. Kaninhold

For kaniner gjelder 10 ukers karenstid.

Kaniner skal ha daglig adgang til uteareal når vær og føreforhold tillater det. Kaniner kan holdes ute i innhegning eller i flyttbare beitebur. Kaniner skal ha mulighet for å søke skjul. Uteareal til kaniner skal hovedsakelig bestå av jord med gress og vegetasjon, og skal ha tilgang på vann. Annethvert år skal utearealet ha en hvileperiode på minst ett år.

Kaniner skal holdes i binger. Slaktedyr og angorakaniner skal holdes i fellesbinger, mens avlsdyr kan holdes i enkeltbinger. Binger skal ha tett gulv på minst halvparten av arealet for å muliggjøre bruk av strø. Resten av gulvet kan være netting eller spalter. Avlsbinger skal ha redekasser.

Det kan være høyst 25 dyr i hver bing. Minste tilgjengelige areal per dyr skal være:

Angorakaniner:	0,2 m ²
Slaktedyr:	0,3 m ²
Avlsdyr:	0,7 m ²

En kaninhunn skal ikke ha mer enn 4 kull per år. Kaninunger skal ikke tas fra moren før tidligst ved 5 ukers alder.

Fôrrasjon til kanin skal inneholde melk fra kanin i minst 5 uker fra fødsel. Kaniner skal ha minst 60% grovfôr regnet i energiinnhold og på årsbasis.

§ 9. Slaktegris – oppfôring innendørs siste levetid

Muligheten for oppfôring innendørs siste levetid i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I B, punkt 8.3.4, gjelder kun for slaktegris.

§ 10. Gulv i hus til sau

Kravene om at deler av innearealet for pattedyr skal være tett, det vil si ikke fullspaltegulv eller strekkmetall, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I B punkt 8.3.5 og punkt 8.3.6, gjelder ikke for sau.

Små lam skal ha tilgang til tett liggeunderlag med tilfredsstillende varmetekniske egenskaper, jf. forskrift 18. februar 2005 nr. 160 om velferd for småfe.

§ 11. Fjørfe – utearealets hvileperiode

Utearealet for fjørfe skal ha en hvileperiode på minst tre måneder etter hvert innsett, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I B, punkt 8.4.6.

§ 12. Fôring med tilbakeholdt melk

Melk som holdes tilbake som følge av behandling med antibiotika eller kjemoterapeutika kan ikke brukes som fôr til økologiske dyr før etter femte dag etter siste behandling. Fôring med tilbakeholdt melk etter denne tid, regnes som økologisk fôrandel.

Fra 1 måned før slakting må all fôring med tilbakeholdt melk til økologisk besetning opphøre.

§ 13. Fôring med melk til kalver

Kalver skal kunne die i minst 3 dager etter fødselen. Ved kortere dieperiode enn 1 måned skal kalver kunne drikke av smokk frem til de er 1 måned gamle.

§ 14. Utmarksbeite

Områder i nasjonalparker, naturreservater, samt beiteområder i fjellbjørkeskog og over tregrensen, er tillatt brukt som utmarksbeite for økologiske dyr forutsatt at ingen innsatsmidler som ikke er nevnt i forordning (EØF) nr. 2092/91, vedlegg II, del A og B blir benyttet. Jf. forordning (EØF) nr. 2092/91 med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I, del B, punkt 4.6.

§ 15. Bier – trekkområde

I tillegg til bestemmelsene i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I C, skal konvensjonell dyrking av raps eller rybs i trekkområdet ikke utgjøre mer enn 5% av jordbruksarealet innenfor en radius på 3 km fra biegården.

§ 16. Bruk av tilsetningsstoffer og prosesshjelpemidler i animalske økologiske produkter

Kun tilsetningsstoffer og prosesshjelpemidler tillatt brukt i vegetabiliske økologiske produkter, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91 med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg VI, er tillatt brukt som tilsetningsstoffer og prosesshjelpemidler i animalske økologiske produkter.

Kapittel 3. Administrative bestemmelser

§ 17. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og fatter vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften.

Mattilsynet kan delegerer utøvende registrerings- og tilsynsarbeid til andre instanser i samsvar med forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 9 punkt 5. Mattilsynet fører tilsyn med slike instanser, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 9 punkt 6.

Mattilsynet kan delegere tilsynsmyndighet til andre instanser i samsvar med forordning (EF) nr. 1788/2001, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 2 punkt 5.

§ 18. Meldingsplikt

Varepartier av økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler fra land utenfor EØS-området skal meldes innen 24 timer før ankomst.

§ 19. Gebyr

Det skal betales gebyr for tilsyn og kontroll. Følgende kontrollgebyr betales årlig for deltagelse i kontrollordningen:

a) Primærproduksjon:

Grunngebyr:

Kr 1100,-

Variable gebyrer:

Kr 450,- for bruk med husdyr karens/økologisk og/eller konvensjonelle produksjoner

Kr 5,- per dekar karensareal/økologisk areal

Annet:

Kr 500,- ved utmelding av kontrollordningen etter inspeksjonsbesøket. Beløpet betales i tillegg til grunngebyr, men variable gebyr beregnes ikke.

b) Tilberedning (pakking, foredling m.m.) – import – lagring og markedsføring:

Grunngebyr:

Kr 4000,- for virksomheter som tilbereder (pakker, foredler m.m.) og/eller importerer økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler. Pakking omfatter all endring av merking inkludert bryting av emballasje for omsetning i løs vekt.

Kr 1000,- for virksomheter som lagrer og/eller markedsfører økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler, forutsatt at virksomheten ikke er unntatt fra kravet om deltakelse i registrerings- og kontrollordningen, jf. § 3 annet ledd.

Kr 500,- for gårdsforedling på godkjent gårdsbruk.

Ved tilknytning etter 1. september betales halvt grunngebyr.

Virksomheter som ønsker inspeksjon på kort varsel med ferdigstilling av saksbehandlingen innen 12 uker kan få dette utført mot et tilleggsgebyr på kr 3000,-. Tilleggsgebyret kommer i tillegg til ordinært grunngebyr.

For gebyr som ikke betales i rett tid betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. Det kan også pålegges purregebyr.

Gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 20. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 21. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 28.

§ 22. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 28. oktober 2005. Samtidig oppheves forskrift 5. mai 1998 nr. 402 om produksjon og merking av økologiske landbruksvarer og kapittel 3 og 4 i Regler for økologisk landbruksproduksjon (Regelhefte utgitt av Debio gjeldende fra januar 2003).

5. okt. Nr. 1104 2005

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2005.

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 5. oktober 2005 med hjemmel i forskrift 16. desember 2004 nr. 1659 om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2005 § 9. Kunngjort 7. oktober 2005.

I

I forskrift 16. desember 2004 nr. 1659 om regulering av fisket etter sei i Nordsjøen og Skagerrak i 2005 gjøres følgende endringer:

§ 7 nr. 1 første og annet ledd skal lyde:

1. Fartøy med torskestråltillatelse og som er registrert som fabrikktrålere kan maksimalt fiske og lande inntil 5.725 tonn rund vekt.

Fartøy med torsketråltillatelse som er registrert som ferskfisk- og rundfrystrålere eller småtrålere kan maksimalt fiske og lande inntil 4.375 tonn rund vekt.

§ 7 nr. 3 første ledd skal lyde:

3. *Fartøy med seitråltillatelse kan maksimalt fiske og lande inntil 3.500 tonn rund vekt.*

II

Endringene trer i kraft straks.

5. okt. Nr. 1105 2005

Forskrift om endring i forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler.

Fastsatt av Det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 5. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 og § 16, samt delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zn (forordning (EF) nr. 684/2004 og forordning (EF) nr. 78/2005), nr. 54zj (direktiv 2005/4/EF) og nr. 54zzs (direktiv 2005/10/EF). Kunngjort 7. oktober 2005.

I

I forskrift 27. september 2002 nr. 1028 om visse forurensende stoffer i næringsmidler gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zn (forordning (EF) nr. 466/2001) tilføyes følgende endringsforordninger:
(forordning (EF) nr. 684/2004 og forordning (EF) nr. 78/2005)

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zj (direktiv 2001/22/EF) tilføyes følgende endringsdirektiv:
(direktiv 2005/4/EF)

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen tilføyes følgende:
vedlegg II kap. XII nr. 54zzs (direktiv 2005/10/EF).

§ 3 og § 3a skal lyde:

§ 3. *Definisjoner og maksimumsgrenser for forurensende stoffer i næringsmidler*

EØS-avtalens vedlegg II kap. XII nr. 54zn (forordning (EF) nr. 466/2001) om fastsettelse av grenseverdier for visse forurensende stoffer, deriblant tungmetallene bly, kadmium og kvikksølv, og 3-MCPD i næringsmidler, med følgende endringsforordninger:

- forordning (EF) nr. 2375/2001
- forordning (EF) nr. 257/2002
- forordning (EF) nr. 221/2002
- forordning (EF) nr. 563/2002
- forordning (EF) nr. 472/2002
- forordning (EF) nr. 2174/2003
- forordning (EF) nr. 1425/2003
- forordning (EF) nr. 455/2004
- forordning(EF) nr. 242/2004
- forordning (EF) nr. 655/2004
- forordning (EF) nr. 683/2004
- forordning (EF) nr. 684/2004
- forordning (EF) nr. 78/2005

gjelder som forskrift, med de EØS-tilpasninger som fremgår av protokoll 1 og EØS-avtalen for øvrig.

§ 3a. *Prøveuttak og analyser*

Prøveuttak og analyser for offentlig kontroll skal skje i henhold til:

1. direktiv 98/53/EF endret ved direktiv 2002/27/EF, endret ved direktiv 2004/43/EF for innhold av aflatoksiner,
2. direktiv 2001/22/EF, endret ved direktiv 2005/4/EF for innhold av bly, kadmium, kvikksølv og 3-MCPD,
3. direktiv 2002/26/EF, endret ved direktiv 2004/43/EF for innhold av Ochratoxin A,
4. direktiv 2002/63/EF for innhold av nitrat,
5. direktiv 2002/69/EF for innhold av dioksiner og dioksinliknende PCB,
6. direktiv 2003/78/EF for innhold av patulin,
7. direktiv 98/53/EF endret ved direktiv 2003/121/EF for vurdering av nivåene av mykotoksiner i næringsmidler,
8. direktiv 2005/10/EF for innhold av benzo(a)pyren.

II

Endringene trer i kraft straks.

5. okt. Nr. 1106 2005**Forskrift om endring i forskrift om legemiddelklassifisering (legemiddellisten, unntakslisten og urtelisten).**

Fastsatt av Statens legemiddelverk 5. oktober 2005 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. § 2. Kunngjort 7. oktober 2005.

I

I forskrift 27. desember 1999 nr. 1565 om legemiddelklassifisering (legemiddellisten, unntakslisten og urtelisten) gjøres følgende endringer:

§ 4 liste A nytt punkt skal lyde:

<i>Klassifisering</i>	<i>Latinsk navn o.l.</i>	<i>Norsk navn o.l.</i>
H	Cyclocaraya paliurus	Blue Coin Willow, Iljinskaya

§ 4 liste B nytt punkt skal lyde:

<i>Klassifisering</i>	<i>Norsk navn o.l.</i>	<i>Latinsk navn o.l.</i>
H	Blue Coin Willow, Iljinskaya	Cyclocaraya paliurus

II

Endringene trer i kraft straks.

7. okt. Nr. 1107 2005**Delegering av myndighet til Utdannings- og forskningsdepartementet etter lov om universiteter og høyskoler § 4–9 åttende ledd.**

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–9 åttende ledd. Fremmet av Utdannings- og forskningsdepartementet. Kunngjort 7. oktober 2005.

Kongens myndighet etter lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–9 åttende ledd delegeres til Utdannings- og forskningsdepartementet.

7. okt. Nr. 1108 2005**Forskrift om opphevelse av forskrift om politiattest ved opptak til høgre utdanning.**

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–9 åttende ledd. Fremmet av Utdannings- og forskningsdepartementet. Kunngjort 7. oktober 2005.

Forskrift 23. mars 2001 nr. 282 om politiattest ved opptak til høgre utdanning oppheves.

7. okt. Nr. 1109 2005**Forskrift om hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4–10.**

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–10 første ledd. Fremmet av Utdannings- og forskningsdepartementet. Kunngjort 7. oktober 2005.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder fastsettelse av hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–10.

§ 2. Utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering

I følgende lærerutdanninger skal det foregå skikkethetsvurdering gjennom hele studiet, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4–10 første ledd:

- førskolelærerutdanning,
- allmennlærerutdanning,
- faglærerutdanning,
- yrkesfaglærerutdanning,
- praktisk-pedagogisk utdanning.

§ 3. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

7. okt. Nr. 1110 2005**Vedtak om opphevelse av kongelig resolusjon om skikkethetsvurdering for enkelte utdanninger.**

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005. Fremmet av Utdannings- og forskningsdepartementet. Kunngjort 7. oktober 2005.

Kongelig resolusjon av 28. juni 2002¹ om skikkethetsvurdering for enkelte utdanninger – lov om universiteter og høyskoler § 42b oppheves.

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

7. okt. Nr. 1111 2005**Vedtak om opphevelse av vedtak om hjemmel for at private høyskoler skal omfattes av § 42b i lov om universiteter og høyskoler (skikkethetsvurdering).**

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005. Fremmet av Utdannings- og forskningsdepartementet. Kunngjort 7. oktober 2005.

Kongelig resolusjon av 5. september 2003 nr. 1120 om hjemmel for at private høyskoler skal omfattes av § 42b i lov om universiteter og høyskoler (skikkethetsvurdering) oppheves.

30. sept. Nr. 1112 2005**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2005.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 30. september 2005 med hjemmel i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5 og forskrift 21. desember 2004 nr. 1822 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2005 § 30. Kunngjort 11. oktober 2005.

I

I forskrift 21. desember 2004 nr. 1822 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2005 gjøres følgende endringer:

§ 18 annet ledd skal lyde:

I samlekvoten inngår følgende kvanta torsk, hyse og sei (tonn):

<i>Hjemmelslengde</i>	<i>Kvote av torsk</i>	<i>Kvote av hyse</i>	<i>Kvote av sei</i>	<i>Samlekvote</i>
0,00 – 6,99	42,0	10,0	42,0	53,3
7,00 – 7,99	50,1	11,9	50,0	63,6
8,00 – 8,99	59,0	14,1	59,0	74,9
9,00 – 9,99	72,9	17,3	73,0	92,5
10,00 – 10,99	35,1	19,3	80,0	56,8
11,00 – 11,99	43	23,6	98,0	69,5
12,00 – 12,99	50,9	28,0	116,0	82,3
13,00 – 13,99	61,8	33,9	141,0	99,9
14,00 – 14,99	70,3	38,6	160,0	113,6

§ 19 nye andre og tredje ledd skal lyde:

Fartøy med hjemmelslengde mellom 15 og 21 meter kan fra 30. september maksimalt fiske og lande følgende kvanta torsk (tonn):

<i>Hjemmelslengde</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Torsk</i>
		<i>Tilleggskvote</i>
15,00 – 15,99	5,41	10
16,00 – 16,99	6,03	11,1
17,00 – 17,99	6,65	12,3
18,00 – 18,99	7,34	13,5
19,00 – 19,99	7,96	14,7
20,00 – 20,99	8,51	15,7

Fisket på tilleggskvoten vil bli stoppet når gruppekvoten er beregnet oppfisket. Ved eventuell stopp i fisket kan fartøyene likevel fiske innenfor den garanterte kvoten som fremgår av første ledd.

§ 19 nåværende andre til femte ledd blir nye fjerde til syvende ledd.

§ 22 annet ledd skal lyde:

I samlekvoten inngår følgende kvanta torsk, hyse og sei (tonn):

<i>Lengdegrupper</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Maksimal- kvote torsk</i>	<i>Maksimal- kvote hyse</i>	<i>Maksimal- kvote sei</i>	<i>Samlekvote</i>
0,00 – 7,99	1,0	24,0	3,0	13,0	27,5
8,00 – 9,99	1,4	33,6	4,2	18,2	38,4
10,00 – 14,99	1,6	38,4	4,8	20,8	43,9
15,00 – 27,99	1,9	45,6	5,7	24,7	52,2

II

Endringene trer i kraft straks.

30. sept. Nr. 1113 2005

Forskrift om at passlovens § 6 annet ledd og § 6a også skal omfatte diplomatpass, spesialpass og tjenestepass mv.

Fastsatt ved kgl.res. 30. september 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passloven) § 1 tredje ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 11. oktober 2005.

§ 1. Lov om pass § 6 annet ledd (innhenting og lagring av biometrisk personinformasjon i passet) og § 6a (innsyn i og sletting av biometrisk personinformasjon innhentet for personalisering av passet og etterfølgende identitetskontroll) skal også omfatte diplomatpass, spesialpass og tjenestepass utstedt etter regler gitt i medhold av lov 3. mai 2002 nr. 13 om utenrikstjenesten, samt utlendingspass i medhold av lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her, jf. § 19.

§ 2. Forskriften trer i kraft straks.

5. okt. Nr. 1114 2005

Instruks for fylkesmann og kommune ved utstedelse av autorisasjon for håndtering og bruk av plantevernmidler.

Fastsatt av Det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 5. oktober 2005 med hjemmel i forskrift 26. juli 2004 nr. 1138 om plantevernmidler § 17 tredje ledd. Kunngjort 11. oktober 2005.

1. Virkeområde

Denne instruks gjelder for fylkesmann og kommune ved utstedelse av autorisasjon for kjøp og bruk av plantevernmidler, jf. forskrift 26. juli 2004 nr. 1138 om plantevernmidler § 17.

2. Autorisasjonsmyndighet

Fylkesmannen eller kommunen har myndighet til å utstede autorisasjon, jf. forskrift 26. juli 2004 nr. 1138 om plantevernmidler § 17 tredje ledd.

3. Personer som kan autoriseres

Autorisasjon kan kun gis til personer som:

- har fylt 18 år og som har gjennomgått obligatorisk kurs og bestått eksamen/oppgave.
- har dokumentert yrkesmessig behov for kjøp og bruk av plantevernmidler (se vedlegg 1).

4. Hobbydyrkere

Hobbydyrker kan ikke få autorisasjon. Det kan gjøres unntak for hobbydyrker som har konkrete planer om å utvikle produksjonen til en tilleggsnæring, men som per i dag ikke fyller kravene.

5. Manglende oppfyllelse av vilkår

Personer som har fullført kurs og bestått eksamen/oppgave, men som ikke oppfyller vilkårene for å få autorisasjon (se instruksens pkt. 3) skal få et kursbevis som bekrefter at de har gjennomført kurset.

6. Tidsbegrensing

Autorisasjon gis for en periode på 10 år fra dato for avlagt eksamen/oppgave.

7. Ansvarlig for kursvirksomhet

Fylkesmannen er ansvarlig for at det blir gitt et kurstilbud og at det blir arrangert praksisdag, samt har tilsyns- og koordineringsansvaret for dette.

Fylkesmannen er ansvarlig for at alle kurs avsluttes med tilbud om eksamen/oppgave. Retting av eksamen og oppgave kan kun foretas av fylkesmannen eller kommunen.

Fylkesmannen skal godkjenne alle lærere i henhold til «Retningslinjer for godkjenning av lærere i autorisasjonskurs» (vedlegg 2).

8. *Melding om eksamensresultat*

Kandidaten skal underrettes skriftlig om resultatet av eksamen/oppgaven.

9. *Registrering i database*

Fylkesmannen eller kommunen skal påse at alle som har bestått eksamen/oppgave, registreres i Mattilsynets autorisasjonsdatabase over «Innehavere av autorisasjon for håndtering og bruk av plantevernmidler».

10. *Utsendelse av autorisasjonsbevis*

Fylkesmannen eller kommunen skal registrere gyldig bevis i autorisasjonsdatabasen etter nærmere retningslinjer fra Mattilsynet.

Mattilsynet ved Nasjonalt senter for planter og vegetabilsk mat, sender ut autorisasjonsbeviset til hver enkelt kandidat.

11. *Tilbaketrekking av autorisasjon*

Mattilsynet kan trekke tilbake en autorisasjon dersom innehaveren ikke lenger fyller vilkårene for å inneha denne.

12. *Gebyr*

Fylkesmannen og kommunen bemyndiges til å kreve inntil kr 100,- for å dekke kostnader i forbindelse med avvikling av eksamen/oppgave og autorisasjonsbeviset.

Mattilsynet fakturerer fylkesmannen to ganger årlig med forfall 31. januar og 31. august, for kostnader til autorisasjonsbeviset (kr 30,- per stykk).

13. *Klage*

Avgjørelse i henhold til den delegerte myndighet etter forskrift 26. juli 2004 nr. 1138 om plantevernmidler § 17 tredje ledd, er et enkeltvedtak som kan påklages i samsvar med forvaltningslovens bestemmelse om dette, jf. lovens kap. VI.

Klageinstans er Mattilsynet ved Regionkontoret for Oslo, Akershus og Østfold.

14. *Fravik av instruks*

Mattilsynet kan i særskilte tilfeller fravike bestemmelsene i denne instruksen.

15. *Ikrafttredelse*

Denne instruks trer i kraft straks. Samtidig oppheves instruks 17. desember 2004.¹

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

Vedlegg 1

Liste over personer/yrker som er berettiget autorisasjon dersom de i sitt yrke utfører arbeid med plantevernmidler:

Listen er ikke fullstendig/uttømmende.

- Eiere og ansatte på jordbruks- og skogbruksforetak og i planteskoler og gartnerier
- Anleggsgartnere og ansatte i anleggsgartnervirksomheter
- Barn/ektefelle/samboer/kårfolk som er involvert i gårdsdrifta
- Personer som håndterer beisemidler for korn, såfrø mv.
- Forhandlere og ekspeditører som selger plantevernmidler
- Ansatte og studenter ved forskningsinstitusjoner og laboratorier som benytter plantevernmidler
- Ansatte i forsøksringer
- Undervisningspersonell ved fagskoler som underviser i plantevern
- Vaktmestere med ansvar for grønntanlegg/fellesarealer
- Greenkeepere på golfanlegg.

Vedlegg 2

Retningslinjer for godkjenning av lærere i autorisasjonskurs

1. Fylkesmannens Landbruksavdeling (FMLA) skal vurdere og godkjenne alle lærere/instruktører som skal undervise på kursene. Det skal føres lister over godkjente lærere.
2. I teoridelen er det et generelt krav at foreleseren har kompetanse på universitets- eller høgskolenivå innen temaet de skal undervise i. Med dette menes formell utdanningskompetanse eller kompetanse opparbeidet ved yrkespraksis. FMLA vurderer om kompetansen er tilstrekkelig i hvert enkelt tilfelle.

3. Undervisning i den sprøytetekniske delen bør fortrinnsvis gjøres av godkjente funksjonstestere. Det anbefales sterkt at undervisning om plantevernmidler og helse gis av godkjent helsepersonell eller personell fra Arbeidstilsynet eller Landbrukets HMS-tjeneste. Ringledere, lærere på fagskoler, skoginstruktører, konsulenter fra landbruks- og miljøforvaltning i kommunen og hos fylkesmannen o.l. anbefales som lærere innenfor fagområdene integrert plantevern, godkjenning og bruk av plantevernmidler og miljø.
4. De som skal undervise bør ikke være importører eller forhandlere av plantevernmidler.
5. Alle som skal undervise bør oppfordres til å følge det internettbaserte kurset «Autorisasjonskanalen», som drives av Rogaland kurs- og kompetansesenter avd. Øksnevad.
6. Ved spørsmål vedrørende godkjenning av lærere, kan Mattilsynet kontaktes.

7. okt. Nr. 1115 2005

Ikrafttredelse av lov 10. juni 2005 nr. 45 om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover.

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 45 om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover del IV. Fremmet av Finansdepartementet. Kungjort 11. oktober 2005.

1. Lov 10. juni 2005 nr. 45 om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover del I og III trer i kraft straks.
2. Lov 10. juni 2005 nr. 45 om endringer i lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) og i andre lover del II trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2005.

7. okt. Nr. 1116 2005

Vedtak om Finansdepartementets råd for investeringsstrategi og forholdet til offentlighetsloven.

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen (offentlighetsloven) § 9 fjerde ledd. Fremmet av Finansdepartementet. Kungjort 11. oktober 2005.

Finansdepartementet skal være rett organ til å vurdere om det skal gis innsyn etter offentlighetsloven i saker som behandles av Finansdepartementets råd for investeringsstrategi.

7. okt. Nr. 1117 2005

Vedtak om etablering av koordineringsorgan for forvaltningens bruk av sikkerhetstjenester og -produkter ved elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen.

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften) § 27. Fremmet av Moderniseringsdepartementet. Kungjort 11. oktober 2005.

Moderniseringsdepartementet utpekes som organ med koordineringsansvar for forvaltningens bruk av sikkerhetstjenester og -produkter ved elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen iht. forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften), § 27 (1), (2) og (3).

7. okt. Nr. 1118 2005

Forskrift om endring i forskrift om regionale verneombud for bygge- og anleggsvirksomhet.

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2 nr. 7 og § 28 annet ledd. Fremmet av Arbeids- og sosialdepartementet. Kungjort 11. oktober 2005.

I

I forskrift 19. september 1997 nr. 1018 om regionale verneombud for bygge- og anleggsvirksomhet gjøres følgende endring:

§ 15 siste ledd skal lyde:

Fondsstyret kan fatte vedtak om at det kan iverksettes utredninger, analyser og prosjekter som de regionale verneombudene kan gjøre seg nytte av i sitt arbeid.

II

Endringen trer i kraft straks.

7. okt. Nr. 1119 2005**Forskrift om endring i forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften).**

Fastsatt ved kgl.res. 7. oktober 2005 med hjemmel i lov 4. februar 1977 nr. 4 arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2 nr. 7 og nr. 8 og § 15a. Fremmet av Arbeids- og sosialdepartementet. Kunngjort 11. oktober 2005.

I

I forskrift 21. april 1995 nr. 377 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften) gjøres følgende endringer:

Ny § 10 skal lyde:

§ 10. Identitetskort (ID-kort)

Alle som utfører arbeid på en bygge- og anleggsplass hvor det skal sendes forhåndsmelding i henhold til § 9 og hvor det sysselsettes mer enn fem arbeidstakere, skal ha ID-kort.

ID-kortet skal inneholde følgende opplysninger:

- a) navn på kortinnehaveren,
- b) fotografi av kortinnehaveren,
- c) navn på arbeidsgiveren eller enkeltforetaket eller for innleide arbeidstakere navnet på innleievirksomheten,
- d) organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter,
- e) navn på utsteder av ID-kortet,
- f) gyldighetsperiode.

ID-kortet skal bæres synlig på bygge- og anleggsplassen og på oppfordring vises til koordinator, verneombud og Arbeidstilsynet.

ID-kortet skal være i hendig format og vanskelig å forfalske.

Nåværende § 10 til § 12 blir nye § 11 til § 13.

Ny § 14 skal lyde:

§ 14. Oversiktslister

Koordinatoren skal føre en oversiktsliste over alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplassen. Oversiktslisten skal føres og kontrolleres daglig og inneholde følgende opplysninger:

- a) navn og adresse på bygge- og anleggsplassen,
- b) navn på byggheren,
- c) navn på arbeidsgivere eller enkeltmannsforetak eller for innleide arbeidstakere navnet på innleievirksomheten,
- d) organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter,
- e) navn og fødselsdato på alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplassen.

Listene skal være tilgjengelige og skal på oppfordring vises til arbeidsgiver, verneombud og Arbeidstilsynet.

Listene skal lagres i minst seks måneder etter føringsdato.

Nåværende § 13 og § 14 blir nye § 15 og § 16.

§ 16 ny bokstav c skal lyde:

- c) sørge for at alle i virksomheten, herunder innleide arbeidstakere, som utfører arbeid på bygge- og anleggsplass som nevnt i § 10, har ID-kort i samsvar med § 10. Arbeidsgiverne skal sørge for at ID-kortet innleveres ved opphør av arbeidsforholdet.

Nåværende § 15 blir ny § 17.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2006.

10. okt. Nr. 1120 2005**Forskrift om endring i forskrift om tildeling, endring og bortfall av konsesjoner og lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) og forskrift om godkjenning av etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og registrering av pryddammer.**

Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 10. oktober 2005 med hjemmel i lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 13 og i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 3, § 7 og § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 16. januar 2004 nr. 93. Kunngjort 11. oktober 2005.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1798 om tildeling, endring og bortfall av konsesjoner og lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 35 skal lyde:

§ 35. Omgjøring av lokalitetens avgrensning

Klarering av lokalitet gitt før 1. januar 2005 avgrenset i volum, er etter dette tidspunkt avgrenset i maksimalt tillatt biomasse. 1 m³ tillatt volum utgjør etter dette 65 kg maksimalt tillatt biomasse.

For lokaliteter til akvakultur av matfisk i sjøvann i Troms og Finnmark klarert før 1. januar 2005 for inntil 36.000 m³, utgjør 1 m³ etter dette 75 kg maksimalt tillatt biomasse. For klarert volum ut over 36.000 m³, utgjør 1 m³ likevel kun 65 kg maksimalt tillatt biomasse.

II

I forskrift 16. januar 2004 nr. 279 om godkjenning av etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og registrering av pryddammer gjøres følgende endring:

§ 8 skal lyde:

§ 8. Omgjøring av produksjonsomfang fra volum til maksimalt tillatt biomasse

Godkjenninger til etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg gitt før 1. januar 2005, avgrenset i volum, omgjøres til godkjenninger med avgrensning i maksimalt tillatt biomasse. Hver 1 m³ godkjent volum omgjøres til 65 kg maksimalt tillatt biomasse.

For lokaliteter til akvakultur av matfisk i sjøvann i Troms og Finnmark klarert før 1. januar 2005 for inntil 36.000 m³, utgjør 1 m³ etter dette 75 kg maksimalt tillatt biomasse. For klarert volum ut over 36.000 m³, utgjør 1 m³ likevel kun 65 kg maksimalt tillatt biomasse.

III

Endringene trer i kraft straks.

20. sept. Nr. 1188 2005**Forskrift om endring i forskrift om pass (passforskriften).**

Fatsatt av Justis- og politidepartementet 20. september 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passloven) § 3 annet ledd, § 6 første og annet ledd og § 9. Kunngjort 14. oktober 2005.

I

I forskrift 9. desember 1999 nr. 1263 om pass (passforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1 siste ledd skal lyde:

I situasjoner der det er vanskelig for ansatt i barneverntjenesten å møte sammen med barnet, kan fosterforeldre bemyndiges til å møte sammen med barnet hos passmyndigheten. Det må i slike tilfeller legges frem dokumentasjon på oppnevning som fosterforeldre, samt bemyndigelse fra barneverntjenesten.

§ 3 fjerde ledd nytt siste punktum skal lyde:

Det er tilstrekkelig at en av foreldrene med foreldreansvar undertegner søknaden, dersom det fremlegges fullmakt fra den andre.

§ 3 sjettede ledd nytt siste punktum skal lyde:

I tilfelle som nevnt i § 1 sjettede ledd, kan fosterforeldre undertegne søknaden.

§ 4 tredje ledd bokstav b oppheves.

§ 4 tredje ledd bokstav c–h blir bokstav b–g.

§ 4 tredje ledd bokstav g skal lyde:

g) Brillor med mørkt glass kan ikke benyttes.

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Ansiktet til passøkeren må være avbildet rett forfra.

§ 5 oppheves.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Om søkeren av særlige grunner har behov for det tidligere passet under den periode det tar å ferdigstille nytt pass, behøver tidligere pass ikke innleveres før nytt pass utleveres. Dersom det er innstempelt visum eller

oppholdstillatelse i det tidligere passet, makuleres kun de deler av passet som ikke inneholder visum eller oppholdstillatelse.

§ 8 første ledd skal lyde:

Når det søkes om pass til barn under 18 år, må det legges frem legitimasjon, jf. § 7. Det vises for øvrig til § 1 fjerde, femte og sjette ledd. Opplysninger om hvem som har foreldreansvar skal bekreftes ved oppslag i folkeregisteret.

§ 8 annet og tredje ledd oppheves.

§ 13 fjerde ledd skal lyde:

Ved utstedelse av pass til person som har fått norsk statsborgerskap på betingelse av at vedkommende etter en viss tid blir løst fra sitt tidligere statsborgerskap, kan passets gyldighetstid begrenses ned til ett år.

§ 13 sjette ledd skal lyde:

Nødpass bør gis gyldighetstid for den perioden som er nødvendig for å gjennomføre reisen, dog ikke utover ett år.

II

Endringene trer i kraft straks.

6. okt. Nr. 1189 2005

Forskrift om endring i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften).

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 6. oktober 2005 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 8 og delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XIII nr. 15q (direktiv 2001/83/EF). Kunngjort 14. oktober 2005.

I

I forskrift 22. desember 1999 nr. 1559 om legemidler (legemiddelforskriften) gjøres følgende endring:

§ 4–8 skal lyde:

Toksikologisk, farmakologisk og klinisk dokumentasjon, jf. § 4–5 første ledd bokstavene c og d, kreves ikke hvis søkeren kan dokumentere enten:

- a) at legemidlet i det alt vesentlige tilsvarende et legemiddel med norsk markedsføringstillatelse og innehaveren av markedsføringstillatelsen for legemidlet det refereres til har samtykket i at den farmakologiske, toksikologiske og kliniske dokumentasjon for legemidlet brukes ved behandlingen av den aktuelle søknaden eller
- b) at det ved detaljert henvisning til offentliggjort faglitteratur, fremlagt i samsvar med kravene i § 4–4 til § 4–6, kan dokumenteres at legemidlets innholdsstoffer har en veletablert medisinsk bruk, har anerkjent virkning og er tilstrekkelig sikre eller
- c) at legemidlet i det alt vesentlige tilsvarende et legemiddel som har hatt markedsføringstillatelse i EØS-området i samsvar med gjeldende rett i minst seks år og har markedsføringstillatelse i Norge. Dette tidsrommet utvides til ti år for legemiddel godkjent etter § 7–2. Er søknad om markedsføringstillatelse første gang innsendt innen EØS-området etter 30. oktober 2005, skal perioden på seks år i første punktum forlenges til ti år.

Første ledd begrenser ikke plikten til å fremlegge resultater av relevante farmakologiske, toksikologiske og/eller kliniske undersøkelser av legemidlet når det skal ha en annen terapeutisk bruk eller skal tilføres på andre måter eller i andre doser.

For nye legemidler med kjente innholdsstoffer som hittil ikke har vært kombinert for terapeutiske formål, skal det legges fram resultater av farmakologiske, toksikologiske og kliniske undersøkelser av den nye kombinasjonen, men ikke av hver enkelt bestanddel.

II

Endringen trer i kraft 1. november 2005.

7. okt. Nr. 1190 2005

Forskrift om oppheving av forskrift om administrasjonstilskott til avløysarlag.

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 7. oktober 2005 med heimel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18. Kunngjort 14. oktober 2005.

I

Forskrift 13. mars 2000 nr. 1050 om administrasjonstilskott til avløysarlag vert oppheva.

II

Opphevinga trer i kraft frå 1. januar 2006.

10. okt. Nr. 1191 2005**Forskrift om opptak til universiteter og høyskoler.**

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–6, § 3–7 og § 4–9, jf. delegeringsvedtak 7. oktober 2005 nr. 1107. Kunngjort 14. oktober 2005.

*Kapittel 1. Virkeområde***§ 1–1. Virkeområde**

(1) Forskriften gjelder for opptak til grunnutdanninger ved institusjoner under lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Forskriftens kap. 6 om politiattest gjelder for opptak til høyere utdanning, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4–9.

(2) Med grunnutdanning menes utdanninger som normalt bygger på videregående opplæring, og som ikke bygger på eller har annen høyere utdanning som del av opptakskrav.

(3) Det er normalt krav om generell studiekompetanse for opptak til all grunnutdanning der det ikke er fastsatt unntak, jf. kap. 3 i denne forskriften. I tillegg til kravet om generell studiekompetanse har departementet fastsatt spesielle opptakskrav for enkelte utdanninger, jf. kap. 4.

(4) Forskriften, med unntak av kap. 6 om politiattest, gjelder ikke ved innpassing etter 1. studieår i flerårige profesjonsutdanninger, for opptak til utdanning som bygger på grunnutdanning, «profesjonsdelen» av utdanning og etter- og videreutdanning. For slike utdanninger har institusjonene fullmakt til selv å fastsette opptakskrav og rangeringsregler dersom departementet ikke har fastsatt slike i annen forskrift eller rammeplan.

(5) Departementet kan unnta enkeltstudier fra reglene i denne forskriften.

(6) Forskriften gjelder også, med visse unntak, jf. forskriftens § 8–1, for klager over enkeltvedtak i den nasjonale opptaksmodellen (NOM) for grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler som organiseres av Samordna opptak (SO).

*Kapittel 2. Generell studiekompetanse***§ 2–1. Generell studiekompetanse**

Det generelle grunnlaget for opptak til universiteter og høyskoler (generell studiekompetanse) skal normalt være:

a) Fullført og bestått 3-årig videregående opplæring med grunnkurs, VKI og VKII

eller

fullført og bestått fagopplæring med fagbrev/svennebrev

eller

fylt 23 år i løpet av opptaksåret og fem års fulltids arbeidserfaring eller fem års samlet fulltidserfaring fra arbeid og utdanning (23/5-søkere). Omsorgsarbeid og militær førstegangstjeneste/siviltjeneste kan også regnes som arbeidserfaring. Som utdanning gjelder fullført og bestått årskurs i videregående opplæring og/eller folkehøyskole, og eksamen fra studium av minst ett års varighet

og

følgende fag fra videregående opplæring som må være dekket innenfor, eller tatt i tillegg til kravene over:

– norsk (14)

– engelsk (5)

– matematikk (5)

– naturfag (5)

– samfunnsfag (6), som omfatter nyere historie (4) og samfunnslære (2).

Fagene er oppgitt med gjennomsnittlig uketimetall i parentes, og faget må være bestått med karakteren 2 (Ng) eller bedre.

b) For søkere som har lest norsk og samisk med respektive (11) + (11) uketimer, gjelder ikke kravet om norsk (14).

c) Opptaksorganet har plikt til å vurdere om annen utdanning eller dokumentasjon av kunnskaper kan godkjennes som likeverdig. Departementet kan gi nærmere regler.

d) Søkere med fullført og bestått 2-årig teknisk fagskole etter rammeplan fastsatt av departementet 1998/1999 oppfyller kravene til generell studiekompetanse.

§ 2–2. Opptak på grunnlag av fullført høyere utdanning

(1) Søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, får generell studiekompetanse på grunnlag av eksamen fra studium av ett års varighet eller to studier av ett halvt års varighet ved universitet eller høyskole. Det er en forutsetning at slike søkere også oppfyller kravet om norsk (jf. § 2–3).

(2) Søkere som er tatt opp til høyere utdanning på grunnlag av regler om unntak fra kravet om generell

studiekompetanse, og som har fullført og bestått en slik utdanning på minst to år, får generell studiekompetanse under forutsetning av at de også oppfyller kravet om norsk (jf. § 2–3).

§ 2–3. *Utenlandsk utdanning*

(1) Søkere med 3-årig videregående utdanning fra de andre nordiske landene er kvalifisert for opptak uten tilleggskrav i norsk, når den videregående utdanningen gir generelt opptaksgrunnlag til universiteter og høyskoler i de respektive landene.

(2) Søkere som har utenlandsk utdanning fra land utenfor Norden, må dokumentere bestått utdanning på nivå med norsk 3-årig videregående opplæring som gir generell studiekompetanse, og i tillegg dokumentere kunnskaper i norsk med en av følgende prøver:

1. Bestått eksamen fra Læreplan i norsk som andrespråk.
2. Bestått eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene.
3. Bestått eksamen fra 1-årig høyskolestudium i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter.
4. Test i norsk, høyere nivå, («Bergenstesten») med minimum 450 poeng.

(3) Universitetet eller høyskolen kan godta annen dokumentasjon av norskkunnskaper. Søkere som for eksempel vil dokumentere norskkunnskaper med norsk eller et annet nordisk språk som morsmål, må normalt dokumentere at de har hatt opplæring i morsmålet på minst norsk/nordisk grunnskolenivå.

(4) Søkere med diplom fra International baccalaureate (IB) fyller kravene til generell studiekompetanse. Dette gjelder også norskkravet, dersom søkere har tatt norsk A eller norsk B på minst lavere nivå («standard level»).

(5) Kravene til norskkunnskaper gjelder ikke for søkere som skal tas opp til fremmedspråklige utdanningsprogram, og studenter som deltar i europeiske utvekslingsprogram.

Kapittel 3. Unntak fra krav om generell studiekompetanse

§ 3–1. *Realkompetanse*

(1) Søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke kan dokumentere generell studiekompetanse, har krav på å få vurdert om de er kvalifiserte for et bestemt studium på grunnlag av realkompetanse.

(2) Realkompetanse er kunnskaper søkeren har fått gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid, utdanning eller på annen måte.

(3) Utdanningsinstitusjonen må vurdere kvalifikasjonene i forhold til det faget som søkeren ønsker å studere, og finne fram til egnete og hensiktsmessige framgangsmåter for slike vurderinger. Søkeren må ha nødvendige faglige forutsetninger for å gjennomføre det aktuelle studiet uten å ha generell studiekompetanse.

§ 3–2. *Dispensasjon*

(1) Institusjonene kan i særskilte tilfeller gjøre unntak fra kravet om generell studiekompetanse for søkerer under 25 år. Vilkåret for slik dispensasjon er at søkeren kan dokumentere at det ikke har vært mulig, på grunn av varig sykdom, funksjonshemming eller lignende, å tilfredsstille enkelte av de kravene som normalt blir stilt for å bli tilkjent generell studiekompetanse. Dokumentasjonen kan for eksempel være attest fra lege, annet helsepersonell, pedagogisk-psykologisk tjeneste eller tilsvarende.

(2) Utdanningsinstitusjonen må vurdere kvalifikasjonene i forhold til det faget som søkeren ønsker å studere, og finne fram til egnete og hensiktsmessige framgangsmåter for slike vurderinger. Søkeren må ha nødvendige faglige forutsetninger for å gjennomføre det aktuelle studiet uten å ha generell studiekompetanse.

§ 3–3. *Unntak fra kravet om generell studiekompetanse for opptak til bestemte studier*

Det kan gjøres unntak fra kravet om generell studiekompetanse for følgende studier:

a) *Arkitektur og tekniske fag*

1. *Ingeniørutdanning (integrert mastergrad)*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder for søkere som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høyskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole etter gammel ordning.

2. *3-årig ingeniørutdanning*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder for søkere som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høyskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole etter gammel ordning.

3. *2-årig ingeniørutdanning*

Studiet er tilpasset søkere som har bestått 2-årig teknisk fagskole fra relevant linje.

4. *Arkitektutdanning ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder for søkere som har bestått 2-årig teknisk fagskole etter gammel ordning.

5. *Maritime fag*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder for søkere som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høyskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole etter gammel ordning.

6. *Næringsmiddelteknologiutdanning*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder for søkere som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høyskoleutdanning eller 1-årig tilpasningskurs, eller 2-årig teknisk fagskole etter gammel ordning.

b) *Språkfag*1. *Samisk semesteremne og samisk nybegynnerkurs*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse og spesielle opptakskrav fastsatt under § 4–1 bokstav j punkt 8 gjelder for søkere som har samisk tilknytning etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.

2. *Finsk semesteremne*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder søkere som har finsk tilknytning etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.

c) *Kunsthøgskole*

Unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjelder for søkere som fyller spesielle faglige krav fastsatt av institusjonen ved opptak til følgende utdanninger og/eller institusjoner (jf. § 4–1):

1. *Kunsthøgskolene*
2. *Folkekunst og folkemusikk ved Høgskolen i Telemark*
3. *Kunsthøgskole i Trondheim*
4. *Studium i utøvende og skapende musikk*
5. *Studium i folkedans ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet*
6. *Forfatterstudium ved Høgskolen i Telemark*
7. *Scenekunstudanning ved Høgskolen i Østfold*
8. *Studium i duodji ved Samisk høgskole*
9. *Studium ved Den norske balletthøgskole.*

Kapittel 4. Spesielle opptakskrav**§ 4–1. Spesielle opptakskrav**

(1) I tillegg til kravet om generell studiekompetanse har departementet fastsatt spesielle opptakskrav for studier og fagområder som er listet opp nedenfor. Nevnte fagkrav refererer til norsk videregående opplæring, i hovedsak studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag. Fag/årskurs må være fullført og bestått.

(2) Opptaksorganet har plikt til å vurdere om annen utdanning eller dokumentasjon av kunnskaper kan godkjennes som likeverdige. Departementet kan gi nærmere regler.

(3) I listen under er obligatoriske krav skilt med «+», alternative krav skilt med «/». Tall i parentes viser minimum uketimetall pr. årskurs i videregående opplæring.

a) *Helsefag*

1. *Medisin, odontologi, ernæring og farmasi*
2MX/2MY/3MZ + 2FY + 3KJ.
2. *Bioingeniørutdanning*
2MX/2MY/3MZ + 2FY/2BI/2KJ.
3. *Ortopediingeniørutdanning*
3MX/3MY + 2FY.
4. *Reseptarutdanning og tannteknikerutdanning*
2MX/2MY/3MZ/2FY/2KJ.

b) *Veterinærfag*

1. *Veterinærmedisin*
2MX/2MY/3MZ + 3KJ.

c) *Informatikk, realfag, natur- og miljøfag*

1. *Informatikkutdanning*
2MX/2MY/3MZ.
2. *Realfag, natur- og miljøfag*
2MX/2MY/3MZ + 3MX/3MY/3FY/3KJ/3BI/(2KJ + 3BT)/(2BI + 3BT).

d) *Arkitektur og tekniske fag*

1. *Arkitektutdanning ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet*
3MX + 2FY.
Søkere med 2-årig teknisk fagskole må dokumentere kunnskaper tilsvarende 3MX.
2. *Arkitektutdanning ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Bergen arkitektskole*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
3. *Ingeniørutdanning (integrert mastergrad)*
3MX + 2FY.
Søkere med bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning fyller kravene for opptak uten hensyn til de spesielle kravene som er fastsatt her.
Søkere med 2-årig teknisk fagskole må i tillegg dokumentere kunnskaper tilsvarende 3MX.
4. *3-årig ingeniørutdanning*
3MX + 2FY.
Søkere med 2-årig teknisk fagskole eller bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning fyller kravene for opptak uten hensyn til de spesielle kravene som er fastsatt her.

For søkere med generell studiekompetanse som blir tatt opp til treterminordning, gjelder ikke det spesielle opptakskravet ovenfor.

5. *2-årig ingeniørutdanning*
2-årig teknisk fagskole fra relevant linje.

6. *Maritime fag*
2MX + 2FY.

Søkere med 2-årig teknisk fagskole eller bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høyskoleutdanning fyller kravene for opptak uten hensyn til de spesielle kravene som er fastsatt her.

For studenter med generell studiekompetanse som blir tatt opp til treterminordning, gjelder ikke det spesielle opptakskravet ovenfor.

e) *Økonomiske og administrative fag*

1. *Økonomisk-administrativ utdanning (integrert mastergrad)*
2MX/2MY/3MZ.
2. *Kostøkonomutdanning*
Krav om fagbrev som institusjonskikk eller tilsvarende.

f) *Hotell- og reiselivsfag*

1. *Hotelladministrasjon*
Søkere må dokumentere 1 år relevant praksis.
2. *Kjøkken- og restaurantledelse*
Fagbrev som kokk, institusjonskikk eller servitør. Fagbrev i andre hotell- og næringsmiddelfag kan vurderes.

g) *Pedagogiske fag*

1. *Allmennlærerutdanning*

Søkeren må dokumentere minimum 35 skolepoeng og et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (14 uketimer) og 3,0 i matematikk (5 uketimer). For søkere til allmennlærerutdanning ved Samisk høyskole gjelder i tillegg kravet i § 4–1 bokstav j punkt 8.

For søkere som har samisk som førstespråk (hovedmål) eller andrespråk (sidemål) gjelder karakterkravet i norsk for gjennomsnittet av karakterene i norsk og samisk (11+11 uketimer).

For søkere som har tegnspråk som førstespråk eller finsk som andrespråk, gjelder karakterkravet i norsk gjennomsnittet av karakterene i første- og andrespråk.

2. *Allmennlærerutdanning med musikk*

Søkeren må, i tillegg til kravene i punkt 1 over, dokumentere kunnskaper og ferdigheter i musikk etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.

3. *Allmennlærer- og førskolelærerutdanning med sørsamisk*

Søkeren må dokumentere kunnskaper i sørsamisk språk etter nærmere regler fastsatt av institusjonen. For allmennlærerutdanning gjelder i tillegg kravene i punkt 1 over.

4. *Faglærerutdanning i formgivning, kunst og håndverksfag*

Søkeren må dokumentere kunnskaper og ferdigheter i formgivingsfag eller kunsthøgskolefag etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.

5. *Faglærerutdanning i musikk, dans og drama og annen grunnutdanning i musikk, dans og drama som er pedagogisk rettet*

Søkeren må dokumentere kunnskaper og ferdigheter i musikk, dans eller drama etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.

6. *Yrkesfaglærerutdanning*

Fagbrev/svennebrev eller annen fullført 3-årig yrkesutdanning fra videregående opplæring og minimum 2 års yrkespraksis.

h) *Språkfag*

1. *3-årig studieprogram i språk, studieretning for tolkning*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
2. *Øversetting og fagspråk – Engelsk ved Høgskolen i Agder*
Engelsk studieretningsfag (5+5).
3. *Øversetting og fagspråk – Fransk ved Høgskolen i Agder*
Fransk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4).
4. *Øversetting og fagspråk – Tysk ved Høgskolen i Agder*
Tysk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4).

i) *Kunsthøgskolefag*

Ved opptak til følgende utdanninger må søkeren bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen:

1. *Utdanninger ved Kunsthøgskolen i Bergen*
2. *Utdanninger ved Kunsthøgskolen i Oslo*
3. *Scenekunstutdanning ved Høgskolen i Østfold*
4. *Studier i utøvende og skapende musikk*

5. *Musikkvitenskap ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet og Universitetet i Oslo*
6. *Kunstfaglig utdanning ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet*
7. *Forfatterstudium*
8. *3-årig studieprogram i kunst, medier og kommunikasjon – dansevitenskap*
9. *Studier ved Den norske balletthøyskole.*

j. *Diverse fag*

1. *Spesialtilpasset høyskoleutdanning for døve ved Høgskolen i Sør-Trøndelag*
Søkeren må dokumentere ferdigheter i tegnspråk etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
2. *Døvetolkutdanning*
Søkeren må bestå opptaksprøve i tegnspråk etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
3. *Medieteknikkutdanning, programproduksjonsutdanning og film- og fjernsynsutdanning ved Høgskolen i Lillehammer*
Søkeren må dokumentere kunnskaper i form av innsendt arbeid og bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
4. *Fotojournalistutdanning ved Høgskolen i Oslo*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
5. *Animasjon ved Høgskolen i Volda*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
6. *Studium ved Norges idrettshøgskole*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
7. *Industridesign ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
8. *Studium ved Samisk høyskole*
Søkeren må dokumentere kunnskaper i samisk språk etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
9. *Produktdesignutdanning ved Høgskolen i Akershus*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
10. *Visuell kommunikasjon – design i trykte og nettbaserte medier ved Høgskolen i Buskerud*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
11. *2-årig trafikkklærerutdanning*
Søkeren må ha hatt gyldig førerkort klasse B (personbil) sammenhengende de siste tre årene.
12. *Kulturprosjektledelse ved Høgskolen i Lillehammer*
Søkeren må dokumentere kunnskaper i form av innsendt arbeid og bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.
13. *Studier ved Rudolf Steinerhøyskolen*
Søkeren må bestå opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av institusjonen.

§ 4–2. *Desentralisert utdanning og deltidsutdanning*

For opptak til desentralisert og/eller deltidsutdanning kan institusjonene fastsette spesielle opptakskrav i form av relevant yrkeserfaring og arbeidstilknytning i studietiden. For opptak til deltidsstudium kan det i tillegg stilles krav om tilknytning til utdanningsstedet.

Kapittel 5. Opptak på visse vilkår (Betinget opptak)

§ 5–1. *Opptak på visse vilkår*

(1) Søkere som på grunn av spesielle omstendigheter ikke kan avlegge eksamen i videregående opplæring, og som derfor ikke kan få dokumentasjon for fullført og bestått opplæring som normalt er krav for opptak til institusjoner som omfattes av denne forskrift, kan få opptak til høyere utdanning på visse vilkår. Søkeren får opptak til høyere utdanning på vilkår av at han/hun består eksamen i ett eller flere fag i videregående opplæring i løpet av første semester etter opptak. Det er en forutsetning at søkeren har karakteren 2 eller bedre i standpunktarakter i det faget han/hun ikke har avlagt eksamen i, og at søkeren ikke allerede har avsluttende vurdering i faget.

(2) Med særskilte forhold menes her sykdom, ulykker eller dødsfall i nær familie. Dersom det foreligger andre særskilte forhold, kan opptaksorganet gi opptak på visse vilkår. Særskilte forhold må dokumenteres ved attest fra lege, annet helsepersonell, politi eller tilsvarende.

(3) Søkere som har fått opptak på visse vilkår, kan ikke få reservert studieplass til senere opptak.

(4) Studenter med opptak på visse vilkår som ikke fyller opptakskravene innen den fastsatte fristen, mister studiepllassen og studieretten.

(5) Studenter som avlegger eksamen i et studium de har fått opptak til på visse vilkår, får ikke denne eksamenen godkjent som bestått uten at opptakskravet er oppfylt.

(6) Den utdanningsinstitusjon som gir opptak på visse vilkår, skal så langt det er mulig og rimelig, legge til rette for at studenten både kan gå opp til utsatt eksamen i videregående opplæring, og gjennomføre det studiet det på visse vilkår er gitt opptak til. Dersom institusjonen ikke finner å kunne legge til rette på denne måten, skal studenten få forlenge opptaket på visse vilkår til neste gang det blir arrangert utsatt eksamen i det aktuelle faget i videregående opplæring.

Kapittel 6. Politiattest ved opptak til høyere utdanning

§ 6-1. Generelt

Søkere til utdanninger som er nevnt i dette kapittel må legge frem politiattest i forbindelse med opptak. § 6-2 til § 6-4 angir hva slags politiattest som skal legges frem for opptak til de ulike utdanninger.

§ 6-2. *Utdanninger der det kreves politiattest tilsvarende slik politiattest som kreves for yrkesutøvelse*

Søkere til følgende utdanninger må fremlegge politiattest tilsvarende den som i lov kreves for yrkesutøvelse:

1. allmennlærerutdanning jf. lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa,
2. faglærerutdanning jf. lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa,
3. praktisk pedagogisk utdanning jf. lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa,
4. førskolelærerutdanning jf. lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager,
5. barnevernspedagogutdanning jf. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester,
6. sosionomutdanning jf. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester,
7. lærer- og førskolelærerutdanning ved Rudolf Steinerhøyskolen jf. lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skolar og lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager.

§ 6-3. *Utdanninger der det kreves politiattest som gjelder straffebestemmelser om sedelighet og vold. Politiattestens innhold*

(1) Søkere til følgende utdanninger må fremlegge politiattest som viser merknader om siktelse, tiltale eller dom for overtredelse av straffeloven kap. 19 med unntak av § 202 og § 204, og straffeloven § 229, § 231, § 233, § 235 og § 236:

1. profesjonsutdanning i spesialpedagogikk,
2. profesjonsutdanning i pedagogikk,
3. utdanning til tolk for døve, døvblitte og døvblinde.

(2) Tidsbegrensningen i lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6 gjelder ikke anmerkninger i forhold til straffelovens § 195, § 196, § 212 første ledd nr. 3 og § 212 andre ledd.

§ 6-4. *Utdanninger der det kreves politiattest som gjelder straffebestemmelser om seksuelle overgrep mot barn. Politiattestens innhold*

(1) Søkere til følgende utdanninger må fremlegge politiattest som viser merknader om siktelse, tiltale eller dom for overtredelse av straffeloven § 195, § 196, § 200 andre ledd og § 201 bokstav c:

1. ballettpedagogutdanning,
2. kateketutdanning,
3. kirkevergeutdanning,
4. menighetssekretærutdanning,
5. trenerutdanning,
6. utdanning i friluftsliv, kultur og naturrettleiing.
7. eurytmiutdanning.

(2) Tidsbegrensningen i lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6 gjelder ikke.

§ 6-5. *Utstedelse av politiattest*

(1) For utstedelse av politiattest gjelder lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering og forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering, med de unntak og presiseringer som fremgår ovenfor.

(2) Politiattest utstedt etter denne forskrifts § 6-2 nr. 5 og 6 skal inneholde merknader om forelegg.

§ 6-6. *Tidspunktet for fremleggelse av politiattest*

(1) Søkere som får tilsagn om plass ved utdanninger som nevnt i denne forskrifts § 6-2 til § 6-4 og som har merknad på politiattesten som er relevant for opptak til vedkommende utdanning, skal sende politiattesten til utdanningsstedet innen fristen som er satt for å motta utdanningsplassen.

(2) Søkere som får tilsagn om plass ved utdanninger som nevnt i § 6-2 til § 6-4 og som ikke har merknad på politiattesten som er relevant for opptak til vedkommende utdanning, skal legge fram politiattesten for utdanningsstedet senest ved fastsatt utdanningsstart, jf. § 6-7.

(3) Søkere som får tilsagn om plass ved utdanninger mindre enn fjorten dager før, eventuelt etter, studiestart, skal legge fram politiattesten senest fjorten dager etter at tilsagn om utdanningsplass er gitt.

(4) Politiattesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

§ 6-7. *Egenerklæring ved opptak*

Søkere som omfattes av denne forskrift § 6-6 andre ledd, skal sammen med melding om at de mottar studieplassen gi en foreløpig bekreftelse på at han eller hun ikke har merknad på politiattesten som er relevant for opptak til vedkommende utdanning, jf. § 6-2 til § 6-4.

§ 6-8. *Ny politiattest i løpet av utdanningen*

(1) Ved utdanninger som omfattes av denne forskriften skal studentene legge frem ny politiattest når det har gått tre år fra fastsatt utdanningsstart, forutsatt at det gjenstår obligatorisk klinisk undervisning eller praksisopplæring.

(2) Politiattesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

§ 6–9. *Følger av at politiattest/egenerklæring ikke fremlegges, eller at egenerklæringen er uriktig*

(1) Søker eller studenter som ikke framlegger politiattest/egenerklæring i henhold til reglene i denne forskrift, eller som gir uriktig egenerklæring, har ikke rett til å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring ved den aktuelle utdanningen.

(2) Det kan gjøres unntak fra bestemmelsen i første ledd dersom årsaken til at søkeren eller studenten ikke framlegger politiattest/egenerklæring i henhold til reglene i denne forskrift ligger utenfor dennes kontroll.

§ 6–10. *Følger av at studenten ikke kan delta i praksisopplæring/klinisk undervisning*

Studenter som ikke kan delta i obligatorisk praksisopplæring/klinisk undervisning, vil ikke kunne få vitnemål for fullført grad eller utdanning.

§ 6–11. *Behandling av politiattesten ved utdanningsinstitusjonen*

(1) Dersom det framgår av en politiattest at studenten har slik merknad som nevnt under § 6–2 til § 6–4, skal utdanningsinstitusjonen straks underrette om den rett studenten har til bistand i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 4–9 sjuende ledd.

(2) Utdanningsinstitusjonen skal snarest mulig og senest innen ti dager etter at politiattesten er mottatt sende politiattesten til den nasjonale nemnda som er opprettet i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 4–9 femte ledd. Med politiattesten skal det følge en oversikt over innhold og veiledning i den kliniske undervisningen/praksisopplæringen, og en uttalelse om hvorvidt studenten bør utelukkes fra å delta i denne. Studenten skal samtidig få kopi av institusjonens uttalelse til nemnda med vedlegg, og gis fjorten dagers frist til å uttale seg til nemnda.

§ 6–12. *Den nasjonale nemnda for politiattest*

(1) Den nasjonale nemnda for politiattest skal oppnevnes i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 4–9 femte ledd. Den oppnevnes for fire år av gangen. Det skal oppnevnes personlige varamedlemmer.

(2) Den nasjonale nemnda for politiattest er vedtaksfør når leder og tre andre medlemmer er tilstede.

(3) Nemnda skal behandle saken snarest mulig, og senest innen fire uker etter at saken er mottatt fra undervisningsinstitusjonen.

(4) Nemnda skal med bakgrunn i forholdene ved den kliniske undervisningen og praksisopplæringen på den utdanning studenten er tilbudt studieplass, og opplysningene om de forhold som ligger til grunn for politiattesten, vurdere om hensynet til pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre skal føre til at studenten skal utestenges fra klinisk undervisning eller praksisopplæring.

(5) Nemnda kan innkalle studenten til møte dersom det ansees nødvendig for å få saken tilfredsstillende opplyst.

(6) Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, er klageinstans for nemndas vedtak.

§ 6–13. *Taushetsplikt*

(1) Den som får kjennskap til taushetsbelagte opplysninger gjennom en politiattest plikter overfor uvedkommende å bevare taushet om disse, jf. forvaltningsloven § 13 – § 13e.

(2) Brudd på taushetsplikten kan straffes etter straffeloven § 121.

§ 6–14. *Oppbevaring av politiattest*

Politiattesten skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende og makuleres etter å ha vært benyttet til formålet.

Kapittel 7. Rangering av søkere ved opptak

§ 7–1. *Generelt om rangering og kvoter*

(1) Opptak til studier skjer på grunnlag av rangering innenfor kvoter. *Kvote* er et bestemt antall eller en bestemt andel av studieplassene som fordeles blant søkere som tilfredsstillt nærmere bestemte krav.

(2) Alle kvalifiserte søkere som innen fastsatte frister for opptaket dokumenterer at de oppfyller tilhørighetskriteriene for en kvote, konkurrerer om studieplass i kvoten.

(3) *Grunnlaget for rangering* er den dokumentasjonen av videregående opplæring som kvalifiserer søkeren for et studium, samt tilleggsdokumentasjon som gir tilleggs poeng.

(4) Søkere med høy poengsum (vurdering) rangerer foran søkere med lav poengsum (vurdering). Søkere med lik poengsum (vurdering) i en kvote rangeres etter alder.

(5) 10 dager etter studiestart kan den enkelte institusjon, dersom det har vist seg umulig å innkalle søkere i samsvar med rangeringslister, tilby ledige studieplasser til kvalifiserte søkere uten hensyn til rangeringen for øvrig.

§ 7–2. *Primærvitnemålskvote og ordinær kvote*

(1) Primærvitnemålskvoten omfatter søkere som ikke fyller mer enn 21 år i opptaksåret og som har dokumentert primærvitnemål eller tilsvarende dokumentasjon fra videregående opplæring.

(2) For at dokumentasjon fra videregående opplæring skal telle i primærvitnemålskvoten, forutsettes det at den er gjennomført på normert tid. Unntak fra dette kan gjøres dersom det foreligger særskilte grunner til avbrudd i skolegangen. Som særskilt grunn regnes sykdom, militær eller sivil førstegangstjeneste, svangerskap, ett år på folkehøgskole eller ett år som utvekslingselev.

- (3) Søkere i primærvitnemålskvoten kan dokumentere generelle eller spesielle opptakskrav og fag som gir fordypningspoeng eller realfagspoeng i form av tilleggskrav og dokumentasjon.
- (4) Søkere i primærvitnemålskvoten rangeres på grunnlag av bestemmelsene i § 7-5, § 7-8, § 7-9, § 7-11 til § 7-16, eller etter § 7-20 til § 7-22.
- (5) 40% av studieplassene, med unntak av profesjonsutdanningen i medisin, skal tilbys søkere i primærvitnemålskvoten.
- (6) 50% av studieplassene ved profesjonsutdanningen i medisin skal tilbys søkere i primærvitnemålskvoten.
- (7) Søkere som fyller kriteriene for opptak i primærvitnemålskvoten, men som ikke får tilbud om studieplass, konkurrerer videre i en ordinær kvote.
- (8) Departementet kan unnta enkelte studier fra kravet om primærvitnemålskvote.

§ 7-3. Spesielle kvoter

- (1) Når særskilte forhold gjør det ønskelig, kan departementet fastsette spesielle kvoter for enkelte utdanninger. Spesielle kvoter har andre tilhørighetskriterier enn primærvitnemålskvoten.
- (2) Departementet kan i særskilte tilfeller fastsette primærvitnemålskvote innenfor en spesiell kvote.
- (3) Departementet kan fastsette avvikende rangeringsregler for spesielle kvoter, herunder regler for tildeling av særlige tilleggspoeng, se § 7-19.
- (4) Søkere som fyller kriteriene for opptak i en spesiell kvote, men som ikke får tilbud om studieplass, konkurrerer videre i primærvitnemålskvote og deretter i ordinær kvote, jf. § 7-2.

§ 7-4. Poengberegning av søkere med mer enn ett grunnlag for rangering

Søkere som fyller kravene til generell studiekompetanse både som 23/5-søker, jf. § 2-1, og på grunnlag av 3-årig videregående opplæring eller tilsvarende, skal poengberegnes etter begge disse grunnlagene for rangering. Ved rangering som 23/5-søkere kan det for disse søkerne inngå fag fra beståtte vitnemål eller årskursbevis som er nødvendig for at søkeren skal bli kvalifisert for et studium, og fag som kan gi tilleggspoeng. Lærestedet skal bruke den poengberegningen som gir høyest rangering.

§ 7-5. Karakterpoeng for søkere med 3-årig videregående opplæring eller fag-/svennebrev

- (1) Alle fag med tallkarakterer som inngår i grunnlaget for rangering, skal regnes med i beregningen av karakterpoeng.
- (2) Karakterpoeng er gjennomsnittet av samtlige tallkarakterer, med to desimaler, multiplisert med 10.
- (3) Dette gjennomsnittet skal beregnes av middelverdiene av delkarakterene for hvert fag på vitnemålet, slik at gjennomsnittet blir summen av samtlige middelverdier delt på antall fag med karakter på vitnemålet.
- (4) Enkelte fag kan ha opptil fire delkarakterer på vitnemålet, det vil si at det kan være inntil to standpunkt-karakter, og i tillegg en eller to eksamens-karakterer avhengig av om vedkommende har vært trukket ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Grunnlaget for middelkarakteren i faget vil da være én, to, tre eller fire delkarakterer.
- (5) For felles allmenne fag skal bare karakter(er) oppnådd på høyeste nivå inngå i beregningen av karakterpoeng.
- (6) Norsk blir her definert som tre fag (hovedmål, sidemål og muntlig) på VKII-nivå, og middelverdien av delkarakterene i hvert av disse tre fagene inngår i beregningen av gjennomsnittskarakteren.
- (7) Tverrfaglige eksamener regnes som egne fag.
- (8) Departementet kan fastsette omregningsregler for søkere med International Baccalaureate Diploma, fransk baccalauréat og søkere med videregående opplæring fra utlandet.
- (9) For søkere med vitnemål fra norsk gymnas med bokstavkarakterer gjelder fastsatt omregningstabell, jf. § 9-2 bokstav a.

§ 7-6. Karakterpoeng for 23/5-søkere

- (1) Karakterpoengene regnes ut på grunnlag av de fagene som dekker generelle og spesielle opptakskrav og de fagene som gir tilleggspoeng.
- (2) Karakterpoengene regnes ut som gjennomsnittet av samtlige tallkarakterer med to desimaler, multiplisert med 10.
- (3) Dette gjennomsnittet skal beregnes av middelverdiene av delkarakterene for hvert fag som skal telle med, slik at gjennomsnittet blir summen av samtlige middelverdier delt på antall fag med karakterer på vitnemålet.
- (4) Enkelte fag kan ha opptil fire delkarakterer på vitnemålet, det vil si at det kan være inntil to standpunkt-karakter, og i tillegg en eller to eksamens-karakterer avhengig av om vedkommende har vært trukket ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Grunnlaget for middelkarakteren i faget vil da være én, to, tre eller fire delkarakterer.
- (5) For felles allmenne fag skal bare karakter(er) oppnådd på høyeste nivå inngå i beregningen av karakterpoeng.
- (6) Norsk blir her definert som tre fag (hovedmål, sidemål og muntlig) på VKII-nivå, og middelverdien av delkarakterene i hvert av disse tre fagene inngår i beregningen av gjennomsnittskarakteren.
- (7) Tverrfaglige eksamener regnes som egne fag.
- (8) Søkere som tilfredsstillere ett eller flere generelle eller spesielle fagkrav for opptak, på grunnlag av annen

utdanning eller dokumentasjon av kunnskaper enn fagene bestått i norsk videregående opplæring, skal rangeres etter § 7–20.

§ 7–7. Karakterforbedringer

Ved beregning av karakterpoeng utenom primærvitnemålskvoten, skal karakterforbedringer erstatte tidligere karakter(er) i samme fag.

§ 7–8. Generelt om fordypningspoeng

(1) Fordypningspoeng gis for valg av bestemte fag eller fagkombinasjoner fra studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag.

(2) For tiden før Reform 94 gis fordypningspoeng for fag og fagkombinasjoner fra studieretningsfag for allmenne fag, jf. § 9–2 bokstav b til d.

(3) Etter reglene i denne forskrift kan det også gis fordypningspoeng for fagkombinasjoner fra andre studieretningsfag, jf. § 9–2 bokstav b og c.

(4) Det regnes ikke som faglig fordypning å ta hele eller deler av fag som overlapper faglig med andre deler av opptaksgrunnlaget.

(5) Det gis maksimalt 4 fordypningspoeng etter reglene i § 7–9 til § 7–13, og § 9–2.

§ 7–9. Fordypningspoeng for søkere med fullført og bestått 3-årig videregående opplæring

Studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag:

(1) Utover den obligatoriske fordypningen i ett fag gis det inntil 4 fordypningspoeng for fag fastsatt av departementet, etter følgende prinsipper:

- 2 poeng for hvert studieretningsfag som har et samlet omfang på 8–10 uketimer
- 3 poeng for studieretningsfag på 15 uketimer
- 4 poeng for studieretningsfag på 20 uketimer
- 2 poeng for minimum 8 uketimer i tredje fremmedspråk
- 2 poeng for studieretningsfag på 5 uketimer i B-språk
- 2 poeng for studieretningsfag på 10 uketimer når dette faget er i forlengelsen av den obligatoriske fordypningen
- 1 poeng for studieretningsfag på 5 uketimer når dette faget er i forlengelsen av den obligatoriske fordypningen
- 1 poeng for studieretningsfag på 5 uketimer i sosialkunnskap når faget tas i tillegg til samfunnskunnskap (5+5) uketimer.

Følgende særlige bestemmelser gjelder:

- kontorfagene handels- og kontorarbeid og kontorautomasjon I og II har en faglig sammenheng. Dette innebærer at f.eks. handels- og kontorarbeid og kontorautomasjon I kan velges som obligatorisk fordypning. Søkere med kontorautomasjon II i tillegg, vil få 1 tilleggs-poeng for de siste 5 uketimer
- butikkfagene handels- og kontorarbeid og varehandel I og II har en faglig sammenheng og behandles på samme måte som kontorautomasjon
- søkere som har valgt VKI butikkfag, VKI kontorfag eller VKI resepsjonsfag som lærlingløp, får ikke tilleggs-poeng for faglig fordypning innenfor dette løpet
- bedriftsøkonomi I er et obligatorisk fag innenfor rammen av felles allmenne fag i økonomisk og administrativ retning, og gir derfor ikke grunnlag for beregning av fordypningspoeng. Bedriftsøkonomi I kan heller ikke inngå i det obligatoriske kravet om minimum 15 timer studieretningsfag, selv om faget tas sammen med bedriftsøkonomi II. På allmennfaglig retning gir bedriftsøkonomi I og II 2 tilleggs-poeng som tidligere.

(2) For søkere med økonomisk og administrativ retning som har avsluttet bedriftsøkonomi II våren 2002 eller tidligere gjelder følgende:

- bedriftsøkonomi I gir sammen med bedriftsøkonomi II fordypning. Bedriftsøkonomi I i økonomisk og administrativ retning kan ikke inngå i 15-timersrammen uten at det tas sammen med bedriftsøkonomi II. Til sammen dekker disse fagene kravet til obligatorisk fordypning.

(3) Søkere med samisk som første- eller andrespråk, tegnspråk som førstespråk eller finsk som andrespråk kan ha B-/C-språk som studieretningsfag. For dem kan dette telle som fordypning når omfanget er på minst 8 uketimer. Også søkere med samisk som første- eller andrespråk, som tidligere har B-/C-språk innenfor den obligatoriske kjerne felles allmenne fag, kan få fordypningspoeng for B-/C-språk.

Andre studieretninger, inklusive grunnkurs og VKI fra en yrkesfaglig studieretning og VKII Allmennfaglig påbygning:

(4) Søkere får fordypningspoeng for studieretningsfag etter bestemmelsene for studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag, enten disse er tatt innenfor den gitte ramme for fag til valg/valgfag eller i tillegg til full fag- og timefordeling.

§ 7–10. Fordypningspoeng for 23/5-søkere

Det gis fordypningspoeng for hvert studieretningsfag fra studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag, fastsatt av departementet. Fagene skal ha et omfang på minst 8 uketimer. For omfang utover dette gjelder tilsvarende bestemmelser som gitt i § 7–9.

§ 7–11. Fordypningspoeng for søkere med opptaksgrunnlag fra International Baccalaureate (IB)

- (1) Det kan gis maksimalt 4 fordypningspoeng for søkere med IB-diplom, jf. § 7–8.
- (2) Når søkere med IB-diplom får regnet om sine poeng til norsk skala, skal ikke eventuelle «bonus points» regnes med.
- (3) «Bonus points» konverteres til fordypningspoeng slik at 1 «bonus point» gir 1 fordypningspoeng.
- (4) Det gis 2 fordypningspoeng til søkere med IB-diplom.
- (5) Det kan i tillegg gis 2 fordypningspoeng til søkere med IB-diplom som har fire fag på høyt nivå («Higher Level»).

§ 7–12. Fordypningspoeng for søkere med opptaksgrunnlag fra fransk baccalauréat

- (1) Det kan gis maksimalt 4 fordypningspoeng for søkere med fransk baccalauréat, jf. § 7–8.
- (2) Det gis 2 fordypningspoeng til søkere med bestått vitnemål fra fransk baccalauréat.
- (3) Det kan i tillegg gis fordypningspoeng til søkere med bestått vitnemål fra fransk baccalauréat som følger:
- (4) Det kan gis 2 poeng for en av følgende kombinasjoner:
  - Linje L Litteraire (t.o.m. 2002) som i tillegg til obligatoriske fag har tatt ett nytt fremmedspråk (LV3) etter kunstfag (arts) eller matematikk
  - Linje L Litteraire (f.o.m. 2003) som i tillegg til obligatoriske fag har tatt ett nytt fremmedspråk (LV3) etter kunstfag (arts)
  - Linje ES Economique (t.o.m. 2002) som i tillegg til obligatoriske fag har tatt ett nytt fremmedspråk (LV3) etter kunstfag (arts)
  - Linje ES Economique (f.o.m. 2003) som i tillegg til obligatoriske fag har tatt ett nytt fremmedspråk (LV3) etter kunstfag (arts)
  - Linje S Scientifique.
- (5) Det kan gis 1 fordypningspoeng for en av følgende kombinasjoner:
  - Linje L Litteraire (f.o.m. 2003) som i tillegg til obligatoriske fremmedspråk har tatt ytterligere fremmedspråk (LV1 eller LV2)
  - Linje ES Economique (t.o.m. 2002) som i tillegg til obligatoriske fag har tatt matematikk eller økonomi.

§ 7–13. Fordypningspoeng for søkere med opptaksgrunnlag fra utlandet

Søkere med opptaksgrunnlag fra utlandet kan gis inntil 4 tilleggspoeng for faglig fordypning når det i deres utdanning inngår fagkombinasjoner som må anses likeverdig med de fordypninger som gir rett til tilleggspoeng i norsk videregående opplæring.

§ 7–14. Realfagspoeng

- (1) Det kan gis inntil 6 realfagspoeng. Realfagspoengene kommer i tillegg til fordypningspoengene og gis også for obligatorisk fordypningsfag. Ordningen med realfagspoeng er en forsøksordning.
- (2) Søkere som har valgt studieretningsfagene matematikk, biologi, fysikk og kjemi fra studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag får realfagspoeng som følger:

Det gis 0,5 realfagspoeng for hvert av fagene 2MX/2MY/2MZ, 2BI, 2FY og 2KJ, og 1,0 realfagspoeng for hvert av fagene 3MX/3MY/3MZ, 3BI, 3FY og 3KJ.
- (3) Poengberegnete søkere med opptaksgrunnlag fra videregående opplæring før Reform 94, kan gis inntil 6 realfagspoeng når det i deres utdanning inngår fagkombinasjoner som må anses likeverdig med de realfag som gir rett til tilleggspoeng.
- (4) Søkere med studieretning naturbruk, VKII naturforvaltning, får 1 realfagspoeng. Disse søkerne kan i tillegg få realfagspoeng for matematikk og fysikk, og enten biologi eller kjemi.
- (5) Søkere med IB-diplom får 1,0 realfagspoeng for hvert av fagene matematikk, biologi, fysikk og kjemi tatt på lavere nivå («Standard Level»), eller 2 realfagspoeng for fagene tatt på høyt nivå («Higher Level»).
- (6) Søkere med IB-diplom får 5 realfagspoeng for følgende kombinasjon av fagene matematikk, biologi, fysikk eller kjemi: Ett av fagene (ikke «Mathematical Studies») på lavere nivå («Standard Level») og to av fagene på høyere nivå («Higher Level»).
- (7) Søkere med vitnemål fra fransk baccalauréat får 3 realfagspoeng for obligatoriske fag på Linje S Scientifique. I tillegg kan søkere fra Linje S Scientifique (t.o.m. 2002) få 1 realfagspoeng for valg av fysikk-kjemi («physique-chimi») eller naturfag («sciences de la vie et de la terre») i tillegg til obligatoriske fag. Søkere fra Linje S Scientifique (f.o.m. 2003) kan få 0,5 realfagspoeng for valg av fysikk-kjemi («physique-chimi») eller naturfag («sciences de la vie et de la terre») i tillegg til obligatoriske fag.
- (8) Søkere med vitnemål fra fransk baccalauréat får 1 realfagspoeng for matematikk i tillegg til obligatoriske fag på Linje L Litteraire (t.o.m. 2002) eller obligatorisk matematikk på Linje ES Economique (t.o.m. 2002).
- (9) Søkere med vitnemål fra fransk baccalauréat får 0,5 realfagspoeng for matematikk i tillegg til obligatoriske fag på Linje L Litteraire (f.o.m. 2003) eller obligatorisk matematikk på Linje ES Economique (f.o.m. 2003). I tillegg kan søkere på Linje ES Economique (f.o.m. 2003) få 0,5 realfagspoeng for matematikk i tillegg til obligatoriske fag.
- (10) Poengberegnete søkere med opptaksgrunnlag fra utlandet for øvrig, kan gis inntil 6 realfagspoeng når det i deres utdanning inngår fagkombinasjoner som må anses likeverdig med de realfag som gir rett til tilleggspoeng i norsk videregående opplæring.

§ 7-15. Bonuspoeng

Departementet kan bestemme at søkere som har fullført og bestått 3-årig videregående opplæring fra studieretning for musikk, dans og drama som opptaksgrunnlag, får 2 bonuspoeng ved opptak til enkelte studier.

§ 7-16. Tilleggs-poeng for underrepresentert kjønn

Departementet kan bestemme at det for enkelte utdanninger gis 1 eller 2 tilleggs-poeng for søkere av det kjønn som er klart underrepresentert blant studenter eller yrkesutøvere fra vedkommende utdanning.

§ 7-17. Tilleggs-poeng for alder

- (1) For søkere utenom primærvitnemålskvoten med fullført og bestått minst 3-årig videregående opplæring eller fag-/svennebrev gis det 2 alderspoeng pr. år fra og med det året søkeren fyller 20 år, og maksimalt 8 poeng.
- (2) For 23/5-søkere gis det 2 alderspoeng pr. år fra og med det året søkeren fyller 24 år, og maksimalt 8 poeng.
- (3) Det gis ikke tilleggs-poeng for alder ved opptak til medisin, jf. § 7-18 B.

§ 7-18. Tilleggs-poeng for høyere utdanning, ett år på folkehøgskole, siviltjeneste eller militær førstegangstjeneste, og relevant arbeidspraksis

A. For alle studier bortsett fra profesjonsutdanningen i medisin gjelder følgende regler:

- (1) Det gis 3 tilleggs-poeng for:
  - enten et fullført årsstudium eller samlet 60 studiepoeng (20 vekttall) ved universitet eller høyskole, eller ett år på en folkehøgskole med godkjent skoledokumentasjon, eller fullført militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste.
- (2) Et fullført halvårig studium eller 30 studiepoeng (10 vekttall) gir 1,5 poeng.
- (3) Det gis maksimalt 3 tilleggs-poeng etter denne bestemmelsen.
- (4) Det gis ikke tilleggs-poeng for arbeidspraksis.

B. For opptak til profesjonsutdanningen i medisin gjelder følgende regler:

- (5) For opptak til profesjonsutdanningen i medisin gis det tilleggs-poeng for høyere utdanning tatt ved universitet eller høyskole, lønnet relevant arbeidspraksis, militær/sivil førstegangstjeneste eller folkehøgskole. Det kan maksimalt gis 12 tilleggs-poeng.
- (6) Søkere som vurderes etter regelen om 23 års alder og fem års utdanning/yrkeserfaring gis ikke tilleggs-poeng for høyere utdanning og/eller relevant arbeidspraksis.

(7) Høyere utdanning:

Det gis inntil 12 tilleggs-poeng for høyere utdanning tatt ved universitet eller høyskole etter følgende skala:

- 15–29 studiepoeng (5–9 vekttall) gir 1 poeng
- 30–44 studiepoeng (10–14 vekttall) gir 2 poeng
- 45–59 studiepoeng (15–19 vekttall) gir 3 poeng
- 60–74 studiepoeng (20–24 vekttall) gir 5 poeng
- 75–89 studiepoeng (25–29 vekttall) gir 6 poeng
- 90–104 studiepoeng (30–34 vekttall) gir 7 poeng
- 105–119 studiepoeng (35–39 vekttall) gir 9 poeng
- 120 studiepoeng (40 vekttall) eller mer gir 12 poeng.

Avbrutt profesjons- og yrkesutdanning gir ikke tilleggs-poeng.

Departementet kan gi nærmere retningslinjer.

(8) Relevant arbeidspraksis

Det gis inntil 10 tilleggs-poeng for sammenhengende relevant praksis i minst 1/2 år på samme arbeidsplass i full lønnet stilling. Departementet kan gi nærmere retningslinjer.

Tilleggs-poeng for relevant arbeidspraksis gis etter følgende skala:

- 1/2 års sammenhengende relevant praksis gir 2 poeng
- 1/2 år – 1 år – 0,5 poeng pr. måned
- 1 års praksis gir 5 poeng
- 1 – 1 1/2 år – 0,33 poeng pr. måned
- 1 1/2 år gir 7 poeng
- 1 1/2 år – 2 år – 0,5 poeng pr. måned
- 2 års sammenhengende praksis gir 10 poeng

Tilleggs-poeng for relevant praksis avrundes til 1 desimal.

(9) Folkehøgskole eller militær/sivil førstegangstjeneste

Det gis 3 tilleggs-poeng for enten ett år på en folkehøgskole med godkjent skoledokumentasjon eller fullført militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste.

Søkere som vurderes etter 23/5-regelen får ikke tilleggs-poeng for eventuell folkehøgskole eller militær/sivil førstegangstjeneste som inngår i den generelle studiekompetansen (opptaksgrunnlaget).

§ 7-19. Særlige tilleggs-poeng i kvote

Departementet kan samtykke i at det gis særlige tilleggs-poeng i spesielle kvoter ved opptak til enkelte studier, jf. § 7-3.

§ 7–20. Rangering av søkere som ikke kan poengberegnes

- (1) Kvalifiserte søkere som ikke kan poengberegnes, må rangeres i forhold til poengberegnete søkere ved hjelp av en skjønnsmessig vurdering. For å få tilbud om opptak kreves det likeverdige ferdigheter og kunnskaper med søkere som får tilbud om opptak etter rangering på grunnlag av poengberegning.
- (2) Ved vurderingen skal det tas hensyn til om søkeren har et opptaksgrunnlag/fagsammensetning som er likeverdig med det som gir grunnlag for tilleggspoeng for faglig fordypning, realfagspoeng og/eller bonuspoeng for søkere som kan poengberegnes.
- (3) Opptaksorganet skal ved vurderingen legge vekt på søkerens reelle kvalifikasjoner for studiet, herunder søkerens norskkunnskaper.

§ 7–21. Rangering på grunnlag av spesiell vurdering

- (1) Grunnlag for opptak etter spesiell vurdering kan være at annet morsmål enn norsk, sykdom, funksjonshemming eller andre spesielle forhold gir grunn til å anta at søkerens rangering etter § 7–1 eller § 7–20 ikke gir et riktig bilde av søkerens kvalifikasjoner.
- (2) Søkere som ønsker å bli vurdert etter denne bestemmelsen, må be om dette i søknaden og legge ved egen begrunnelse og dokumentasjon av de forhold som anføres.
- (3) Forhold som nevnt over gir ikke i seg selv rett til studieplass. For å få tilbud om opptak kreves det likeverdige ferdigheter og kunnskaper med søkere som får tilbud om opptak etter § 7–1 og § 7–20.
- (4) For studier med opptaksprøve kommer denne bestemmelsen til anvendelse for så vidt tilbud om opptaksprøve eller endelig rangering helt eller delvis bygger på poengberegning etter § 7–4 til § 7–19.
- (5) Søkere som ikke får tilbud om opptak etter disse reglene, skal rangeres etter reglene i hhv. § 7–1, § 7–19 og § 7–21.

§ 7–22. Rangering på grunnlag av opptaksprøve

- (1) Søkere til studier som etter § 4–1 har opptaksprøve som særkrav kan rangeres på en av følgende måter:
  - a) Etter § 7–1, § 7–20 og § 7–21 alene
  - b) På grunnlag av opptaksprøve alene
  - c) På grunnlag av både § 7–1, § 7–20 og § 7–21, og opptaksprøve.
- (2) Departementet fastsetter hvilket alternativ som skal brukes for de enkelte studier.

Kapittel 8. Nasjonal klagenemnd for opptak gjennom Samordna opptak**§ 8–1. Nasjonal klagenemnd for opptak gjennom Samordna opptak**

- (1) Reglene for nasjonal klagenemnd gjelder klager over enkeltvedtak i den nasjonale opptaksmodellen (NOM) for grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler som organiseres av Samordna opptak (SO).
- (2) Reglene for nasjonal klagenemnd gjelder ikke vedtak om opptak på grunnlag av realkompetanse og vedtak om unntak fra krav om generell studiekompetanse, jf. § 3–6 i lov om universiteter og høyskoler. Forskriften gjelder heller ikke for klager på vurdering av spesielle opptakskrav som omfatter ferdigheter eller opptaksprøver etter nærmere regler fastsatt av institusjonen. Klager på slike vedtak behandles i samsvar med den klageordning som er etablert ved det enkelte lærested.

§ 8–2. Klagenemndas oppnevning og sammensetning

- (1) Klagenemnda oppnevnes av departementet.
- (2) Klagenemnda skal ha sju medlemmer og slik sammensetning:
  - a) En leder og nestleder som skal fylle de lovbestemte krav til lagdommere.
  - b) Tre medlemmer, hvorav en skal oppnevnes som nestleder, jf. kravet over, og deres varamedlemmer fra de institusjoner forskriften gjelder for.
  - c) Ett medlem med personlig varamedlem fra forvaltningsområdet for videregående opplæring.
  - d) To medlemmer og deres varamedlemmer foreslått av representative studentorganisasjoner.
- (3) Studentrepresentantene oppnevnes normalt for to år.
- (4) Sekretariatet for klagenemnda skal ligge i Samordna opptak.

§ 8–3. Klagenemndas avgjørelse

- (1) Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller nestlederen og minst fire andre medlemmer, herav en studentrepresentant, er til stede.
- (2) Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

Kapittel 9. Overgangsregler**§ 9–1. Overgangsregler om generell studiekompetanse**

- a) Søkere som har fullført og bestått 3-årig videregående opplæring, studieretning for allmenne fag eller studieretning for handels- og kontorlag, har generell studiekompetanse. Tilsvarende gjelder for søkere som har bestått examen artium eller eksamen fra økonomisk gymnas.
- b) Grunnkurs, VKI og VKII i studieretning for handels- og kontorlag med bestått i fagene norsk, matematikk, regnskapslære, engelsk, sosialøkonomi og organisasjonslære, tilsvarende fagkravene norsk, engelsk, matematikk og samfunnsfag, jf. § 2–1 bokstav a.

- c) For søkere som våren 1992 eller tidligere har avlagt eksamen eller delprøver i samfunnsfag ved studieretning for allmenne fag, blir 5 uketimer godkjent. Dette kan omfatte geografi, historie og samfunnslære/samfunnskunnskap.
- d) Søkere som før 1. juni 1997 er tatt opp til, eller kan dokumentere å ha fått en vurdering av sitt opptaksgrunnlag ved et universitet eller en vitenskapelig høyskole på grunnlag av annen høvelig utdanning (tidligere Vei I-, II- og III-vurderinger), eller er tatt opp med hjemmel i § 4 bokstav b punkt 20 i tidligere forskrift 12. desember 1991 nr. 812 om opptak til regionale høyskoler, har generell studiekompetanse.
- e) For søkere med 3-årig videregående opplæring fra Oslo By Steinerskole til og med 2004 og fra øvrige Rudolf Steinerskoler til og med 2005, gjelder at det skal vurderes individuelt om de fyller kravene til generell studiekompetanse.
- f) Klage over enkeltvedtak i den nasjonale opptaksmodellen for studieåret 2005/2006, skal behandles etter bestemmelser fastsatt med hjemmel i tidligere lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler.

§ 9-2. Overgangsregler om rangering og beregning av fordypningspoenga

a) Omregningstabell for søkere med vitnemål fra norsk gymnas med bokstavkarakterer:

S = 6, M = 5, G = 4, T = 4, Ng = 2

b) Fordypningspoeng for søkere med fullført og bestått minst 3-årig videregående opplæring i endret struktur:

Studieretning for allmenne fag:

Søkere får fordypningspoeng fra og med sin andre fordypning:

- 2 poeng for hvert studieretningsfag som har et samlet omfang på minst 8 uketimer
- 2 poeng for 5 uketimer fordypning i B-språk
- 2 poeng for minst 8 uketimer i 3. fremmedspråk.

Studieretning for handels- og kontorlag:

Det gis 2 poeng for hver fordypning (se over) fra studieretning for allmenne fag, som de tar i tillegg til ordinær 3-årig utdanning.

Det gis 2 poeng for fordypning i handels- og kontorlag for søkere som har styrket sin allmennfaglige kompetanse med disse to valgfag:

- 2. fremmedspråk, 3 uketimer i grunnkurs
- matematikk, 3 uketimer i VKII.

For alle linjer med unntak av regnskapslinja gjelder dessuten følgende:

Det gis 2 poeng for fordypning dersom de i tillegg til sin 3-årige utdanning tar et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer).

For søkere med regnskapslinja gjelder følgende:

Det gis 2 poeng for fordypning dersom søkerne i tillegg til sin 3-årige utdanning tar et godkjent studieretningsfag (unntatt bedriftsøkonomi) fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer). Bedriftsøkonomi fra studieretning for allmenne fag er ikke godkjent som grunnlag for tilleggspoeng for faglig fordypning fordi det faglig overlapper med faget på regnskapslinja.

For søkere med Woll-modellen gjelder følgende:

Søkere med vitnemål fra studieretning for handels- og kontorlag, ny struktur (også kalt Woll-modellen) gis inntil 4 tilleggspoeng for faglig fordypning i studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag som er tatt i tillegg til følgende felles fag (angitt i uketimer):

- norsk (4+4+5)
- kroppsøving (2+2+2)
- samfunnslære (2)
- engelsk (4+4+4)
- bedriftsøkonomi (4+5)
- handels- og kontorlag (11) eller
- handels- og kontorlag min. (8) + EDB (2) eller (3)
- sosialøkonomi (3)
- organisasjonslære (3) eller (4)
- matematikk (3) eller (5)
- rettslære (3).

I tillegg til de ovennevnte felles fagene må elevene ha totalt 10 uketimer obligatorisk fordypning i studieretningsfag fra studieretning for handels- og kontorlag. For studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag som er tatt i tillegg til disse kravene, gis det fordypningspoeng etter følgende retningslinjer:

- 2 poeng for studieretningsfag som har et samlet omfang på minst 8 uketimer
- 2 poeng for 5 uketimer sosialøkonomi (3SØ) som bygger på sosialøkonomi (3)
- 2 poeng for 5 uketimer fordypning i B-språk i VKII som bygger på B-språk (4+4)
- 2 poeng for minst 8 uketimer i 3. fremmedspråk.

Annen 3-årig videregående opplæring:

Søkere gis 2 poeng for hver fordypning (se over) fra studieretning for allmenne fag, som de tar i tillegg til ordinær 3-årig utdanning.

Søkere med grunnkurs, VKI og 1-årig allmennfaglig påbygning kan få fordypningspoeng for fag tatt i tillegg til ordinær fag- og timefordeling innenfor det 3-årige løpet.

Noen studieretninger kan gi fordypningspoeng dersom søkeren har brukt valgfagstimer til å øke den allmennfaglige kompetansen slik at kravene under a) og b) er oppfylt:

- a) Alle felles allmenne fag med et minimum omfang oppgitt i uketimer:

norsk (4+5+5) uketimer
 religion 3 uketimer
 engelsk A-språk 5 uketimer
 samfunnslære 2 uketimer
 geografi 3 uketimer
 eldre historie 3 uketimer
 nyere historie 4 uketimer
 matematikk 5 uketimer
 naturfag 5 uketimer
 B-språk (4+4) eller C-språk (4+4+4) uketimer
 kroppsøving (2+2+4) uketimer

og i tillegg

- b) et obligatorisk fremmedspråk, 3 uketimer studieretningsfag (normalt engelsk) fra studieretning for allmenne fag.

Dette gjelder følgende studieretninger:

Studieretning for idrettsfag:

Det gis 2 poeng for fordypning i idrettsfag for søkere som har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg har et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer) får 4 poeng.

Studieretning for husflids- og estetiske fag, musikklinjen:

Det gis 2 poeng for fordypning i musikkfag for søkere som har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg har et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer) får 4 poeng.

Studieretning for landbruksfag og naturbruk:

Det gis 2 poeng for fordypning i landbruksfag for søkere som har tatt et 4. påbyggingsår og har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg har et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer), normalt 2BI og 3BI, får 4 poeng.

2-årig grunnkurs med ettårig påbygging – EDB:

Det gis 2 poeng for fordypning i datafag for søkere som har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg til 27 uketimer datafag har et studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (normalt 2MN og 3MN) får 4 poeng.

*c) Fordypningspoeng for søkere med fullført og bestått minst 3-årig videregående opplæring i tradisjonell struktur**Studieretning for allmenne fag:*

Søkere som har vitnemål fra tradisjonell struktur gis fordypningspoeng fra og med sin andre fordypning.

Linjefag fra tradisjonell struktur gir samme uttelling som de tilsvarende studieretningsfag i endret struktur, dog slik at:

Engelsk linjefag (3+5) uketimer tilsvarer engelsk studieretningsfag (5+5) uketimer.

B-språk linjefag (2+5) uketimer tilsvarer B-språk studieretningsfag (5 uketimer i 3. årskurs).

C-språk felles allmenne fag (4+3) uketimer tilsvarer C-språk studieretningsfag (4+4) uketimer, 3. fremmedspråk.

Samfunnskunnskap/sosialkunnskap linjefag (5+8) uketimer tilsvarer samfunnskunnskap/sosialkunnskap studieretningsfag (5+5) uketimer.

Studieretning for handels- og kontorforfag:

Søkere gis 2 poeng for hver fordypning (se over) fra studieretning for allmenne fag, som de tar i tillegg til ordinær 3-årig utdanning.

Det gis 2 fordypningspoeng i handels- og kontorforfag for søkere som har styrket sin allmennfaglige kompetanse med disse to valgfag:

2. fremmedspråk, 3 uketimer i grunnkurs
 matematikk, 3 uketimer i VKII.

For alle linjer med unntak av regnskapslinja gjelder følgende:

Søkerne gis 2 fordypningspoeng dersom de i tillegg til sin 3-årige utdanning tar et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer).

For søkere med regnskapslinja gjelder følgende:

Søkerne gis 2 fordypningspoeng dersom de i tillegg til sin 3-årige utdanning tar et godkjent studieretningsfag (unntatt bedriftsøkonomi) fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer). Bedriftsøkonomi fra studieretning for allmenne fag er ikke godkjent som grunnlag for tilleggs-poeng for faglig fordypning fordi det er faglig overlappning med faget på regnskapslinja.

Annen 3-årig videregående opplæring:

Søkere gis 2 poeng for hver fordypning (se over) fra studieretning for allmenne fag, som de tar i tillegg til ordinær 3-årig utdanning.

Søkere med grunnkurs, VKI og 1-årig allmennfaglig påbygning kan få fordypningspoeng for fag tatt i tillegg til ordinær fag- og timefordeling innenfor det 3-årige løpet.

Noen studieretninger gir poeng for fordypning dersom søkeren har brukt valgfagstimer til å øke den allmennfaglige kompetansen slik at kravene under a) og b) er oppfylt:

- a) Alle felles allmenne fag (totalt 60 uketimer) i studieretning for allmenne fag og i tillegg
- b) et fremmedspråk, 3 uketimer studieretningsfag (normalt engelsk) fra studieretning for allmenne fag.

Dette gjelder følgende studieretninger:

Studieretning for idrettsfag:

Det gis 2 poeng for fordypning i idrettsfag for søkere som har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg har et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer) får 4 poeng.

Studieretning for husflids- og estetiske fag, musikklinjen:

Det gis 2 poeng for fordypning i musikkfag for søkere som har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg har et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer) får 4 poeng.

Studieretning for landbruksfag og naturbruk:

Det gis 2 poeng for fordypning i landbruksfag for søkere som har tatt et 4. påbyggingsår og har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg har et godkjent studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (minimum 8 uketimer), normalt 2BI og 3BI, får 4 poeng.

2-årig grunnkurs med 1-årig påbygging – EDB:

Det gis 2 poeng for fordypning i datafag for søkere som har oppfylt alle kravene i punktene a) og b) ovenfor. De som i tillegg til 27 uketimer datafag har et studieretningsfag fra studieretning for allmenne fag (normalt 2MN og 3MN) får 4 poeng.

- d) *Fordypningspoeng for søkere med fullført og bestått minst 3-årig videregående opplæring i tradisjonelt gymnas*
Søkere som har vitnemål fra tradisjonelt gymnas, alle linjer, får 4 fordypningspoeng.

Kapittel 10. Ikrafttredelse

§ 10–1. Ikrafttredelse

Forskriftens kapittel 6 trer i kraft straks. Forskriften for øvrig trer i kraft 1. januar 2006 og gjelder fra og med opptak til studieåret 2006/2007. 1. januar 2006 oppheves samtidig følgende forskrifter:

- Forskrift 14. november 2002 nr. 1286 om opptakskrav til grunnutdanningar ved universitet og høyskolar.
- Forskrift 14. desember 1999 nr. 1505 om rangering av søkere ved opptak til grunnutdanningar ved universiteter og høyskolar.
- Forskrift 10. april 2003 nr. 505 om felles klagenemnd for opptak til grunnutdanningar ved universiteter og høyskolar gjennom Samordna opptak.

10. okt. Nr. 1192 2005

Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4–7 til § 4–10.

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–7, § 4–8, § 4–9, § 4–10 og § 5–1 syvende ledd. Kunngjort 14. oktober 2005.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av felles klagenemnd etter lov om universiteter og høyskoler § 5–1 nr. 7. Klagenemndas oppgave er å behandle klager over enkeltvedtak truffet med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler § 5–1 nr. 7.

høgskoler § 4–7 til § 4–10 (klagebehandling av saker om annullering av eksamen eller prøve § 4–7, om utestenging og bortvisning § 4–8, utestenging grunnet straffbare forhold – politiattest § 4–9 og utestenging etter skikkethetsvurdering § 4–10).

§ 2. *Klagenemndas oppnevning og sammensetning*

Klagenemnda oppnevnes av departementet.

Klagenemnda skal ha sju medlemmer og slik sammensetning:

- a) En leder og en nestleder som skal fylle de lovbestemte krav til lagdommere.
- b) Tre medlemmer med personlige varamedlemmer, med erfaring fra eller kjennskap til studieadministrativt arbeid ved universiteter og høyskoler. Av disse skal minst et av medlemmene ha erfaring fra eller kjennskap til studieadministrativt arbeid ved privat høyskole (eller universitet), og minst ett av medlemmene skal ha erfaring fra eller kjennskap til studieadministrativt arbeid ved offentlig eiet høyskole eller universitetet.
- c) To medlemmer med personlige varamedlemmer, valgt av og blant studentene.

Leder samt nemndas medlemmer etter annet ledd bokstav b) oppnevnes for fire år.

Studentrepresentantene oppnevnes for to år. Ingen medlemmer kan oppnevnes for mer enn to perioder.

§ 3. *Sekretariat*

Sekretariatet for klagenemnda skal ligge i Samordna opptak. Sekretariatet har ansvar for å forberede og tilrettelegge saker for nemnda. Sekretariatet kaller inn til møter i samråd med nemndas leder.

§ 4. *Klagenemndas avgjørelse*

Klagenemnda er vedtaksfør når lederen eller nestlederen og minst fire andre medlemmer, herav en studentrepresentant, er til stede.

Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

§ 5. *Iverksettelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2006.

10. okt. Nr. 1193 2005

Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene.

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2005 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–10 sjettede ledd. Kunngjort 14. oktober 2005.

§ 1. *Skikkethetsvurdering/definisjon*

Skikkethetsvurderingen skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer. En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarns og elevers rettigheter, sikkerhet og psykiske og fysiske helse er ikke skikket for læreryrket.

Det følger av forskrift 7. oktober 2005 nr. 1109 om hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4–10, at løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet ved følgende utdanninger:

1. førskolelærerutdanning,
2. allmennlærerutdanning,
3. faglærerutdanning,
4. yrkesfaglærerutdanning,
5. praktisk-pedagogisk utdanning.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering.

§ 2. *Vurderingskriterier*

Kriterier ved vurderingen av om en student er skikket er:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.
- c) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.
- d) studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne.
- e) studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.
- f) studenten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet.
- g) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.

§ 3. *Informasjon til studentene*

Ved studiestart skal institusjonen sørge for at alle studentene får informasjon om skikkethetsvurderingen og hva den innebærer.

§ 4. Skikkethetsnemnd

Styret selv skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Nemnda skal bestå av:

- faglig leder for avdelingen eller tilsvarende funksjon
- faglig studieleder for lærerutdanningen eller tilsvarende funksjon
- en representant fra praksisfeltet
- en faglærer fra lærerutdanningen
- to studentrepresentanter fra lærerutdanningen
- en ekstern representant oppnevnt av Statens utdanningskontor
- en ekstern representant med juridisk embetseksamen.

Medlemmer oppnevnes for 3 år av gangen. Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. Avdelingsleder er nemndas leder, og sitter i nemnda i den perioden han/hun er valgt til avdelingsleder.

Minst to tredeler av nemndas medlemmer skal være tilstede ved saksbehandlingen.

§ 5. Institusjonsansvarlig

Styret oppnevner en ansatt ved lærerutdanningen som institusjonsansvarlig for skikkethetsvurderingen. Institusjonsansvarlig kan oppnevnes blant skikkethetsnemndas medlemmer.

§ 6. Tvilsmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til institusjonsansvarlig. Den som leverer tvilsmelding regnes ikke som part i saken.

Tvilsmeldinger som er åpenbart ugrunnet skal ikke behandles av institusjonsansvarlig.

§ 7. Behandling hos institusjonsansvarlig

Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Institusjonsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale, og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes til etter at utvidet veiledning er avsluttet.

Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat, som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.

§ 8. Behandling i skikkethetsnemnda

Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet, og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet.

Nemnda lager en innstilling til styret eller institusjonens klagenemnd med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges fra lærerutdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta lærerutdanningen. Vedtak om innstilling fattes med to tredels flertall.

§ 9. Behandling i styret/institusjonens klagenemnd

På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller institusjonens klagenemnd vedtak om at en student ikke er skikket etter reglene i lov om universiteter og høyskoler § 4–10 tredje og fjerde ledd. Det skal ikke utstedes vitnemål for lærerutdanningen til en student som er funnet ikke-skikket.

Hvis en student som er funnet ikke-skikket skal utestenges fra lærerutdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Studenten kan utestenges fra lærerutdanningen i inntil 3 år. Ved kortere utestenging kan styret eller institusjonens klagenemnd stille vilkår som må være oppfylt før lærerutdanningen gjenopptas.

Vedtak om utestenging skal opplyse studenten om at han/hun ikke kan søke eller ta imot plass ved andre lærerutdanninger i utestengingsperioden og at han/hun må søke nytt opptak dersom lærerutdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.

§ 10. Sentralt register

Når det er fattet vedtak om at en student ikke er skikket, skal opplysninger om studentens navn og omfang og tidsbegrensning av en eventuell utestenging sendes til Samordna opptak, som vil opprette et sentralt register. Hvis vedtak blir omgjort etter klage skal det sendes melding til Samordna opptak om dette.

Opplysningene i det sentrale registeret skal slettes når utestengingsperioden er over.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 6. august 1999 nr. 946 om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene.

10. okt. Nr. 1194 2005**Forskrift om endring i forskrift om arbeidsmarkedstiltak.**

Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 10. oktober 2005 med hjemmel i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 12 og § 13. Kunngjort 14. oktober 2005.

I

I forskrift 20. desember 2001 nr. 1544 om arbeidsmarkedstiltak gjøres følgende endringer:

§ 1–2 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) skjermet virksomhet – virksomheter med produksjon av varer og/eller tjenester, som er etablert med sikte på å tilby avklaring, arbeidstrening eller kvalifisering av yrkeshemmede.

§ 1–7 skal lyde:

Arbeidsmiljøloven gjelder fullt ut for tiltaksdeltaker som er arbeidstaker hos tiltaksarrangør. Forbudet mot midlertidige ansettelser i arbeidsmiljøloven § 14–9 første ledd gjelder likevel ikke ansettelser i forbindelse med følgende tiltak:

- a. Midlertidige sysselsettingstiltak
b. Kvalifisering i attføringsbedrift.

Personer som uten å være arbeidstakere deltar i arbeidsmarkedstiltak, anses likevel som arbeidstakere etter arbeidsmiljøloven, med unntak av lovens kapittel 14, 15, 16, 17 og § 19–2, jf. § 1–6 første og tredje ledd.

§ 2–1 annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Tiltaksdeltakerne skal utføre ordinære oppgaver i en offentlig eller privat virksomhet, i hel- eller deltidsstilling. Det skilles mellom et kortvarig og langvarig lønnstilskudd.

§ 2–2 skal lyde:

Arbeidssøkere som har særlige problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet, kan delta i det kortvarige lønnstilskuddstiltaket. Yrkeshemmede med variabel og redusert yteevne kan delta i det langvarige lønnstilskuddstiltaket.

§ 2–5 første, annet og tredje ledd skal lyde:

Ved vurderingen av tilskuddssats og varighet skal det legges vekt på tiltaksdeltakers yteevne og behov for oppfølging og tilrettelegging. Periode og presentsats skal tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet. Samlet kostnad skal likevel ikke overstige maksimalt lønnstilskudd.

Ordinært lønnstilskudd kan maksimalt utgjøre 50 prosent av lønnen i inntil 12 måneder.

Lønnstilskudd for yrkeshemmede med variabel og redusert yteevne kan maksimalt utgjøre 60 prosent av lønnen i inntil 36 måneder.

Nytt kapittel 2A skal lyde:

*Kapittel 2A. Avklaring***§ 2A–1. Tiltakets innhold**

Avklaring innebærer motivasjon, veiledning, systematisk kartlegging og utprøving av den enkeltes arbeidsevne for å få klarlagt eventuelle behov for kvalifisering eller andre tiltak som kan bidra til at tiltaksdeltaker får arbeid.

§ 2A–2. Målgruppe

Avklaring tilbys yrkeshemmede dersom behovet for arbeidsmarkedstiltak er uklart.

§ 2A–3. Varighet

Avklaringstiltak kan maksimalt vare i 12 uker.

§ 2A–4. Vilkår for å arrangere avklaring

Avklaring skjer i skjermede virksomheter jf. § 1–2 bokstav d. Krav som nevnt i § 3–5, § 7–4 og § 9–4 gjelder tilsvarende.

Andre virksomheter kan arrangere avklaringstiltak etter avtale med Aetat dersom det lokalt ikke er etablert skjermede virksomheter som kan tilby avklaring eller når de lokale skjermede virksomhetene ikke har tilstrekkelig kapasitet.

§ 2A–5. Ytelser til deltakere

Tiltaksdeltakere mottar folketrygdytelser eller tilskudd som nevnt i kapittel 10 i denne forskriften.

§ 2A–6. Tilskudd til tiltaksarrangør

Det gis driftstilskudd per godkjent tiltaksplass i skjermede virksomheter.

Tiltaksplasser utenfor skjermede virksomheter anskaffes etter regler fastsatt i eller i medhold av lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser.

§ 3–5 annet ledd nr. 5 og 6 oppheves.

§ 3–6 oppheves.

§ 3–7 tredje ledd skal lyde:

Virksomheten kan tilby arbeidsmarkedstjenester til andre enn Aetat, dersom dette ikke går ut over de tjenestene bedriften er forpliktet til å levere til Aetat.

§ 3–10 fjerde ledd oppheves.

§ 4–3 tredje ledd skal lyde:

Yrkeshemmede kan ta ordinær utdanning som ledd i yrkesrettet attføring jf. § 4–1 tredje ledd, i inntil tre år. Det kan gjøres unntak fra begrensningen i foregående punktum dersom medlemmet på grunn av sterke sosiale eller helsemessige problemer ikke kan gjennomføre en nødvendig og hensiktsmessig utdanning i løpet av tre år og er i en utdannings situasjon som avviker vesentlig fra den som gjelder for andre.

§ 5–9 annet ledd oppheves.

§ 6–1 første ledd skal lyde:

Arbeid med bistand skal gi hensiktsmessig og nødvendig bistand med sikte på integrering av yrkeshemmede i ordinært arbeidsliv. Tiltaket kan gis i form av kartlegging, bistand til å finne egnet arbeidsplass, tilrettelegging og oppfølging på arbeidsplassen, opplæring i arbeidsrelaterte og sosiale ferdigheter samt råd og veiledning til arbeidsgiver/tiltaksarrangør.

§ 6–1 annet ledd annet punktum oppheves.

§ 6–2 skal lyde:

Arbeid med bistand kan tilbys yrkeshemmede som har behov for tilrettelegging og oppfølging for å få eller beholde arbeid.

Overskriften til kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Varig tilrettelagt arbeid

§ 7–1 skal lyde:

Varig tilrettelagt arbeid skal tilby personer arbeid i en skjermet virksomhet, med arbeidsoppgaver tilpasset den enkeltes yteevne. Varig tilrettelagt arbeid kan også tilbys som enkeltplasser i ordinære virksomheter.

Arbeidet skal bidra til å utvikle ressurser hos deltakerne gjennom kvalifisering og tilrettelagte arbeidsoppgaver.

§ 7–2 første punktum skal lyde:

Tiltaket er rettet mot personer som har eller i nær fremtid ventes å få innvilget varig uførepensjon, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging.

§ 7–4 annet ledd nr. 4 første punktum skal lyde:

4) Virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet.

§ 7–4 annet ledd nr. 5 og 6 oppheves.

§ 7–4 nytt tredje ledd skal lyde:

Kravene i foregående ledd gjelder ikke for enkeltplasser i ordinære virksomheter.

§ 7–5 oppheves.

§ 7–6 tredje ledd skal lyde:

Virksomheten kan tilby arbeidsmarkedstjenester til andre enn Aetat, dersom dette ikke går ut over de tjenestene bedriften er forpliktet til å levere til Aetat.

Overskriften til kapittel 9 skal lyde:

Kapittel 9. Tiltak i arbeidsmarkedsbedrift

§ 9–1 første ledd oppheves.

§ 9–1 annet ledd blir nytt første ledd og skal lyde:

I arbeidsmarkedsbedriftene skal yrkeshemmede gis høyere reell og formell kompetanse gjennom tilrettelagt opplæring og arbeidstrening (Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift), samt mulighet for varig tilrettelagt arbeid for deltakere som har liten mulighet for å få arbeid i det ordinære arbeidslivet (Tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift).

§ 9–1 tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 9-3 annet ledd oppheves.

§ 9-3 tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift kan vare i inntil to år, med mulighet for forlengelse dersom det er nødvendig for å oppnå fagbrev. Varigheten skal samsvare med den enkelte deltakerens plan for attføring.

§ 9-3 fjerde ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

For Tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift gjelder ingen tidsbegrensning. Formidling til arbeid i det ordinære arbeidslivet skal likevel vurderes jevnlig.

§ 9-4 annet ledd skal lyde:

For å bli godkjent som tiltaksarrangør må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- 1) Attføringsvirksomhet skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet.
- 2) Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode.
- 3) Det skal ikke utbetales utbytte.
- 4) En arbeidsmarkedsbedrift kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.
- 5) Tiltaksplasser innenfor Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift skal minst utgjøre 50 prosent av samlet antall plasser innenfor Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift og Tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift. Aetat kan gi dispensasjon fra dette kravet dersom det i en avgrenset periode ikke er mulig å oppfylle det.

§ 9-4 tredje ledd oppheves.

§ 9-5 oppheves.

§ 9-6 første ledd skal lyde:

En arbeidsmarkedsbedrift kan være tiltaksarrangør for andre tiltak enn tiltak etter dette kapittelet.

§ 9-6 tredje ledd skal lyde:

Virksomheten kan tilby arbeidsmarkedstjenester til andre enn Aetat, dersom dette ikke går ut over de tjenestene bedriften er forpliktet til å levere til Aetat.

§ 9-7 første ledd oppheves.

§ 9-7 annet ledd blir nytt første ledd og skal lyde:

Deltakere i Kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift er midlertidig ansatt i bedriften som arbeidstakere, med arbeidskontrakter som avspeiler tiltakets varighet.

§ 9-7 tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Deltakere i Tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift er fast ansatt i bedriften.

§ 9-7 fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

§ 9-8 første ledd oppheves.

§ 9-8 annet ledd blir nytt første ledd og skal lyde:

Tiltaksdeltakerne er arbeidstakere og mottar lønn. Lønnen fastsettes etter forhandlinger, som i arbeidslivet for øvrig. Lønnsfastsettelsen skal fremme attføring.

§ 11-3 første ledd skal lyde:

Det kan gis tilskudd ved opprettelse av nye tiltaksplasser som tilbyr arbeidspraksis i skjermet virksomhet, jf. kapittel 3, varig tilrettelagt arbeid, jf. kapittel 7 og tiltak i arbeidsmarkedsbedrift, jf. kapittel 9, dersom opprettelse av tiltaksplasser medfører kostnader for tiltaksarrangør.

§ 11-4 første ledd skal lyde:

Det kan gis tilskudd til omstrukturering til tiltaksarrangør som tilbyr arbeidspraksis i skjermet virksomhet, jf. kapittel 3, varig tilrettelagt arbeid, jf. kapittel 7 og tiltak i arbeidsmarkedsbedrift, jf. kapittel 9.

§ 11-5 nytt annet punktum skal lyde:

Tilskudd til teknisk tilrettelegging kan utbetales direkte til tiltaksdeltaker dersom dette er hensiktsmessig.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2006.

For tiltaksdeltakere som er i tiltak på ikrafttredelsesdato gjelder endringene først etter utløpet av vedtaksperioden.

For tiltaksarrangører som har igangsatte tiltak på ikrafttredelsesdato gjelder endringene først etter utløpet av tilsagnsperioden.

11. okt. Nr. 1195 2005**Forskrift om midlertidig fritak fra overproduksjonsavgift på melk i 2005.**

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 11. oktober 2005 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5a og § 19 og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 14. oktober 2005.

§ 1. Foretak som produserer kumelk kan i 2005 omsette et kvantum melk begrenset oppad til 102% av landbrukseiendommens kumelkkvote uten at det svares overproduksjonsavgift.

For omsatt kvantum innenfor fritaksgrensen etter første ledd, kan det gis tilskudd i samsvar med forskrift 26. august 1999 nr. 965 om tilskott til mjølkeproduksjon.

§ 2. Forskriften trer i kraft straks, og gis virkning for produsert kumelk som er levert meieriselskap innen 31. desember 2005.

11. okt. Nr. 1196 2005**Forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv.**

Fastsatt av Miljøverndepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet 11. oktober 2005 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9, § 29 og § 31, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 23 andre ledd og § 24 sjette ledd, lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 7 og § 19, delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 4–4 annet ledd, § 4–7 og § 8–4 og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 4a–1 annet ledd. Jf. EØS-avtalen vedlegg XX nr. 32a (direktiv 91/689/EØF endret ved direktiv 94/31/EF) og nr. 32aa (vedtak 2000/532/EF endret ved vedtak 2001/118/EF, vedtak 2001/119/EF og vedtak 2001/573/EF). Kunngjort 14. oktober 2005.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å bidra til å sikre at smittefarlig avfall ikke medfører fare for forurensning eller spredning av smitte til mennesker, dyr eller miljø.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder smittefarlig avfall som oppstår i helsetjeneste og dyrehelsetjeneste, herunder smittefarlig avfall fra undervisning, forskning og diagnostikk.

Forskriften gjelder ikke animalsk avfall som omfattes av forskrift 5. november 1999 nr. 1148 om transport og behandling av animalsk avfall, og anlegg som behandler animalsk avfall.

Forskriften gjelder ikke håndtering som omfattes av forskrift 12. september 1996 nr. 903 om innførsel, transport og annen håndtering av materiale som er smittefarlig for mennesker.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- avfall*: kasserte løse gjenstander eller stoffer. Som avfall regnes også overflødig løse gjenstander og stoffer fra tjenesteyting, produksjon og rensningsanlegg mv.
- smittefarlig avfall*: avfall fra medisinsk behandling eller veterinærbehandling og/eller tilhørende undervisning, forskning og diagnostikk som inneholder levedyktige mikroorganismer eller deres toksiner som kan forårsake sykdom hos mennesker eller andre levende organismer.
- håndtering*: en fellesbetegnelse for innsamling, mottak, mellomlagring og behandling av smittefarlig avfall.
- behandling*: fysiske/kjemiske/biologiske prosesser som endrer avfallens egenskaper og som er nødvendige eller hensiktsmessige for endelig anbringelse av avfallet.
- helsetjeneste*: primærhelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, tannhelsetjenesten og annen medisinsk virksomhet.
- dyrehelsetjeneste*: virksomhet hvor veterinærer eller annet dyrehelsepersonell yter helsehjelp til dyr.

§ 4. Forsvarlig oppbevaring, håndtering og transport av smittefarlig avfall

Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste skal sørge for at smittefarlig avfall oppbevares og håndteres på en slik måte at det ikke medfører fare for forurensning eller spredning av smitte til mennesker, dyr eller miljø. Virksomhet som transporterer eller håndterer smittefarlig avfall fra helsetjeneste eller dyrehelsetjeneste, skal sørge for at dette skjer på en slik måte at det ikke medfører fare for forurensning eller spredning av smitte til mennesker, dyr eller miljø.

Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste og virksomhet som transporterer eller håndterer smittefarlig avfall fra disse, skal sørge for at smittefarlig avfall ikke blandes med andre typer avfall.

Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste og virksomhet som behandler smittefarlig avfall fra disse, skal så tidlig som mulig sørge for at smittefarlig avfall behandles slik at det ikke lenger er smittefarlig.

§ 5. Leveringsplikt

Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste hvor det oppstår smittefarlig avfall, skal så snart som mulig sørge for at avfallet blir levert til behandling ved anlegg med behandlingstillatelse etter § 6 eller med forbrenningstillatelse etter forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall.

Leveringsplikten etter første ledd gjelder ikke for virksomheter som med tillatelse etter § 6 behandler eget avfall, eller hvor avfallet blir behandlet slik at det ikke lenger er smittefarlig, jf. § 4 tredje ledd.

§ 6. Tillatelse til behandling av smittefarlig avfall

Virksomhet som behandler smittefarlig avfall skal ha tillatelse fra fylkesmannen eller den Miljøverndepartementet bemyndiger.

Helsetjeneste som autoklaverer eller desinfiserer smittefarlig avfall skal ha tillatelse fra Fylkesmannen eller den Helse- og omsorgsdepartementet bemyndiger.

Dyrehelsetjeneste som autoklaverer eller desinfiserer smittefarlig avfall skal ha tillatelse fra Mattilsynet.

Kravet om tillatelse gjelder ikke helsetjeneste og dyrehelsetjeneste som behandler eget smittefarlig avfall i samsvar med kravene i § 4 tredje ledd.

§ 7. Emballering og merking

Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste som lagrer eller leverer smittefarlig avfall, skal påse at avfallet er emballert på en slik måte at det egner seg for lagring og transport uten at det medfører smittefare.

Emballasje for smittefarlig avfall skal være merket slik at det går klart frem at emballasjen inneholder smittefarlig avfall.

Smittefarlig avfall som skal leveres til transport skal være emballert og merket i henhold til kravene for emballering av infeksjonsfremmende stoffer i forskrift 11. november 2002 nr. 1264 om transport av farlig gods på veg og jernbane.

§ 8. Dokumentasjon

Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste hvor det oppstår smittefarlig avfall, og virksomhet som transporterer eller behandler smittefarlig avfall fra disse, skal ha tilgjengelig dokumentasjon om avfallet kommer fra helsetjeneste eller dyrehelsetjeneste, mengde, samt dersom det er relevant, hvordan det er oppbevart, håndtert og transportert.

Dokumentasjonen skal oppbevares i minst tre år. Transportører skal oppbevare dokumentasjonen i minst ett år. Dokumentasjonen skal på anmodning forelegges relevant myndighet, jf. § 9.

§ 9. Vedtaks- og tilsynsmyndighet, tvangsmulkt

Fylkesmannen eller den Miljøverndepartementet bemyndiger fører tilsyn med at smittefarlig avfall fra helsetjenesten og dyrehelsetjenesten ikke medfører fare for forurensning eller spredning av smitte til miljøet, herunder at virksomheter som behandler smittefarlig avfall søker om tillatelse etter § 6 og overholder de krav som stilles i tillatelsen. For å sikre at bestemmelsene i denne forskriften eller vedtak i medhold av denne forskriften blir gjennomført, kan Fylkesmannen eller den Miljøverndepartementet bemyndiger treffe vedtak om tvangsmulkt i medhold av forurensningsloven § 73.

Statens helsetilsyn og Helsetilsynet i fylket fører innenfor sitt ansvarsområde tilsyn med at bestemmelsene i forskriften overholdes, og fatter de nødvendige vedtak hjemlet i tilsynsloven § 3, smittevernloven § 7–10a, spesialisthelsetjenesteloven § 7–1 og kommunehelsetjenesteloven § 6–3.

Kommunen fører innenfor sitt ansvarsområde tilsyn med at bestemmelsene i forskriften overholdes, og fatter de nødvendige vedtak hjemlet i smittevernloven og kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a.

Mattilsynet fører innenfor sitt ansvarsområde tilsyn med at bestemmelsene i forskriften overholdes, og fatter de nødvendige vedtak hjemlet i dyrehelsepersonelloven og matloven.

§ 10. Dispensasjon

I særlige tilfeller og forutsatt at det ikke strider mot EØS-avtalens vedlegg II, bind 12 A, kapittel 15, direktiv 91/689/EØF eller andre internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan relevant myndighet, jf. § 9, dispensere fra denne forskriften.

§ 11. Klageorgan

Statens forurensningstilsyn avgjør klager over vedtak truffet av fylkesmannen i medhold av § 9 første ledd, jf. forurensningsloven § 85.

Fylkesmannen avgjør klager over vedtak truffet av kommunen i medhold av § 9 tredje ledd, jf. smittevernloven § 8–3 og kommunehelsetjenesteloven § 4a–12.

Det regionale Mattilsynet avgjør klager på vedtak truffet av det lokale Mattilsynet i medhold av § 9 fjerde ledd. Klager på vedtak truffet av det regionale Mattilsynet i første instans avgjøres av det sentrale Mattilsynet.

§ 12. Straff

Overtredelse av denne forskrift eller vedtak truffet med hjemmel i forskriften straffes etter bestemmelsene i forurensningsloven § 78 og § 79, smittevernloven § 8–1, kommunehelsetjenesteloven § 4a–11, dyrehelsepersonelloven § 37 og matloven § 28.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2006.

Merknader til forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv.

Merknadene er en veiledning for å utdype innholdet i den enkelte bestemmelse.

Til § 2 Virkeområde

Til første ledd

Forskriften gjelder smittefarlig avfall som er et resultat av helse- og dyrehelsepersonells yrkesutøvelse, herunder smittefarlig avfall som oppstår når helse- eller dyrehelsepersonell driver undervisning, forskning og diagnostikk. Det har ingen betydning om yrkesutøvelsen foregår innenfor eller utenfor virksomhetens lokaler. Dette betyr at forskriften også gjelder smittefarlig avfall som oppstår når helsetjenesten foregår hjemme hos pasienten, for eksempel i hjemmesykepleien og i forbindelse med ambulerende veterinær- og legevaktvirksomhet.

Forskriften gjelder fra det smittefarlige avfallet oppstår i helse- og dyrehelsetjenesten og frem til det er ferdig behandlet. Forskriften stiller derfor krav til både helsetjenesten, dyrehelsetjenesten, transportør og behandlingsanlegg.

Forskriften omfatter ikke smittefarlig avfall som har en annen opprinnelse enn helse- og dyrehelsepersonells yrkesutøvelse. Eksempel: Innredning fra fjøs hvor det har forekommet skrapesyke.

All helsehjelp som ytes i helsetjenesten (også av ikke autorisert helsepersonell), er omfattet av forskriften. Utøvere av alternativ behandling, som ikke er helsepersonell eller en del av helsetjenesten, omfattes ikke av forskriften. Det gjør heller ikke virksomheter som driver for eksempel tatoverings- eller hulltakingsvirksomhet. Dyrehelsetjeneste utøvet av personer som verken er dyrehelsepersonell eller underlagt dyrehelsepersonells faglige ansvar, er ikke omfattet av forskriften.

Forskriften gjelder også for enmannsforetak.

Til annet ledd

Døde dyr (inkl. fisk), slakteavfall og kassert melk er eksempler på animalsk avfall som ikke er omfattet av denne forskriften. Unntatt fra dette er prøver fra dyreavfall. Avfall fra prøvetaking anses som smittefarlig avfall og omfattes av forskriften.

Til § 3 Definisjoner

Til bokstav b – smittefarlig avfall

Avfall som kan være smittefarlig:

1. Avfall som er direkte forurenset med sekret, puss o.l. fra pasienter med alvorlige infeksjoner (for eksempel brukte bandasjer, dremsmateriell, hansker, munnbind, bleier og liknende).
2. Stikkende/skjærende avfall, for eksempel brukte kanyler, brukte skalpellblader, brukte sakser og pinsetter, reagensrør med blod, puss eller vevsrester.
3. Vevsbiter, organer, blod og blodprodukter (inkludert serum, plasma og andre komponenter fra blod), samt blodige bandasjer.
4. Avfall fra luftsmitteisolater.

Det er ikke er alt avfall fra helse- og dyrehelsetjeneste som omfattes av forskriften. Kun der avfallet inneholder levedyktige organismer eller deres toksiner, og det er kjent for eller antatt å kunne forårsake sykdom, vil forskriften komme til anvendelse. Det er kun der for eksempel munnbind eller bleier kan forårsake smitte at det skal behandles etter forskriften. For helsetjenesten vises det for øvrig til det generelle kravet til forsvarlig virksomhet.

Til bokstav e – helsetjeneste

Begrepet helsetjeneste etter denne forskriften samsvarer med definisjonen av helsetjeneste i lov 2. juli nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 1– 3 bokstav d), og omfatter primærhelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og tannhelsetjenesten. Virksomheter som er offentlig eid, privateid og offentlig drevet, og privateid eller privatdrevet som har avtale med stat, fylke eller kommune, er omfattet av helsetjenestebegrepet. Rent privat virksomhet som ikke har avtale med stat, fylke eller kommune faller også innenfor definisjonen av helsetjeneste i denne forskriften.

Til bokstav f – dyrehelsetjeneste

Uttrykket «helsehjelp til dyr» omfatter forebyggende tiltak, diagnostiske undersøkelser, behandling, rehabilitering og lignende. Det omfatter både privat og offentlig virksomhet. En veterinær som for eksempel tar en blodprøve i forbindelse med Mattilsynets overvåkning av dyresjukdommer, yter altså helsehjelp til dyr i forskriftens forstand.

Til § 4 Forsvarlig oppbevaring, håndtering og transport av smittefarlig avfall

Det er ledelsen ved virksomheten som har det overordnede ansvaret for at forskriftens krav overholdes. Ledelsen har ansvaret for å legge forholdene til rette slik at helsepersonell/dyrehelsepersonell kan utføre sine oppgaver i samsvar med forskriftens krav.

Ledelsen ved virksomheten bør sørge for at det utarbeides prosedyrebeskrivelser for hva som skal regnes som smittefarlig avfall og hvordan avfallet skal håndteres i virksomheten. Det bør fremgå av prosedyrene hvem som skal foreta risikovurderingen når det er tvil om avfallet er smittefarlig, hvem som har ansvaret for å oppdatere prosedyrene, og hvordan avvik blir rettet opp. Prosedyrene bør være lett tilgjengelige for personalet. Prosedyrene bør inngå som en del av virksomhetens internkontrollsystem.

Helsetjenestens internkontroll er regulert i forskrift 20. desember 2002 nr. 1731 om internkontroll i sosial- og

helsetjenesten. Helseinstitusjoner som omfattes av forskrift 17. juni 2005 nr. 610 om smittevern i helsetjenesten, skal ha skriftlige rutiner for håndtering av avfall og intern transport av smittefarlig materiale som en del av sitt infeksjonskontrollprogram, jf. forskriftens kapittel 2. Infeksjonskontrollprogrammet inngår som en del av internkontrollsystemet ved institusjonen. Når det gjelder smittefarlig avfall som kan forurense det ytre miljøet, skal virksomhetens internkontroll oppfylle kravene i forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Virksomheter skal iverksette tiltak for å verne personellet mot skader ved eksponering for biologiske faktorer, i tråd med de krav som følger av forskrift 19. desember 1997 nr. 1322 om vern mot eksponering for biologiske faktorer (bakterier, virus, sopp m.m.) på arbeidsplassen (forskrift om biologiske faktorer).

Ambulerende dyrehelsepersonell bør gi dyreeiere råd om forsvarlig håndtering av smittefarlig avfall. Tilsvarende bør helsepersonell som yter helsehjelp i pasientens hjem, gi pasienten råd om forsvarlig håndtering av smittefarlig avfall.

Bestemmelsen innebærer en plikt til å hindre fare for forurensning og spredning av smitte gjennom forsvarlig håndtering mv. av avfallet. Plikt til å hindre andre negative virkninger forbundet med avfallet, for eksempel stikk- og kuttskader, kan følge av annet regelverk. Et eksempel er lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester § 3, som krever at alle som behandler produkter skal forebygge at produktet medfører helseskade, miljøforstyrrelse, forurensning, støy og lignende, og begrense slike virkninger.

Til første ledd – oppbevaring, håndtering og transport av smittefarlig avfall slik at det ikke medfører fare for forurensning eller spredning av smitte

Oppbevaring og håndtering av smittefarlig avfall i helsetjenesten og dyrehelsetjenesten

Smittefarlig avfall bør samles opp i støtsikre og fuktette beholdere. Beholderne bør være av et materiale og utformes slik at avrenning er forhindret ved oppbevaring og videre transport helt frem til behandlingsanlegget.

Når smittefarlig avfall oppstår utenfor virksomhetens lokaler, for eksempel i forbindelse med ambulerende veterinær- og legevaktvirksomhet eller i hjemmesykepleien, bør personellet ha en beholder, som beskrevet ovenfor, til oppsamling av smittefarlig avfall.

Lokaler som brukes til midlertidig oppbevaring av smittefarlig avfall bør holdes ryddig og rent og om nødvendig desinfiseres. Oppbevaringsplassen bør være sikret slik at uvedkommende mennesker eller dyr ikke har tilgang.

Transport av smittefarlig avfall

Transport av smittefarlig avfall omfattes av forskrift 11. november 2002 nr. 1264 om transport av farlig gods på veg og jernbane. Denne administreres av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Forskriften stiller blant annet krav til emballasje, godkjent tank, merking, samemballering og transportdokument. Dersom transporten overstiger 500 kg netto farlig gods, gjelder også krav om at fører skal ha ADR-kompetansebevis når dette kreves i ADR (ADR og RID er europeiske overenskomster for transport av farlig gods på henholdsvis veg og jernbane). Forskriften krever at enhver som har befattning med transport av farlig gods plikter å vise forsiktighet og opptre på en slik måte at det ikke oppstår fare for skade på liv, helse, miljø eller materielle verdier (§ 2–2). Ifølge samme bestemmelse skal man under transporten ta de nødvendige forholdsregler slik at transporten kan foregå og godset avleveres på en sikker og forsvarlig måte.

Håndtering av smittefarlig avfall hos behandlingsanlegg

Smittefarlig avfall som har ankommet behandlingsanlegget, bør så snart som mulig mates inn i anlegget. Mellomlagring av smittefarlig avfall på behandlingsanlegget bør normalt ikke forekomme. Dersom dette unntaksvis må skje, skal mellomlagringen skje uten risiko for økt smittefare og skal være så kortvarig som mulig.

Til tredje ledd – behandling av smittefarlig avfall slik at det ikke lenger er smittefarlig

Behandling av smittefarlig avfall i helsetjenesten og dyrehelsetjenesten

Smittefarlig avfall fra egen virksomhet skal så tidlig som mulig behandles slik at det ikke lenger er smittefarlig. Dette kan gjøres ved for eksempel desinfeksjon eller autoklaving. Den metoden som benyttes bør være validert. Eventuell forbehandling, for eksempel kverning for å redusere volumet og derved forenkle behandlingen av eget avfall, må ikke medføre fare for smittespredning.

Behandling av smittefarlig avfall fra andre virksomheter, ved blant annet autoklaving eller desinfeksjon, krever særskilt tillatelse.

Når avfallet ikke lenger er smittefarlig vil forskriftens regler ikke komme til anvendelse.

Behandling av smittefarlig avfall hos behandlingsanlegg

Det vises til merknadene til § 4 første ledd vedrørende behandlingsanlegg.

Til § 5 Leveringsplikt

Smittefarlig avfall skal leveres til anlegg med behandlingstillatelse etter § 6 eller til anlegg med forbrenningstillatelse etter forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). Det følger av § 4 at avfallsbesitter må ta forsvarlig hånd om avfallet inntil det blir levert. Ved nedleggelse av virksomhet skal den ansvarlige ved virksomheten sørge for at det smittefarlige avfallet umiddelbart blir levert til godkjent håndtering.

Ved kontroll vil tilsynsmyndigheten forvente at virksomheten kan fremlegge dokumentasjon på at leveringsplikten er overholdt, jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften). Tilsynsmyndigheten kan pålegge virksomheten å fremskaffe slik dokumentasjon dersom den mangler. Aktuell dokumentasjon er kvittering fra lovlig mottak for smittefarlig avfall. For å sikre at levering blir gjennomført kan tilsynsmyndigheten fastsette tvangsmulkt i medhold av forurensningsloven § 73.

Eier av avfallsforbrenningsanlegg som ønsker å forbrenne smittefarlig avfall, må søke om dette spesielt, jf. avfallsforskriften § 10–4.

Til § 6 Tillatelse til behandling av smittefarlig avfall

Der virksomheten behandler avfallet selv, for eksempel ved autoklaving eller desinfeksjon, behøves det ingen tillatelse. Dette er behandling der virksomheten gjør avfallet ikke smittefarlig i tråd med forskriften § 4. Behandling av eget smittefarlig avfall som foregår internt i helsetjenesten og dyrehelsetjenesten, krever altså ikke tillatelse etter § 6 siste ledd. Helsetjeneste og dyrehelsetjeneste som *på annen måte* behandler eget smittefarlig avfall, må imidlertid søke om tillatelse etter forskriften her, eventuelt etter forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) hvis avfallet skal forbrennes. Der helsetjeneste eller dyrehelsetjeneste behandler avfall på vegne av andre virksomheter kreves det tillatelse etter § 6 annet eller tredje ledd.

Fylkesmannen gir tillatelse til forbrenning (og eventuell annen sluttbehandling) etter denne forskrifts § 6 første ledd, jf. forurensningsloven. Fylkesmannen gir tillatelse til autoklaving/desinfisering av smittefarlig avfall i helsetjenesten etter denne forskrifts § 6 andre ledd, jf. smittevernloven. Mattilsynet gir tillatelse til autoklaving/desinfisering av smittefarlig avfall i dyrehelsetjenesten etter denne forskrifts § 6 tredje ledd, jf. matloven.

Søknad om tillatelse til behandling av smittefarlig avfall skal angi hvilke typer og mengder smittefarlig avfall som ønskes behandlet og gi en beskrivelse av virksomheten for øvrig. Søknad om slik tillatelse blir vurdert ut fra tekniske og miljømessige forhold og ut fra hensynet til et hensiktsmessig og forsvarlig system for håndtering av smittefarlig avfall totalt sett.

Forbrenning av smittefarlig avfall må skje i overensstemmelse med kravene i kapittel 10 i avfallsforskriften. Virksomhet som søker om tillatelse til forbrenning av smittefarlig avfall vil i en eventuell tillatelse få vilkår i overensstemmelse med avfallsforskriften. I henhold til avfallsforskriften § 9–4 er det ikke tillatt å deponere smittefarlig avfall fra sykehus eller annen medisinsk eller veterinærmedisinsk virksomhet.

Myndighet til å gi tillatelse til behandling av smittefarlig avfall etter denne forskriften er lagt til fylkesmannen. Tillatelsen gis normalt på bestemte vilkår. Det stilles krav som skal sikre en miljømessig forsvarlig håndtering av det smittefarlige avfallet. Dette kan være tekniske og driftsmessige krav, utslippsbegrensninger, krav om tiltak mot avrenning og ukontrollerte utslipp m.m. Tillatelsen bør også inneholde nødvendige krav for å hindre smittefare ved håndteringen av avfallet på behandlingsanlegget. Disse kravene tas inn i samråd med helse- og dyrehelsemyndighetene, som har det overordnede tilsynsansvaret for å hindre smittefare fra avfallet i hele kjeden fra avfallet oppstår i helse- og dyrehelsetjenesten og til det er ferdig behandlet. Det er vanlig å sette krav til journalføring og rapportering, blant annet for å kunne føre tilfredsstillende kontroll med strømmene av smittefarlig avfall.

Tillatelse etter denne forskriften fritar ikke fra plikt til å innhente nødvendig godkjenning fra andre myndigheter.

Til § 7 Emballering og merking

Til første ledd

Avfallsbesitter har ansvaret for at smittefarlig avfall emballeres på en slik måte at det ikke medfører fare for spredning av smitte. Avfallsbesitter treffer de nødvendige tiltak som står i forhold til avfallets mengde, sammensetning og farlighetsgrad for å hindre spredning av smitte. Avfallsbesitter bør utvise forsiktighet dersom det er tvil om avfallets sammensetning, om den riktige håndteringsmåten, om rekkevidden av plikter i regelverk osv. Avfallens farepotensial stiller dessuten krav til lagringsplassen, særlig beskyttelse mot ytre påvirkning, sikring mot uvedkommende/dyr/barn, avrenning og krav til at virksomheten holder orden og oversikt over avfallet (ryddig og atskilt plassering, tydelig merking mv.).

Både avfallsbesitter og den som håndterer smittefarlig avfall skal sørge for at avfallet er emballert slik at det er egnet for lagring og transport. Emballeringen må tilpasses transportmåte, transportstrekning mv. Hvis avfallet ikke er forsvarlig emballert, plikter transportøren å avvise det, jf. forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane § 2–3 bokstav a.

Til § 8 Dokumentasjon

Til første ledd

Når det gjelder dokumentasjon om hvordan det smittefarlige avfallet er transportert, kan relevant dokumentasjon være faktura eller avtale med transportselskapet.

Ved dokumentasjon av type og opprinnelse bør følgende koder fra den europeiske avfallslisten (EAL) anvendes:

– Smittefarlig avfall fra helsetjenesten:

18 01 03* (avfall der innsamling og disponering er underlagt særlige krav av hensyn til forebygging av infeksjoner)

– Smittefarlig avfall fra dyrehelsetjenesten:

18 02 02* (avfall der innsamling og disponering er underlagt særlige krav av hensyn til forebygging av infeksjoner)

Den ansvarlige for virksomheten bør sørge for at dokumentasjonen inngår i virksomhetens internkontrollsystem.

Til § 9 Vedtaks- og tilsynsmyndighet, tvangsmulkt

Det forventes at de ulike tilsynsmyndighetene fokuserer på sine kjerneområder.

Nødvendige vedtak omfatter også adgangen til å fatte vedtak om tvangsmulkt i den grad aktuelle lover gir slik hjemmel.

Til første ledd

Fylkesmannen fører tilsyn med at smittefarlig avfall fra helsetjenesten og dyrehelsetjenesten ikke medfører fare for forurensning. Fylkesmannen har ansvaret for å føre tilsyn med at virksomheter som behandler smittefarlig avfall, søker om tillatelse etter § 6 og overholder de krav som stilles i tillatelsen.

Til annet ledd

Tilsyn med virksomhetenes håndtering av smittefarlig avfall er en del av Helsetilsynets helhetlige tilsyn.

Til tredje ledd

Kommunene fører tilsyn med smittefarlig avfall som en del av sitt arbeid med miljørettet helsevern fra det oppstår i helsetjenesten, og frem til det er ferdig behandlet. Aktuelle bestemmelser som kommunen fører tilsyn med, er § 4 (forsvarlig oppbevaring, håndtering og transport av smittefarlig avfall), § 5 (leveringsplikt), § 7 (emballering og merking) og § 8 (dokumentasjon).

Til fjerde ledd

Mattilsynet fører tilsyn med det smittefarlige avfallet fra det oppstår i dyrehelsetjenesten, og frem til det er ferdig behandlet. Aktuelle bestemmelser som Mattilsynet fører tilsyn med at virksomheter overholder, er § 4 (forsvarlig oppbevaring, håndtering og transport av smittefarlig avfall), § 5 (leveringsplikt), § 7 (emballering og merking) og § 8 (dokumentasjon).

Til § 10 Dispensasjon

Relevant myndighet kan bare gjøre unntak fra forskriften dersom dette ikke strider med EØS-avtalen (for eksempel EU-direktiver om farlig avfall) eller andre internasjonale avtaler. Ved behandling av søknader om dispensasjon, vil det normalt bli lagt vekt på at kontrollen med avfallet er like god som det som følger av denne forskriften.

11. okt. Nr. 1197 2005

Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).

Fastsatt av Miljøverndepartementet 11. oktober 2005 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 31, § 33, § 49, § 52a, § 63 og § 81 jf. delegeringsvedtak 8. juli 1983 nr. 1245 og delegeringsvedtak 11. juni 1993 nr. 785. Jf. EØS avtalen vedlegg XX nr. 32F (direktiv 2002/96/EF). Kunngjort 14. oktober 2005.

I

I forskrift 2. mai 2005 nr. 406 om endring i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1–1 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i dette kapitlet omfatter ikke produkter omfattet av returordninger fastsatt i medhold av forskrift 21. november 2003 nr. 1362 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften).

II

Endringen trer i kraft straks.

13. okt. Nr. 1198 2005

Forskrift om kontroll med børsnoterte utstederforetaks finansielle rapportering.

Fastsatt av Finansdepartementet 13. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 12–1 tredje ledd, § 12–2 åttende ledd og § 12–7 første ledd. Kunngjort 14. oktober 2005.

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1. Utstederforetak

Denne forskriften gjelder for norske utstederforetak hvis omsettelige verdipapirer er eller søkes notert på børs eller autorisert markedsplass i Norge, og/eller regulert marked i annen EØS-stat.

Forskriften gjelder ikke for staten, Norges Bank, kommuner, fylkeskommuner, kommunale og fylkeskommunale foretak, samt interkommunale selskaper.

§ 2. Finansiell rapportering

Forskriften gjelder for finansiell rapportering i form av:

- a) fastsatt årsregnskap og årsberetning,
- b) fastsatt delårsregnskap og
- c) proforma tall og tilsvarende oppstillinger med tilleggsopplysninger i prospekter godkjent av børs eller autorisert markedsplass eller registrert i Foretaksregisteret etter verdipapirhandelloven kapittel 5.

Kapittel 2. Kredittilsynets kontroll

§ 3. Kontroll av finansiell rapportering

Kredittilsynet skal etablere ordninger for utvelgelse av foretak og dokumenter som nevnt i § 2 som skal være gjenstand for kontroll.

Kredittilsynet skal innrette sin kontroll for å avdekke vesentlige rapporteringsavvik.

Kredittilsynets myndighet etter verdipapirhandelloven § 12–1 tredje ledd og § 12–2 åttende ledd samt bestemmelsene i denne forskriften delegeres til Oslo Børs hva angår kontrollen med finansiell rapportering som nevnt i § 2 bokstav c.

§ 4. Innsending til Kredittilsynet

Dokumenter som nevnt i § 2 samt forslag til årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning og bedriftsforsamlingens uttalelse skal sendes til Kredittilsynet så snart de foreligger.

Kredittilsynet fastsetter, i medhold av verdipapirhandelloven § 12–2 åttende ledd første punktum, krav til rapportering fra utstederne til bruk for utvelgelsen etter § 3 første ledd.

Dokumentene skal sendes Kredittilsynet elektronisk.

§ 5. Opplysningsplikt

Kredittilsynet kan kreve opplysninger som nevnt i verdipapirhandelloven § 12–2 åttende ledd muntlig eller skriftlig innen en fastsatt frist. Kredittilsynet kan kreve dokumenter fremlagt, herunder teknisk lagret informasjon og utskrift fra lagringsmedium.

§ 6. Meldeplikt ved mistanke om finansiell rapportering som ikke gir et rettviseende bilde

Melding som nevnt i verdipapirhandelloven § 12–2 åttende ledd skal gis skriftlig og inneholde navn og stilling til personen som gir meldingen, samt en redegjørelse for hvorfor vedkommende anser at utstederforetakets finansielle rapportering ikke gir et rettviseende bilde i overensstemmelse med det relevante regelverket for finansiell rapportering.

Kapittel 3. Kredittilsynets påleggskompetanse

§ 7. Tiltak for å sikre korrekt finansiell rapportering mv.

Hvis den finansielle rapporteringen i dokumenter ikke er i samsvar med lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge utstederforetak å:

- a) endre sin fremtidige regnskapspraksis,
- b) korrigere feil i neste rapportering, herunder gi noteopplysning om forholdet, og
- c) gi offentlig tilleggsinformasjon ved melding til børsen eller på annen måte.

§ 8. Avleggelse av nytt årsregnskap og ny årsberetning

Hvis den finansielle rapporteringen i årsregnskap eller årsberetning avviker vesentlig fra det som følger av lov eller forskrift, kan Kredittilsynet pålegge utstederforetak å avlegge nytt årsregnskap og/eller ny årsberetning innen en fastsatt frist.

§ 9. Tvangsmulkt

Kredittilsynsloven § 10 annet ledd om tvangsmulkt gjelder tilsvarende for pålegg gitt i medhold av § 7 og § 8.

Kapittel 4. Klagenemnd

§ 10. Klagenemndens kompetanse

Det skal oppnevnes en klagenemnd for å avgjøre klager på vedtak etter verdipapirhandelloven § 12–1 tredje ledd, jf. denne forskriften § 7, § 8 og § 9, verdipapirhandelloven § 12–2 åttende ledd, jf. denne forskriften § 4, § 5 og § 6, samt verdipapirhandelloven § 12–4 femte ledd.

Klagenemnden kan i klagesak prøve alle sider av de vedtak som er gjenstand for klage.

§ 11. Sammensetning

Klagenemnden skal bestå av fem medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes av departementet for en periode på fire år. Ved første gangs oppnevning oppnevnes tre av medlemmene for fire år og to av medlemmene for to år, mens alle varamedlemmene oppnevnes for to år. Nemnden skal ha en leder og en nestleder. Nemnden skal sammensettes slik at den sikres høy regnskapsfaglig og juridisk kompetanse.

Dersom både et medlem og vedkommende personlige varamedlem har forfall, innkaller lederen et av de øvrige varamedlemmene. Klagenemnden er vedtaksfør dersom minst fire av de innkalte møter.

Ved forfall fra lederen ledes arbeidet i klagenemnden av nestlederen, eventuelt av et medlem.

§ 12. Saksbehandling

For klagebehandlingen i klagenemnden gjelder reglene i forvaltningslovens kap. VI med følgende endringer og tillegg:

Klagen skal fremsettes skriftlig. Klagen skal inneholde en fullstendig redegjørelse for de feil i rettsanvendelse, faktiske forhold eller saksbehandling som det gjøres gjeldende foreligger i det vedtak som er påklaget. Såfremt det anføres at Kredittilsynets vedtak bygger på et uriktig eller mangelfullt faktisk grunnlag, skal klagen inneholde en samlet og fullstendig redegjørelse for de fakta klageren mener skal legges til grunn. Er det tidligere gitt en slik redegjørelse overfor Kredittilsynet, kan det vises til denne. Hvor Kredittilsynets og klagenemndens avgjørelse vil bero på et skjønn, bør klagen inneholde de momenter klageren mener har betydning ved skjønnsutøvelsen.

Klagenemnden skal regulært avgjøre saken på grunnlag av de saksdokumenter som foreligger når den mottar klagesaken. Hvis særlige grunner foreligger, kan klagenemnden beslutte å holde muntlig forhandlingsmøte. Klagenemnden bestemmer hvilke deler av saken som skal behandles muntlig. Klagenemnden kan oppfordre parter og vitner til forklare seg direkte for klagenemnden.

Avgjørelser og beslutninger som gjelder saksforberedelsen i klagenemnden treffes av nemndens leder, eller etter ledernes bemyndigelse, av et av de øvrige medlemmene.

§ 13. Godtgjørelse og dekning av utgifter

Departementet fastsetter godtgjørelsen for klagenemndens medlemmer og treffer bestemmelser om nemndens sekretariat. Kredittilsynet kan fastsette at utgiftene til godtgjørelse til klagenemndens medlemmer og sekretariat samt andre utgifter som påløper i forbindelse med klagebehandlingen skal dekkes av klageren dersom klagenemnden ikke gir klageren medhold i klagen.

Kapittel 5. Ikrafttredelse**§ 14. Ikrafttredelse**

Denne forskriften kapittel 1 til 3 trer i kraft straks. Kapittel 4 trer i kraft fra den tid departementet bestemmer.

13. okt. Nr. 1199 2005**Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med aviær influensa i Russland.**

Fastsatt av Det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 13. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd jf. § 19. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2005/693/EF). Kunngjort 14. oktober 2005.

§ 1. Formål og virkeområde

Formålet med denne forskrift er å hindre spredning av aviær influensa i forbindelse med innførsel fra Russland.

§ 2. Forbud

Fra Russland er det forbudt å innføre andre levende fugler enn fjørfe. Dette gjelder fugler som omfattes av importbestemmelsen i vedtak 2000/666/EF, samt fugler som eieren bringer med seg, herunder fugler holdt som kjæledyr.

Fra Russland er det forbudt å innføre fjær og fjærkomponenter fra regionene listet opp i vedlegg I. Ved innførsel av fjær og fjærkomponenter som kommer fra andre steder enn regionene listet opp i vedlegg I må følges av et helsesertifikat, som bekrefter at betingelsene i denne forskrift er oppfylt, jf. vedtak 2005/693/EF.

§ 3. Unntak

Unntatt fra forbudet i § 2 annet ledd er import av fjær og fjærkomponenter som er behandlet. Ved import av fjær og fjærkomponenter skal forsendelsen følges av et handelsdokument, som bekrefter at de behandlede fjærene eller fjærkomponentene er blitt dampbehandlet, eller har gjennomgått en tilsvarende metode, hvor det sikres at det ikke skjer noen overføring av patogener. Handelsdokument kreves ikke for pyntefjær som har gjennomgått behandling, fjær gjennomgått behandling som reisende medbringer til privat bruk, eller forsendelse av fjær gjennomgått behandling sendt til privatpersoner for ikke industriell bruk.

§ 4. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskrift er straffbar, jf. matloven § 28.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Vedlegg I

Regioner i Russland:

1. Det fjernøstlige distrikt omfatter følgende steder:

Amur Oblast, jødiske autonome Oblast, Kamchatka Oblast, det autonome distriktet Koryakia, Khabarovsk Krai, Magadan Oblast, det autonome distriktet Chukota, Primorsky Krai, republikken Sakha (Yakutia) og Sakhalin Oblast.

2. Det sibiriske distrikt omfatter følgende steder:

Republikken Altai, Altai Krai, republikken Buryatia, Chita Oblast, det autonome distriktet Aga Buryatia, Irkutsk Oblast, det autonome distriktet Ust-Orda Buryatia, republikken Khakassia, Kemerovo Oblast, Krasnojarsk Krai, det autonome distriktet Taymyria, det autonome distriktet Evenkia, Novosibirsk Oblast, Omsk Oblast, Tomsk Oblast og republikken Tuva.

3. Ural-distriktet omfatter følgende steder:

Kurgan Oblast, Sverdlovsk Oblast, Tyumen Oblast, det autonome distriktet Khantia-Mansia, det autonome distriktet Yamalia og Chelyabinsk Oblast.

13. okt. Nr. 1200 2005

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra en rekke tredjeland i forbindelse med utbrudd av aviær influensa.

Fastsatt av Det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 13. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd jf. § 19. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2005/692/EF). Kunngjort 14. oktober 2005.

I

I forskrift 13. februar 2004 nr. 368 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra en rekke tredjeland i forbindelse med utbrudd av aviær influensa, gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningen i hjemmelsfeltet siste parentes skal lyde:

(vedtak 2005/692/EF).

§ 1 skal lyde:

Formålet med denne forskrift er å forebygge spredning av aviær influensa i forbindelse med innførsel fra Kambodsja, Indonesia, Laos, Pakistan, Kina med Hongkong, Thailand, Vietnam, Malaysia, Mongolia, Nord-Korea og Kasakhstan.

§ 2 annet ledd skal lyde:

Fra Thailand er det forbudt å innføre ferskt kjøtt av fjørfe, struts, oppdrettsfugl og fuglevilt, fjørfekjøttprodukter, blandingsprodukter inneholdende kjøtt fra de nevnte arter, råvarer fra ovennevnte arter til bruk i produksjon av kjøledyrfôr, ubehandlede råvarer inneholdende komponenter av ovennevnte arter til bruk i produksjon av fôr, konsumegg og ubehandlede trofeer av fugler.

§ 3 og § 4 skal lyde:

§ 3. Unntak

Unntatt fra forbudet i § 2 annet ledd er produkter omfattet av denne bestemmelsen når produktets innhold er av fugl slaktet før 1. januar 2004. Unntak gjøres også for kjøttprodukter av fjørfe, struts, oppdrettsfugl og fuglevilt, når kjøttproduktet er varmebehandlet i henhold til bokstavene B, C eller D i kapittel IV, i vedlegg til vedtak 2005/432/EF.

Unntatt fra forbudet i § 2 første ledd er innførsel av ubehandlede fjær eller fjærkomponenter fra Mongolia.

Unntatt fra forbudet i § 2 første ledd er fjær og fjærkomponenter som er behandlet. Ved import av behandlet fjær og fjærkomponenter skal forsendelsen følges av et handelsdokument, som bekrefter at de behandlede fjærene eller fjærkomponentene er blitt dampbehandlet, eller har gjennomgått en tilsvarende metode, hvor det sikres at det ikke skjer noen overføring av patogener. Handelsdokument kreves ikke for pyntefjær som har gjennomgått behandling, fjær gjennomgått behandling som reisende medbringer til privat bruk, eller forsendelse av fjær gjennomgått behandling sendt til privatpersoner for ikke industriell bruk.

§ 4. Helsesertifikat

Forsendelser av ferskt kjøtt av fjørfe, struts og fuglevilt, kjøttprodukter og blandingsprodukter av nevnte arter, samt råvarer fra ovennevnte arter til bruk i produksjon av kjøledyrfôr og ubehandlede råvarer som inneholder komponenter fra fjørfe, struts, oppdrettsfugl og fuglevilt til bruk i produksjon av fôr skal følges av et helsesertifikat som bekrefter at betingelsene i denne forskrift er oppfylt, jf. vedtak 2005/692/EF.

II

Endringene trer i kraft straks.

13. okt. Nr. 1201 2005**Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av aviær influensa i Tyrkia.**

Fastsatt av Det sentrale Mattilsynet ved hovedkontoret 13. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd jf. § 19. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2005/705/EF). Kunngjort 14. oktober 2005.

§ 1. Formål og virkeområde

Formålet med denne forskrift er å hindre spredning av aviær influensa i forbindelse med innførsel fra Tyrkia.

§ 2. Forbud

Fra Tyrkia er det forbudt å innføre andre levende fugler enn fjørfe. Dette gjelder fugler som omfattes av importbestemmelsen i vedtak 2000/666/EF, samt fugler som eieren bringer med seg, herunder fugler holdt som kjæledyr.

Fra Tyrkia er det forbudt å innføre ubehandlede fjær og fjærkomponenter.

§ 3. Handelsdokument

Behandlede fjær og fjærkomponenter som er blitt gjenstand for dampbehandling eller har gjennomgått en tilsvarende metode som inaktiverer patogener, skal følges av et handelsdokument som bekrefter at betingelsene i denne forskrift er oppfylte, jf. vedtak 2005/705/EF. Handelsdokument kreves ikke for pyntefjær som har gjennomgått behandling, fjær gjennomgått behandling som reisende medbringer til privat bruk, eller forsendelse av fjær gjennomgått behandling sendt til privatpersoner for ikke industriell-bruk.

§ 4. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskrift er straffbar, jf. matloven § 28.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Rettelser.**Forskrift 15. september 2005 nr. 1096 om endring i forskrift 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Forskriften utgår på grunn av dobbel kunngjøring. Se forskrift 15. september 2005 nr. 1065.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2005-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1998	9	570	Forskrift nr. 460	3
1998	16	1187	Forskrift nr. 865	6
2001	9	1216	Forskrift nr. 757	11
2002	13	1602	Forskrift nr. 1094	11
2003	1	162	Forskrift nr. 5	6
2003	18	2876	Forskrift nr. 1606	3
2004	14	2032	Lov nr. 75	3
2004	14	2166	Forskrift nr. 1473	3
2004	14	2248	Forskrift nr. 1555	3
2004	14	2267	Forskrift nr. 1558	3
2004	15	2321	Lov nr. 101	3
2004	15	2406	Forskrift nr. 1674	3
2004	15	2410	Forskrift nr. 1683	2
2004	16	2475	Forskrift nr. 1745	3
2004	17	2591	Forskrift nr. 1814	10
2004	17	2599	Forskrift nr. 1820	5
2004	17	2601	Forskrift nr. 1820	1
2005	1	66	Forskrift nr. 1878	5
2005	2	169	Forskrift nr. 52	3
2005	2	249	Vedtak nr. 115	3
2005	2	288	Forskrift nr. 138	3
2005	3	369	Forskrift nr. 186	6
2005	4	543	Forskrift nr. 263	6
2005	4	548	Forskrift nr. 314	6
2005	6	801	Forskrift nr. 348	10
2005	7	927	Lov nr. 34	11
2005	8	1120	Lov nr. 62	10
2005	8	1184	Lov nr. 74	11
2005	9	1424	Forskrift nr. 673	10
2005	9	1442, 1443 og 1444	Forskrift nr. 682	10
2005	9	1442	Forskrift nr. 682	11
2005			Forskrift nr. 1096	12

B-blad

Returadresse:

Lovdata
Postboks 41 Sentrum
N-0101 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjørings skjema til Lovdata:
Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2005 koster	Avd I	kr 1020	kr 1580	kr 2240
	Avd. I og II	kr 1280	kr 2320	kr 3330

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Tlf. 23 35 60 00
Fax 23 35 60 01
E-post: lovtid@lovdata.no